

INFORME 6/2009

AUTORITAT
DEL TRANSPORT
METROPOLITÀ
(ATM)
EXERCICI 2005

INFORME 6/2009

**AUTORITAT
DEL TRANSPORT
METROPOLITÀ
(ATM)
EXERCICI 2005**

MONTSERRAT VENDRELL i TORNABELL, secretària general de la Sindicatura de Comptes de Catalunya,

CERTIFICO:

Que a Barcelona, el dia 31 de març de 2009, reunit el Ple de la Sindicatura de Comptes, sota la presidència del síndic major, l'Excm. Sr. Joan Colom i Naval, amb l'assistència dels síndics Sr. Alexandre Pedrós i Abelló, Sr. Jordi Pons i Novell, Sr. Enric Genescà i Garrigosa, Sr. Agustí Colom i Cabau, Sr. Ernest Sena i Calabuig, i Sr. Jaume Amat i Reyero, actuant-hi com a secretària la secretària general de la Sindicatura, Sra. Montserrat Vendrell i Tornabell, i com a ponent el síndic Sr. Enric Genescà i Garrigosa, amb deliberació prèvia s'acorda aprovar l'informe de fiscalització 6/2009, relatiu a l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM), exercici 2005.

I, perquè així consti i tingui els efectes que corresponguin, signo aquest certificat, amb el vistiplau del síndic major.

Barcelona, 21 d'abril de 2009

Vist i plau
El síndic major

Joan Colom i Naval

ÍNDEX

ABREVIACIONS.....	7
1. INTRODUCCIÓ	9
1.1. INTRODUCCIÓ A L'INFORME	9
1.1.1. Mandat legal	9
1.1.2. Objecte i abast material.....	9
1.1.3. Abast temporal i metodologia.....	10
1.2. INTRODUCCIÓ A L'ENS FISCALITZAT	10
1.2.1. Constitució i naturalesa jurídica.....	10
1.2.2. Objecte social i funcions	11
1.2.3. Activitat de l'ATM.....	11
1.2.4. Òrgans de govern i estructura organitzativa	15
1.2.5. Normativa aplicable.....	18
2. FISCALITZACIÓ DELS ESTATS FINANCERS.....	19
2.1. INTRODUCCIÓ	19
2.2. INFORMES D'AUDITORIA.....	19
2.3. BALANÇ DE SITUACIÓ	20
2.3.1. Immobilitzat	22
2.3.2. Deutors	24
2.3.3. Comptes financers.....	25
2.3.4. Ajustaments per periodificació d'actiu	26
2.3.5. Patrimoni propi	26
2.3.6. Subvencions de capital	27
2.3.7. Deutes a llarg termini.....	27
2.3.8. Deutes a curt termini.....	28
2.3.9. Ajustaments per periodificació de passiu	33
2.3.10. Comptes de control pressupostari i comptes d'ordre.....	34
2.4. COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS	34
2.4.1. Ingressos d'explotació.....	37
2.4.2. Despeses d'explotació	40
2.4.3. Despeses per amortitzacions i provisions.....	46
2.5. ASPECTES FISCALS REFERENTS A L'IVA.....	47
2.6. FETS POSTERiors: PROPOSTA DE LIQUIDACIÓ DEL CONTRACTE PROGRAMA 2005-2006	49
2.6.1. Contracte programa 2005-2006: principals dades	49
2.6.2. Proposta de liquidació del contracte programa 2005-2006: Acta de la Comissió de Seguiment.....	50

3.	FISCALITZACIÓ DE LA LIQUIDACIÓ PRESSUPOSTÀRIA.....	52
3.1.	MODIFICACIONS PRESSUPOSTÀRIES.....	54
3.2.	GRAU D'EXECUCIÓ I ANÀLISI DE LES DESVIACIONS PRESSUPOSTÀRIES	57
3.2.1.	Desviacions en ingressos.....	57
3.2.2.	Desviacions en despeses.....	58
4.	FISCALITZACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ.....	60
4.1.	LEGISLACIÓ APLICABLE	60
4.2.	ANÀLISI DELS PROCEDIMENTS DE CONTRACTACIÓ APLICATS PER L'ATM	60
4.2.1.	Llistats d'expedients contractuals i de convenis. Selecció de les mostres	60
4.2.2.	Expedients de contractació.....	62
4.2.3.	Expedients de convenis	68
5.	FISCALITZACIÓ D'ALTRES ACTUACIONS	70
5.1.	TRAMBAIX	70
5.1.1.	Cost de les obres, fonts de finançament i obra certificada.....	71
5.1.2.	Entrada en funcionament del servei de transport: Tarifa tècnica, conceptes i imports	73
5.2.	TRAMBESÒS	75
5.2.1.	Cost de les obres, fonts de finançament i obra certificada.....	75
5.2.2.	Entrada en funcionament del servei de transport: Tarifa tècnica, conceptes i imports	78
5.3.	RÈNTING PER AL SUBMINISTRAMENT I MANTENIMENT D'UNITATS DE TREN	80
5.3.1.	Subministrament i finançament de trenta-nou trens adjudicats a CAF	80
5.3.2.	Subministrament i finançament de cinquanta trens adjudicats a ALSTOM	82
5.3.3.	Subministrament i finançament de deu trens adjudicats a CAF	85
6.	CONCLUSIONS FINALS: OBSERVACIONS I RECOMANACIONS.....	87
6.1.	EN RELACIÓ A LA FISCALITZACIÓ DELS ESTATS FINANCERS.....	87
6.2.	EN RELACIÓ A LA FISCALITZACIÓ DE LA LIQUIDACIÓ PRESSUPOSTÀRIA	90
6.3.	EN RELACIÓ A LA FISCALITZACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ	91
6.4.	EN RELACIÓ A LA FISCALITZACIÓ D'ALTRES ACTUACIONS.....	93
6.5.	SEGUIMENT DE RECOMANACIONS D'INFORMES ANTERIORS	95
7.	TRÀMIT D'AL·LEGACIONS.....	99
8.	RESPOSTA A LES AL·LEGACIONS.....	101

ABREVIACIONS

AGE	Administració general de l'Estat
AIE	Agrupació d'interès econòmic
ALSTOM	ALSTOM Transporte, SA
AMTU	Agrupació de Municipis Titulars del Servei de Transport Urbà de la Regió Metropolitana de Barcelona
ATM	Autoritat del Transport Metropolità
BEI	Banc Europeu d'Inversions
BOE	Butlletí Oficial de l'Estat
CAF	Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles, SA
DGPT	Direcció General de Ports i Transports
DOGC	Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya
DPTOP	Departament de Política Territorial i Obres Públiques
DOUE	Diari Oficial de la Unió Europea
EMT	Entitat Metropolitana del Transport
FGC	Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya
FMB	Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA
GISA	Gestió d'Infraestructures, SA
GTACSA	Gabinet Tècnic d'Auditoria i Consultoria, SA
IFERCAT	Infraestructures Ferroviàries de Catalunya
IGAE	Intervenció General de l'Administració de l'Estat
IMSERSO	Instituto de Mayores y Servicios Sociales
IVA	Impost sobre el valor afegit
JCCAC	Junta Consultiva de Contractació Administrativa de Catalunya
m€	Milers d'euros
M€	Milions d'euros
OTM, SA	Operadora del Tramvia Metropolità, SA
PDI	Pla director d'infraestructures del transport públic col·lectiu 2001-2010
PGCGC	Pla general de comptabilitat de la Generalitat de Catalunya
RENFE	Red Nacional de Ferrocarriles Españoles
RGLCAP	Reglament general de la Llei de contractes de les administracions públiques
SAE	Sistema d'ajut a l'explotació
SEC	Sistema Europeu de Comptes
STI	Sistema tarifari integrat
TB	Transports de Barcelona, SA
TJUE	Tribunal de Justícia de la Unió Europea
TM, SA	Tramvia Metropolità, SA
TM del Besòs, SA	Tramvia Metropolità del Besòs, SA
TMB	Transports Metropolitans de Barcelona
TRLCAP	Text refós de la Llei de contractes de les administracions públiques
TUSGSAL	Transportes Urbanos y Servicios Generales, SAL

1. INTRODUCCIÓ

1.1. INTRODUCCIÓ A L'INFORME

1.1.1. Mandat legal

El Decret legislatiu 3/2002, del 24 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya, un cop modificat per la Llei 7/2004, del 16 de juliol, de mesures fiscals i administratives, estableix, en l'article 71 apartat 6, que la Sindicatura de Comptes ha de presentar anualment al Parlament un informe de fiscalització de les entitats (universitats públiques, empreses i entitats que, d'acord amb les normes reguladores del Sistema Europeu de Comptes (SEC), es considera que conformen part del sector de les administracions públiques) quan el seu pressupost anual superi els 150 M€, o la xifra que anualment determini la llei de pressupostos.

L'exercici 2005 el pressupost aprovat per a l'Autoritat del Transport Metropolità (d'ara endavant l'ATM o el consorci) ha estat de 946,18 M€.

L'objecte del present informe és, doncs, la fiscalització de l'ATM, d'acord amb l'article esmentat anteriorment i de conformitat amb les funcions de la Sindicatura de Comptes de Catalunya establertes en la seva Llei.

1.1.2. Objecte i abast material

D'acord amb el mandat legal esmentat en l'apartat anterior, la Sindicatura de Comptes emet el present informe de fiscalització relatiu a l'ATM, l'abast del qual és la fiscalització de la regularitat i que està constituït per:

- a) L'anàlisi dels estats financers del consorci per tal de verificar que representen d'una manera raonable la seva situació patrimonial i financera, i que inclouen la informació necessària i suficient per a la seva adequada comprensió i interpretació.
- b) L'anàlisi de la liquidació pressupostària, així com l'avaluació de la seva correcta realització en termes econòmics i financers.
- c) L'anàlisi del compliment de la legalitat que és aplicable a l'ATM, tant des del punt de vista comptable, fiscal i pressupostari com de funcionament, i especialment en relació a la contractació.

1.1.3. Abast temporal i metodologia

Aquest informe es refereix a l'exercici 2005. Per a la revisió de determinats aspectes financers, de legalitat i de funcionament, també ha estat necessari fer referència a exercicis anteriors i posteriors.

Les proves realitzades, de compliment i substantives, han estat aquelles que, de forma selectiva, s'han considerat necessàries per tal d'obtenir evidència suficient i adient, amb l'objectiu d'aconseguir una base raonable que permeti manifestar les conclusions que es desprenen del treball realitzat, en relació, d'una banda, a la informació recollida en els estats financers (Balanç i Compte de pèrdues i guanys) i en les liquidacions pressupostàries i d'acord amb les normes d'auditoria pública generalment acceptades i, d'altra banda, al seguiment dels preceptes legals que són d'aplicació. El treball de camp va finalitzar el març de 2008.

L'ATM ha sotmès a auditoria financera els seus comptes anuals de l'exercici 2005. En l'epígraf 2.2 s'esmenta l'opinió d'auditoria de l'informe del Gabinet Tècnic d'Auditoria i Consultoria, SA (GTACSA) referit a aquest exercici. S'ha tingut accés als treballs i proves que ha realitzat per a l'elaborar l'informe i s'han realitzat les proves addicionals que s'han estimat necessàries, en relació a determinats comptes i masses patrimonials del Balanç i del Compte de pèrdues i guanys.

1.2. INTRODUCCIÓ A L'ENS FISCALITZAT

1.2.1. Constitució i naturalesa jurídica

La constitució de l'ATM data del 19 de març de 1997 quan la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i l'Entitat Metropolitana del Transport, com a administracions consorciades, van signar el Conveni de constitució de l'ATM participant amb un 51%, un 25% i un 24%, respectivament, de la dotació fundacional que va ser de 95 milions de pessetes. D'acord amb els seus Estatuts,¹ es poden adherir a l'ATM totes les administracions titulars de serveis públics de transports col·lectius, individualment o a través d'entitats que les agrupin i representin, que pertanyin a l'àmbit format per les comarques de l'Alt Penedès, el Baix Llobregat, el Barcelonès, el Garraf, el Maresme, el Vallès Occidental i el Vallès Oriental.

---

1. Els Estatuts de l'ATM van ser aprovats pel Decret 48/1997, del 18 de febrer. Posteriorment han estat modificats pel Decret 151/2002, del 28 de maig, pel Decret 288/2004, de l'11 de maig i pel Decret 97/2005, del 31 de maig. La primera modificació correspon, bàsicament, a l'establiment del domicili social, a variacions del nombre de representants del Consell d'Administració i al major detall de certes funcions de planificació d'infraestructures. La segona modificació especifica certes fonts de recursos econòmics (possibles taxes, preus públics, contribucions especials, etc.). La tercera modificació afegeix funcions relacionades amb la mobilitat, i estableix el Consell de Mobilitat de l'ATM com a òrgan de consulta i participació cívica, similar al que fins llavors s'anomenava Ponència d'usuaris i beneficiaris del transport col·lectiu metropolità.

L'ATM es crea com a consorci interadministratiu de caràcter voluntari i per temps indefinit i, a l'empara del que disposa la Llei 30/1992, del 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, és una entitat de dret públic, amb personalitat jurídica i patrimoni propis.

1.2.2. Objecte social i funcions

L'article 3 dels Estatuts estableix que l'ATM té com a objectiu articular la cooperació entre les administracions públiques titulars dels serveis i de les infraestructures del transport públic col·lectiu de l'àrea de Barcelona que en formen part, així com col·laborar amb aquelles altres que, com l'Administració General de l'Estat, hi estan compromeses financerament o són titulars de serveis propis o no traspassats, mitjançant l'elaboració i el seguiment de tots els instruments jurídics, tècnics i financers que es considerin convenients, i, en general, la realització de les funcions que li siguin encomanades per les entitats que la componen.

Les funcions que corresponen a l'ATM, detallades en l'article 4 dels seus Estatuts, es poden agrupar en sis grans línies d'actuació:

1. Planificació d'infraestructures i serveis
2. Relacions amb els operadors de transport col·lectiu
3. Finançament del sistema per les administracions
4. Ordenació de tarifes
5. Comunicació (difusió, campanyes i publicitat)
6. Marc normatiu futur

1.2.3. Activitat de l'ATM

A continuació es presenta una breu aproximació al contingut i a l'evolució o situació l'exercici 2005 de les sis línies d'actuació esmentades en l'apartat anterior.

1) Planificació d'infraestructures: Pla director d'infraestructures del transport públic col·lectiu 2001-2010 (PDI)

El PDI va ser aprovat pel Consell d'Administració de l'ATM el 25 d'abril de 2002 i, de manera definitiva, pel Govern de la Generalitat de Catalunya el 25 de juny de 2002. El PDI preveu les actuacions en infraestructures de transport públic col·lectiu a la Regió Metropolitana de Barcelona. L'execució material de les actuacions és duta a terme posteriorment sota el control dels corresponents organismes responsables (Direcció General de Ports i Transports (DGPT) en la majoria de casos, Gestió d'Infraestructures, SA en els casos relacionats amb la línia L9 o també la mateixa ATM en el cas del tramvia). Les actuacions del PDI s'agrupen en tres programes d'actuació:

- Ampliació de xarxa (perllongaments i nous trams de les línies L1, L2, L3, L4 i L5; diferents trams i altres infraestructures i instal·lacions de la línia L9 i, tramvies Diagonal-Baix Llobregat i Glòries-Besòs).
- Modernització i millora (renovacions en estacions i vies del metro; desdoblaments de via, supressió de passos a nivell, allargaments d'andanes, etc. de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya).
- Intercanviadors (Plaça Catalunya, Sagrera i Arc de Triomf a Barcelona, l'Hospitalet-Centre, Martorell-Central, Quatre Camins).

Seguidament es presenta el resum de les principals dades de seguiment dels programes d'actuació del PDI segons la informació recollida en la Memòria anual d'activitats de l'ATM del 2005. La informació diferencia, segons el grau d'avançament, entre actuacions finalitzades, en execució, en fase de projecte, o en fase prèvia a la de projecte.

Programa	Import PDI (a)	Estimació cost total (b)	Import licitació	Import adjudicació	Complementaris	Pendent licitar
Ampliació de xarxa	4.431,90	6.627,40	3.386,60	3.162,90	509,20	2.955,30
Modernització i millora	226,20	290,70	95,00	84,00	2,10	204,60
Intercanviadors	764,80	1.022,80	682,20	613,10	50,80	358,90
Total	5.422,90	7.940,90	4.163,80	3.860,00	562,10	3.518,80

Imports en milions d'euros IVA exclòs.

Notes:

(a) Import PDI és la inversió estimada inicialment en el PDI.

(b) Estimació cost total és l'estimació, actualitzada a 31 de desembre de 2005, del cost total de l'obra, obtinguda, segons el seu grau d'avançament, a partir de l'import del projecte, el de licitació o el d'adjudicació i del cost addicional per modificacions, revisió de preus i projectes complementaris. Per tant, aquesta estimació no té perquè coincidir amb la suma de l'import adjudicat i el dels complementaris, modificacions i revisions de preus.

Les anteriors dades, segons el grau d'avançament, es poden diferenciar de la manera següent:

Actuacions finalitzades

Programa	Import PDI	Estimació cost total	Import obres licitades	Import obres adjudicades	Modificacions, revis. de preus i complementaris	Pendent licitar/adjudicar
Ampliació de xarxa	446,80	564,90	469,10	468,90	96,00	0,00
Modernització i millora	18,70	21,70	21,70	20,80	1,00	0,00
Intercanviadors	4,70	4,30	3,80	2,20	2,10	0,00
Total	470,20	590,90	494,60	491,90	99,10	0,00

Actuacions en execució

Programa	Import PDI	Estimació cost total	Import obres licitades	Import obres adjudicades	Modificacions, revis. de preus i complementaris	Pendent licitar/adjudicar
Ampliació de xarxa	2.593,80	4.426,60	2.917,40	2.694,00	413,30	1.319,40
Modernització i millora	735,00	990,00	660,40	592,40	49,80	347,80
Intercanviadors	21,70	81,70	91,30	81,70	0,00	0,00
Total	3.350,50	5.498,30	3.669,10	3.368,10	463,10	1.667,20

Actuacions en projecte

Programa	Import PDI	Estimació cost total	Import obres licitades	Import obres adjudicades	Modificacions, revis. de preus i complementaris	Pendent licitar/adjudicar
Ampliació de xarxa	627,30	871,90	0,00	0,00	0,00	871,90
Modernització i millora	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Intercanviadors	35,00	39,80	0,00	0,00	0,00	39,80
Total	662,30	911,70	0,00	0,00	0,00	911,70

Actuacions pendents

Programa	Import PDI	Estimació cost total	Import obres licitades	Import obres adjudicades	Modificacions, revis. de preus i complementaris	Pendent licitar/adjudicar
Ampliació de xarxa	763,90	763,90	0,00	0,00	0,00	763,90
Modernització i millora	11,10	11,10	0,00	0,00	0,00	11,10
Intercanviadors	164,90	164,90	0,00	0,00	0,00	164,90
Total	939,90	939,90	0,00	0,00	0,00	939,90

2) Relacions amb els operadors de transport col·lectiu

El contracte programa que cobreix el període 2002-2004 entre l'ATM i l'Administració General de l'Estat va ser signat el desembre de 2004. Posteriorment, l'abril de 2005, la Comissió de Seguiment del contracte programa va presentar la proposta de liquidació i, finalment, el setembre de 2006, l'informe de control de la Intervenció General de l'Administració de l'Estat (IGAE), en recull la liquidació definitiva.²

El nou contracte programa ha estat signat el 22 de desembre de 2005 i cobreix el període 2005-2006. En l'epígraf 2.6 d'aquest informe es recullen les principals dades previstes en aquest nou contracte programa i el seu seguiment fins la proposta de liquidació formulada per la Comissió de Seguiment el juny de 2007.

Pel que fa als operadors adherits al Sistema tarifari integrat (STI), cal diferenciar-los de manera individual o bé, en grans grups, de la manera següent (segons dades referents a 2005): Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA (FMB) amb sis línies ferroviàries; Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC) amb dues línies; Rodalies RENFE amb quatre línies; Transports de Barcelona, SA (TB) amb cent quatre línies d'autobusos; titularitat de l'Entitat Metropolitana del Transport, vuitanta-una línies d'autobusos urbans i interurbans; titularitat de la DGPT dues-centes noranta-vuit línies d'autobusos interurbans; titularitat municipal amb un total de cent deu línies.³

2. En l'Informe de la Sindicatura de Comptes referent a l'exercici 2004, concretament en l'epígraf 2.5 es va incloure l'anàlisi de les principals dades de la proposta de liquidació d'abril de 2005 i de la liquidació definitiva, de setembre de 2006.

3. En el 2004, les línies titularitat de l'Entitat Metropolitana del Transport eren setanta set, les de titularitat de la Direcció General de Ports i Transports, cent noranta-sis i les de titularitat municipal, setanta-dues.

Fins a finals de 2001 hi havia un total de trenta operadors integrats tarifàriament en el sistema. Exercici rere exercici s'han anat produint noves incorporacions al sistema integrat. L'exercici 2005 les incorporacions més remarcables han estat la de la llançadora de Rubí (FGC - Rodalies RENFE) així com la de diverses companyies en els municipis de Cervelló, Sant Vicenç dels Horts i Sant Esteve Sesrovires, i la de diverses línies de serveis interurbans com la de Manresa-Olesa-Barcelona i la de Barcelona-Montserrat.

3) Finançament del sistema per les administracions

Mitjançant el contracte programa amb l'Administració General de l'Estat, els convenis de finançament amb la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i l'Entitat Metropolitana del Transport i els contractes programa amb els operadors FGC i Transports Metropolitans de Barcelona (TMB) (que inclou TB i FMB), el consorci exerceix la funció de ròtula financera del sistema de transport públic col·lectiu. Aquesta funció consisteix a recollir les aportacions de l'Administració General de l'Estat i de les administracions consorciades i distribuir-les als operadors, principalment, per eixugar els seus dèficits d'exploració, amortitzar el seu endeutament i finançar les seves inversions de manteniment. Com ja s'ha esmentat en l'anterior punt 2, el contracte programa per al període 2005-2006 s'ha formalitzat el desembre de 2005.

4) Ordenació de tarifes

L'ATM exerceix la titularitat dels ingressos de tarifes per títols integrats del STI i en fa el repartiment entre els operadors mitjançant la Cambra de Distribució dels Ingressos i d'acord amb el Reglament de la Mesa de la Cambra,⁴ aprovat el 7 d'abril de 2003 i actualitzat el 31 de març de 2004. Això permet fer una liquidació mensual dels saldos dels operadors i entitats implicades de manera àgil i predeterminada. L'ATM també elabora i aprova el marc de tarifes comú definint el grau de cobertura dels costos per ingressos de tarifes.

Pel que fa als ingressos distribuïts durant el 2005, segons informació del document de l'ATM "STI Tancament 2005", aquests han estat de 306,12 M€ i corresponen a un total de

---

4. L'ATM va crear el Comitè de Seguiment de la Integració Tarifària (CSIT) format per representants de les administracions, dels operadors implicats i de la mateixa ATM, com a suport tècnic per al seguiment de la integració tarifària dins del seu àmbit de gestió. El fet que hi hagi títols venuts per una entitat i/o operador que es poden utilitzar en els altres operadors integrats i que un viatge pugui fer-se fent ús d'una cadena modal, implica la necessitat de l'ATM de gestionar això centralitzadament mitjançant el procés de cambra de distribució dels ingressos dels diferents títols de transport segons la seva utilització. El CSIT té delegades en el grup específic Mesa de la Cambra les funcions referides a tota la possible casuística que es generi en el procés de repartiment d'ingressos de la Cambra. La Mesa de la Cambra la componen aquells membres del CSIT que són representants dels operadors implicats o representants de l'ATM.

validacions en títols integrats de 626.067.421. Aquestes validacions han suposat un increment del 2,7% respecte de les validacions de 2004, que van ser de 609.747.973.

5) Comunicació

L'ATM té la funció de comunicació i atenció al ciutadà. Dins aquesta activitat cal destacar les actuacions referents al Centre d'informació TransMet que ofereix informació en temps real de l'estat de la xarxa de transport públic de la Regió Metropolitana de Barcelona mitjançant espais informatius concertats amb diferents emissores de ràdio.

6) Marc normatiu futur

L'ATM elabora estudis i propostes d'adaptació del marc normatiu a les administracions consorciades per tal de fer possible l'exercici de les seves competències.

1.2.4. Òrgans de govern i estructura organitzativa

L'article 5 dels Estatuts de l'ATM estableix que els òrgans que regeixen el consorci són el Consell d'Administració, el president i el director general.

D'acord amb la composició del Consell d'Administració prevista en l'article 6 dels Estatuts de l'ATM, els seus membres a 31 de desembre de 2005 eren els següents:

- President: Hble. Sr. Joaquim Nadal i Farreras, conseller de Política Territorial i Obres Públiques.
- Vicepresident primer: Sr. Xavier Casas i Masjoan, primer tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona.
- Vicepresidenta segona: Sra. Maite Arqué i Ferrer, presidenta de l'Entitat Metropolitana del Transport.
- Vuit vocals en representació de la Generalitat de Catalunya:
  - Sr. Esteve Tomàs i Torrens, director general de Ports i Transports del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, en substitució, des del 3 de maig de 2005, del Sr. Jordi Julià i Sort.
  - Sr. Jordi Follia i Alsina, director general de carreteres del Departament de Política Territorial i Obres Públiques.
  - Sr. Manel Nadal i Farreras, secretari general de mobilitat del Departament de Política Territorial i Obres Públiques.
  - Sr. Oriol Nel·lo i Colom, secretari general de planificació territorial del Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

- Sr. Martí Carnicer i Vidal, secretari general del Departament d'Economia i Finances.
- Sr. Ricard Fernández i Ontiveros, secretari d'habitatge del Departament de Medi Ambient i Habitatge.
- Sr. Jordi Cots i Domínguez, director de serveis del Departament de Benestar i Família.
- Sr. Miquel Àngel Dombriz i Lozano, director del programa per a la mobilitat i grans infraestructures del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, en substitució, des del 12 de juliol de 2005, del Sr. Jordi Cassó i Samsó.
- Cinc vocals en representació de les administracions locals fundadores, designades de comú acord entre l'Ajuntament de Barcelona i l'Entitat Metropolitana del Transport:
  - Sr. Jordi Portabella i Calvete, segon tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona.
  - Sr. Jordi Hereu i Boher, regidor de Seguretat i Mobilitat de l'Ajuntament de Barcelona.
  - Sr. Ramón Seró i Esteve, director general de l'ATM.
  - Sr. Dídac Pestaña i Rodríguez, alcalde de Gavà.
  - Sr. Lluís Tejedor i Ballesteros, alcalde del Prat de Llobregat.
- Dos vocals en representació de l'Agrupació de Municipis Titulars de Serveis de Transport Urbà de la Regió Metropolitana de Barcelona (AMTU):
  - Sr. Josep Mayoral i Antigas, president de l'AMTU.
  - Sra. Maria Costa i Soler, vicepresidenta de l'AMTU, en substitució, des del 12 de maig de 2005, de la Sra. Anna Sala i Andrés.
- Dos vocals observadors, amb veu però sense vot, designats per l'Administració General de l'Estat:
  - Sr. José Luis Garcia Marbán, director de l'Àrea Funcional de Foment de la Delegació del Govern central a Catalunya del Ministeri de Foment, en substitució, des de gener de 2005, del Sr. José María Cacho Herrero
  - Sr. Angel Rodríguez González, subdirector general de planejament i coordinació territorial, en substitució, des de gener de 2005, del Sr. Miguel Pozo de Castro.
- Secretària: Sra. Carme Sardà i Vilardaga, secretària general de l'ATM.

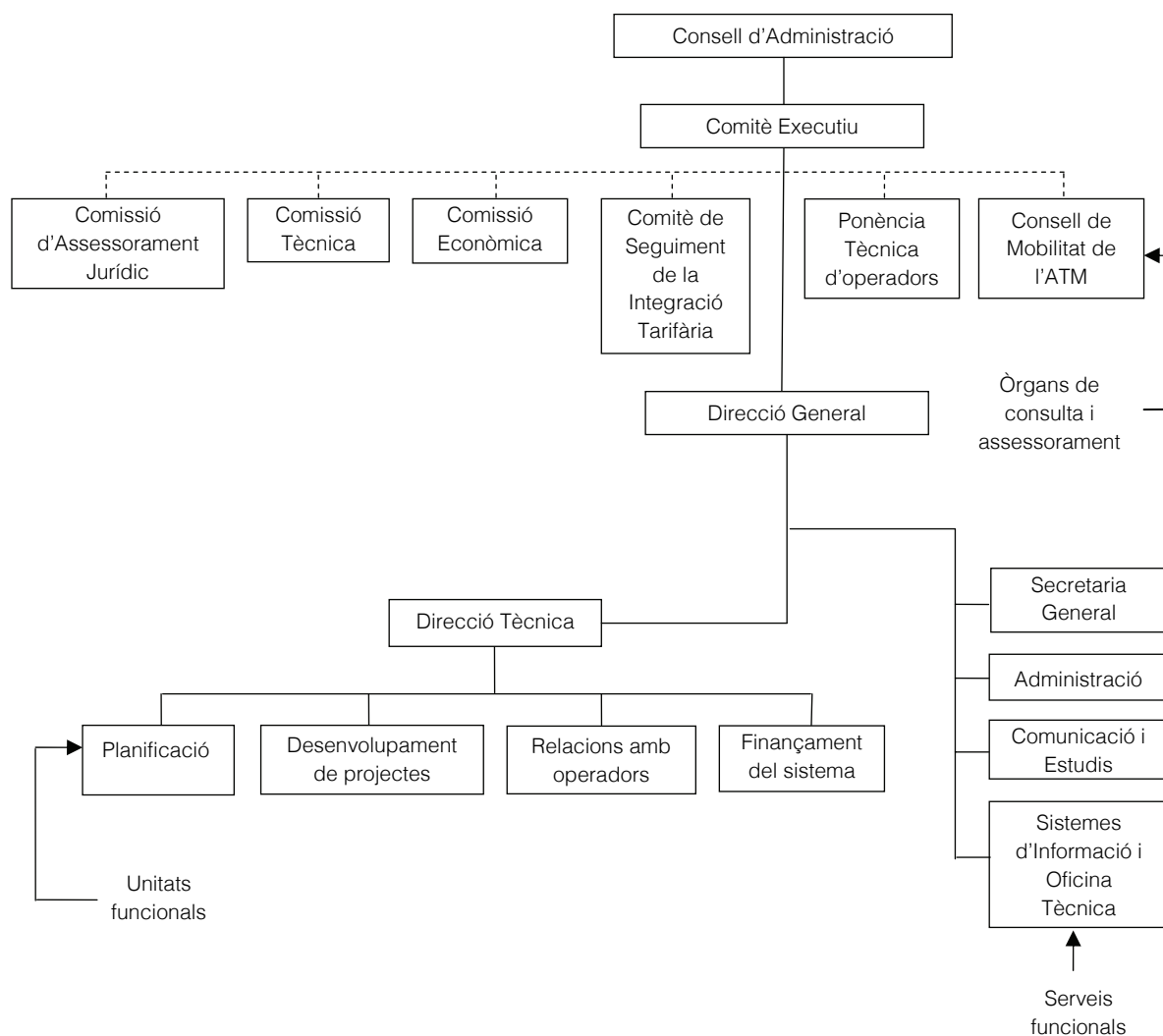
L'article 5 dels Estatuts de l'ATM preveu que el Consell d'Administració pugui crear un Comitè Executiu, com a òrgan més reduït de direcció a qui pot delegar les atribucions que consideri oportunes. A més, també estableix l'existència de tres òrgans consultius: la Ponència d'Usuaris i Beneficiaris del Transport Col·lectiu Metropolità (que ha passat a anomenar-se Consell de la Mobilitat de l'ATM), la Ponència Tècnica d'Operadors de Transport Col·lectiu Metropolità i la Comissió d'Assessorament Jurídic. Addicionalment, el Consell d'Administració, fent ús de les seves competències, va acordar crear altres òrgans de consulta i assessorament. Així, es van crear la Comissió Tècnica i la Comissió

Econòmica per acord del Consell d'Administració de 16 de novembre de 1998 i la Comissió de Seguiment de la Integració Tarifària, per acord del Consell d'Administració del 27 d'abril de 2000.

L'ATM integra en la seva organització executiva una Secretaria General, la persona responsable de la qual actua com a secretari o secretària del Consell d'Administració.

Aquesta organització s'articula, a més, amb una estructura funcional que encapçala la Direcció General de la qual depenen la Direcció Tècnica, que integra quatre Unitats funcionals (Planificació, Desenvolupament de Projectes, Relacions amb operadors i Finançament del Sistema), així com quatre Serveis funcionals (Secretaria General, Administració, Comunicació i Estudis i Sistemes d'Informació i Oficina Tècnica).

L'organigrama que es desprèn de l'organització i estructura anteriorment esmentats és el següent:

1.2.5. Normativa aplicable

La normativa directament aplicable a l'ATM és la següent:

- Llei 11/2004, del 27 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2005.
- Reial decret legislatiu 2/2000, del 16 de juny, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de contractes de les administracions públiques (TRLCAP) i Reial decret 1098/2001, del 12 d'octubre, pel qual s'aprova el reglament de la Llei de contractes de les administracions públiques.
- Decret 48/1997, del 18 de febrer, pel qual s'aprova la constitució i els Estatuts (modificats pel Decret 151/2002, del 28 de maig, pel Decret 288/2004, de l'11 de maig i pel Decret 97/2005, del 31 de maig) del consorci autonòmic per a la coordinació del sistema metropolità de transport públic de l'àrea de Barcelona, Autoritat del Transport Metropolità.
- Reglament de règim interior de l'ATM, aprovat per acord del Consell d'Administració de l'ATM del 26 de març de 1998.

L'ATM es regeix, supletòriament, per les lleis estatals 30/1992, del 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i 7/1985, del 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local,⁵ així com per les lleis de Catalunya 13/1989, del 14 de desembre, d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya; 7/1987, del 4 d'abril, reguladora de les actuacions públiques especials en la conurbació de Barcelona i en les comarques compreses dins la seva zona d'influència directa i, 8/1987, del 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya, i les disposicions que les despleguen.

Quant al règim comptable, l'article 7 del Reglament de règim interior de l'ATM estableix que el consorci se sotmet al règim de comptabilitat pública, sense fer-ne però cap altra especificació. En els Estatuts de l'ATM tampoc no es determina quin règim de comptabilitat ha d'aplicar. Tot i això, l'ATM des de la seva creació ha aplicat les normes de comptabilitat de l'Administració local i la Sindicatura entén que hauria de seguir el Pla general de comptabilitat de la Generalitat de Catalunya (PGCGC). Si bé això no té un efecte significatiu quant a la informació i la representativitat dels comptes presentats per l'ATM en relació a la seva situació econòmica, financera i patrimonial, sí cal remarcar que, d'acord

---

5. La Llei 30/1992, del 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú i la Llei 7/1985, del 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, han estat parcialment modificades per la Llei 57/2003, del 16 de desembre, de mesures per a la modernització del govern local.

amb el que ha esmentat la Sindicatura de Comptes en anteriors informes (informe 5/2004, referent als exercicis 2001 i 2002, informe 4/2006, referent a l'exercici 2003 i informe 25/2008 referent a l'exercici 2004) segueix vigent la recomanació conforme l'ATM ha de portar la seva comptabilitat d'acord amb el PGCGC. Els responsables de l'ATM informen que des de l'1 de gener de 2006 ja apliquen el PGCGC.

2. FISCALITZACIÓ DELS ESTATS FINANCERS

2.1. INTRODUCCIÓ

La fiscalització dels estats financers de l'ATM ha consistit en una revisió de les diferents masses patrimonials i comptes que componen el Balanç i el Compte de pèrdues i guanys. S'ha posat especial èmfasi en certs aspectes que la Sindicatura de Comptes ha considerat fonamentals per la materialitat dels seus imports, pels conceptes que recullen o pel risc d'auditoria que suposen.

La fiscalització esmentada ha comportat que es revisin alhora aspectes economicofinancers i comptables i aspectes de procediments i de legalitat.

2.2. INFORMES D'AUDITORIA

Els comptes de l'ATM han estat objecte d'auditoria externa per part de GTACSA. S'ha disposat d'aquest informe d'auditoria de data 28 de març de 2006 sobre els comptes anuals de l'ATM corresponents a l'exercici 2005 i, tal com s'ha esmentat en l'epígraf 1.1.3, s'han revisat els papers de treball dels auditors externs. L'informe d'auditoria de l'exercici 2005 presenta una opinió favorable amb una única excepció per la incertesa que seguidament es transcriu:

Tal i com s'esmenta en la Nota 13.1 de la memòria que s'adjunta, actualment es troben pendents de concretar les aportacions addicionals que l'ATM hauria de rebre de la Generalitat de Catalunya per finançar els imports no coberts fins ara relatius a les inversions del Tramvia Glòries-Besòs. En espera de les negociacions en curs per assolir el finançament necessari i de la determinació dels imports definitius a liquidar al concessionari del Tramvia, l'ATM no ha comptabilitzat al 31 de desembre de 2005 cap import a pagar per aquest concepte.

La Sindicatura de Comptes ha tingut en compte l'excepció de l'informe de GTACSA, que és tractada de manera específica al llarg d'aquest informe i ha estat objecte d'un seguiment posterior en l'epígraf 2.3.8.1.

2.3. BALANÇ DE SITUACIÓ

A continuació es presenta el Balanç a 31 de desembre de 2005 que, a efectes comparatius, es presenta juntament amb el Balanç a 31 de desembre de 2004.

Balanç a 31 de desembre de 2004 i de 2005

ACTIU	31.12.2005	31.12.2004	Variació (a)	Variació % (a)
IMMOBILITZAT	203.060.911	9.034.908	194.026.003	*
Immobilitzat material	4.442.142	5.036.898	(594.756)	(11,8)
Construccions	309.882	309.882	0	0
Maquinaria, instal·lacions i estris	80.512	56.229	24.283	43,2
Mobiliari	89.479	89.479	0	0
Equips per a processos d'informació	550.340	398.675	151.665	38,0
Instal·lacions complexes especialitzades	6.801.571	6.774.792	26.779	0,4
Amortització acum. immobilitzat material	(3.389.642)	(2.592.159)	(797.483)	*
Immobilitzat immaterial	98.595	435.758	(337.163)	(77,4)
Programari	1.246.157	1.246.157	0	0
Altres immobilitzat immaterial	22.927	22.927	0	0
Amortització acum. immobilitzat immaterial	(1.170.489)	(833.326)	(337.163)	*
Inversions en infr. i béns destinats a l'ús general	3.594.714	3.532.252	62.462	1,8
Immobilitzat financer	194.925.460	30.000	194.895.460	*
Accions sense cotització oficial	30.000	30.000	0	0
Ingressos diferits a llarg termini	194.895.460	0	194.895.460	-
ACTIU CIRCULANT	119.975.389	265.721.287	(145.745.898)	(54,8)
Deutors	22.960.154	127.037.609	(104.077.455)	(81,9)
Deutors per drets reconeguts pressup. corrent	15.853.401	126.987.777	(111.134.376)	(87,5)
Deutors per drets reconeguts pressupost tancat	16.400	16.400	0	0
Hisenda pública, deutora per IVA	7.050.200	0	7.050.200	-
Altres deutors no pressupostaris	40.153	33.432	6.721	20,1
Comptes financers	92.036.973	135.989.883	(43.952.910)	(32,3)
Fiances a curt termini	21.189	21.189	0	0
Lliuraments en execució d'operacions	0	134.902.615	(134.902.615)	(100,0)
Bancs i institucions de crèdit	92.015.784	1.066.079	90.949.705	*
Ajustaments per periodificació	4.978.262	2.693.795	2.284.467	84,8
Ingressos diferits	4.978.262	2.693.795	2.284.467	84,8
TOTAL ACTIU	323.036.300	274.756.195	48.280.105	17,6
COMPTES CONTROL PRESSUPOSTARI	861.052	175.469	685.583	390,7
Pressupost de despeses d'exercicis posteriors	861.052	175.469	685.583	390,7
COMPTES D'ORDRE	43.631.419	32.864.559	10.766.860	32,8
Avals rebuts	46.361.419	32.864.559	10.766.860	32,8

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA — INFORME 6/2009

PASSIU	31.12.2005	31.12.2004	Variació (a)	Variació % (a)
PATRIMONI I RESERVES	6.687.388	5.623.107	1.064.281	18,9
Patrimoni propi	6.687.388	5.623.107	1.064.281	18,9
SUBVENCIONS DE CAPITAL	7.586.011	8.156.168	(570.157)	(7,0)
Del sector estatal	7.347.766	7.854.132	(506.366)	(6,4)
De comunitats autònomes	238.245	302.036	(63.791)	(21,1)
DEUTES A LLARG TERMINI	194.895.000	0	194.895.000	-
Préstecs a llarg termini fora del sector públic	194.895.000	0	194.895.000	-
DEUTES A CURT TERMINI	83.858.277	245.418.545	(161.560.268)	(65,8)
Creditors obligacions reconegudes i pagaments ordenats pressupost corrent	19.176.688	13.648.939	5.527.749	40,5
Creditors obligacions reconegudes, pressupost tancat	4.012	0	4.012	-
Creditors per pagaments ordenats pressupost corrent	58.100.707	60.757.846	(2.657.139)	(4,4)
Hisenda pública, creditora conceptes fiscals	27.354	20.174	7.180	35,6
Seguretat Social, creditora	4.412	4.033	379	9,4
Hisenda pública, creditora per IVA	0	375.904	(375.904)	(100,0)
Altres creditors no pressupostaris	287.594	162.339.719	(162.052.125)	(99,8)
Fiances a curt termini	29.497	53.746	(24.249)	(45,1)
Operadors per integració tarifària	6.228.013	8.218.184	(1.990.171)	(24,2)
AJUSTAMENTS PER PERIODIFICACIÓ	28.492.223	14.494.094	13.998.129	96,6
Despeses diferides	6.893.372	4.421.985	2.471.387	55,9
Ingressos avançats	21.598.851	10.072.109	11.526.742	114,4
RESULTAT DE L'EXERCICI	1.517.401	1.064.281	453.120	42,6
TOTAL PASSIU	323.036.300	274.756.195	48.280.105	17,6
COMPTES DE CONTROL PRESSUPOSTARI	88.702	175.469	(86.767)	(49,4)
Despeses compromeses exercicis posteriors	88.702	175.469	(86.767)	(49,4)
COMPTES D'ORDRE	43.631.419	32.864.559	10.766.860	32,8
Avalistes	43.631.419	32.864.559	10.766.860	32,8

Imports en euros.

Font: Comptes anuals presentats per l'ATM.

Notes:

(a) El Balanç presentat per l'ATM no recull les columnes de variacions, però s'han afegit per tal de facilitar els seguiments dels comentaris de fiscalització.

* Percentatges superiors a 999%, en valor absolut, o quan el signe de l'import corresponent al període t-1 és negatiu.

2.3.1. Immobilitzat

El conjunt de l'immobilitzat, format per l'immobilitzat material, l'immobilitzat immaterial, les inversions en infraestructura i béns destinats a l'ús general i l'immobilitzat financer, presenta un important increment del saldo net entre el 31 de desembre de 2004, que era de 9,03 M€, i 31 de desembre de 2005, que passa a ser de 203,06 M€. Aquest increment es concentra, fonamentalment, en els ingressos diferits a llarg termini de l'immobilitzat financer que seguidament s'analitza. A més, tot i que els imports no són significatius, s'analitza la valoració de les accions sense cotització oficial, també dins de l'immobilitzat financer, així com les altes en inversions en infraestructura i béns destinats a l'ús general.

2.3.1.1. Immobilitzat financer

En relació als ingressos diferits a llarg termini cal fer els comentaris següents:

En els informes elaborats per la Sindicatura, referents als exercicis 2003 i 2004 de l'ATM, ja es va remarcar, com a fet posterior, que el contracte programa 2002-2004 no va signar-se fins al 13 de desembre de 2004. En aquests informes també s'esmentava que durant els exercicis 2002, 2003 i 2004 les diferents administracions públiques havien fet aportacions per sota del que preveia aquest contracte programa i que les insuficiències respecte de les necessitats dels operadors del transport públic (juntament amb les insuficiències acumulades referents a l'anterior contracte programa 1998-2001), que totalitzaven 194,90 M€, va cobrir-les l'ATM, parcialment i provisionalment, mitjançant lliuraments a compte que va fer als operadors, concretament a TMB i a FGC, per un import acumulat fins desembre de 2004 de 134,90 M€. Per finançar aquests lliuraments a compte l'ATM va formalitzar unes línies de crèdit, com a operacions de tresoreria.

En el contracte programa 2002-2004 s'estableix que el total de les insuficiències seran cancel·lades en un termini de quatre anys (entre 2006 i 2009) mitjançant l'oportú lliurament de fons de les administracions públiques a l'ATM segons el calendari següent:

Administració pública	2006	2007	2008	2009	Total
Adm. General de l'Estat	18.590	18.590	18.591	18.591	74.362
Generalitat de Catalunya	23.084	23.084	23.084	23.084	92.336
Ajuntament de Barcelona	4.331	4.331	4.332	4.332	17.326
Entitat Metropol. del Transport	2.717	2.718	2.718	2.718	10.871
Totals	48.722	48.723	48.725	48.725	194.895

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons dades extretes del contracte programa 2002-2004.

Nota: Els imports no incorporen el cost financer de les operacions financeres que ha hagut de formalitzar l'ATM. Aquest cost financer s'inclourà com a més despesa que es finançarà amb els recursos que les administracions públiques aportaran d'acord amb els contractes programa que abastin els exercicis 2006 a 2009.

Com a conseqüència de l'anterior calendari, a principis del 2005, l'ATM formalitza amb el Royal Bank of Scotland un préstec a llarg termini de 195 M€ per tal de fer front al conjunt d'insuficiències i finançar també amb aquesta operació d'endeutament la part d'insuficiències a les quals ja havia fet front mitjançant operacions de tresoreria a curt termini. Està previst que l'ATM cancel·li aquest endeutament a mesura que les administracions vagin fent efectives les aportacions entre 2006 i 2009.

Així, en l'exercici 2005, l'ATM recull en aquest apartat de l'actiu del Balanç corresponent a l'immobilitzat financer, com a ingressos diferits a llarg termini, les aportacions pendents de rebre de les administracions.

Del total de 194,90 M€ d'ingressos diferits, la primera anualitat, de 48,72 M€, correspon a l'exercici 2006 per la qual cosa, a 31 de desembre de 2005, calia haver-la diferenciat com a ingressos diferits a curt termini (dins els deutors o els ajustaments per periodificació de l'actiu) i presentar com a ingressos diferits a llarg termini sols els 146,18 M€ restants.

En relació a la valoració de les accions sense cotització oficial, que correspon a la participació de l'ATM en l'empresa SERMETRA, SL⁶ cal remarcar que el 2005 ha estat l'exercici en què SERMETRA ha iniciat la seva activitat.⁷ Dels seus comptes anuals auditats se'n desprèn una pèrdua a 31 de desembre de 2005, de 12.870 €. Així, donat que la participació en SERMETRA, SL és del 50%, l'ATM hauria d'haver dotat una provisió de 6.435 € que hauria reduït el valor activat de les accions i augmentat la despesa de l'exercici. Cal que l'ATM mantingui els controls per quantificar i dotar la corresponent provisió.

2.3.1.2. Inversions en infraestructura i béns destinats a l'ús general

Les inversions en infraestructures i béns destinats a l'ús general van ser objecte específic de seguiment en els informes de la Sindicatura de Comptes corresponents als exercicis 2003 i 2004. Les inversions corresponen a les obres de l'empresa adjudicatària Tramvia Metropolità, SA (TM, SA) per a la construcció d'un pas sota l'autopista A-2 per permetre la circulació del Tramvia Diagonal - Baix Llobregat (Trambaix). En l'epígraf 5.1 es fa l'anàlisi i el seguiment específic de l'actuació del Trambaix però cal remarcar que aquesta part de l'obra, amb un cost total previst de 3,91 M€, està finançada pel Ministeri de Foment mit-

---

6. L'ATM i Busmet Serveis, SL (empresa que aglutina la majoria dels operadors d'autobusos integrats tarifàriament) van constituir SERMETRA, SL el 19 juny de 2003 amb un capital social de 60.000 €, totalment subscrit i desemborsat pels dos únics socis al 50%. Després de solucionar determinats defectes de l'escriptura de constitució, SERMETRA, SL va poder ser finalment inscrita en el Registre Mercantil el juliol de 2004.

7. L'objecte social de SERMETRA, SL és la gestió i manteniment dels sistemes d'integració tarifària, dels Sistemes d'ajut a l'explotació (SAE) d'aquest àmbit, del lloguer d'infraestructures comunes que es requereixi i dels treballs derivats de l'evolució d'aquests sistemes. (Per a informació més detallada de la seva activitat, fonamentalment referida al SAE, vegeu la nota número 2 a peu de pàgina de l'informe referit a l'exercici 2003).

jançant un conveni concret formalitzat el 8 de maig de 2002. Les previsions també establien la fi de les obres a mitjan 2005.

De la verificació de les certificacions i factures es desprèn que, durant l'exercici 2005 ha estat correcta l'activació de 62.462 €, que a 31 de desembre de 2005 va generar un cost acumulat total de 3,60 M€. S'ha verificat que el gener de 2006 es formalitza la darrera certificació d'aquestes obres per 0,27 M€ que incrementa finalment el cost fins a 3,87 M€. Aquest import, ha estat finalment inferior en 43.015 € a la previsió del conveni de 3,91 M€.

L'execució de les diverses obres recollides en el conveni l'ha de dur a terme l'ATM i, un cop executades, han de ser cedides a tots els efectes als respectius ajuntaments. Per aquest darrer motiu l'ATM classifica el cost de l'obra del túnel de pas sota l'A-2 com una inversió a destinar a l'ús general.

2.3.2. Deutors

El saldo de Deutors a 31 de desembre de 2005 presenta un descens significatiu respecte del saldo a 31 de desembre de 2004⁸ segons el detall següent:

Deutors	31.12.2004	31.12.2005
Generalitat de Catalunya (GC)	9.028	12.390
Ajuntament de Barcelona (AB)	2.216	2.978
Administració General de l'Estat (AGE)	115.637	0
Hisenda Pública deutora per IVA	0	7.050
Altres	157	542
Total	127.038	22.960

Imports en milers d'euros.

Font: Memòria 2005 de l'ATM.

Els saldos deutors de les diferents administracions públiques corresponen, fonamentalment, als imports pendents de cobrament referents als ingressos de l'exercici 2005 relacionats amb el contracte programa que les diferents administracions (les tres consorciades i l'Administració General de l'Estat) tenen reservats per a l'ATM en els seus respectius pressupostos de l'exercici 2005. L'anàlisi d'aquests ingressos i de les despeses que financen es recull en els epígrafs 2.4.1.3 i 2.4.2.3.

L'evolució a la baixa del saldo entre el tancament de 2004 i el de 2005 s'explica pel saldo de l'Administració General de l'Estat (AGE) d'acord amb els comentaris següents:

8. El saldo a 31 de desembre de 2005 disminueix considerablement respecte del de 31 de desembre de 2004 però torna a nivells similars del saldo existent a 31 de desembre de 2003, que era de 22,80 M€.

- En l'informe referent a l'exercici 2004 es va destacar que el saldo pendent de cobrar de l'AGE, 115,64 M€, corresponia a la totalitat de la consignació que tenia prevista en els seus pressupostos per a aquell exercici com aportació a l'ATM en concepte d'anualitat del contracte programa. L'AGE, a diferència de les altres administracions, no fa aportacions mensuals parcials del total de la consignació anual i, en el 2004 havia reconegut l'obligació per l'import total. Com que no va fer-ne efectiu el pagament fins als primers mesos de l'exercici 2005, a tancament del 2004 l'import restava pendent de cobrament.
- En l'exercici 2005, s'ha observat que l'AGE reconeix l'obligació per 117,95 M€, import de la consignació del pressupost de l'exercici (import que coincideix amb la primera anualitat prevista en el contracte programa 2005-2006) el 26 de desembre de 2005. En aquest exercici però, el cobrament s'ha produït dins el mateix 2005, de manera que a 31 de desembre no queda pendent de cobrament cap import de l'aportació de l'AGE.

El saldo d'Hisenda pública deutora per IVA apareix per primer cop el 2005 per un import de 7,05 M€. La composició del saldo deutor de 7,05 M€ s'analitza de manera específica en l'epígraf 2.5. Aspectes fiscals referents a l'IVA.

2.3.3. Comptes financers

Els Comptes financers de l'actiu presenten la següent composició:

Comptes financers	31.12.2004	31.12.2005
Lliuraments en execució d'operacions	134.903	0
Bancs i institucions de crèdit	1.066	92.016
Fiances a curt termini	21	21
Total	135.990	92.037

Imports en milers d'euros.

Font: Memòria 2005 de l'ATM.

En exercicis anteriors dins els comptes financers destacava, el concepte lliuraments en execució d'operacions. Aquest concepte recollia les aportacions que l'ATM avançava de manera provisional a determinats operadors del transport públic per fer front a les seves necessitats davant la insuficiència de les aportacions de les diferents administracions públiques com a conseqüència de l'endarreriment en la formalització del contracte programa 2002-2004. L'ATM va finançar aquests avançaments mitjançant operacions de tresoreria a curt termini amb entitats de crèdit. El contracte programa 2002-2004 es va formalitzar el desembre de 2004 i, d'acord amb allò detallat a l'epígraf 2.3.1.1, va preveure que les aportacions de les administracions a l'ATM per cobrir les insuficiències dels operadors, valorades en 194,90 M€, es farien en quatre anualitats (2006 a 2009). A 31 de desembre de 2004 l'ATM havia avançat lliuraments per 134,90 M€ i, en establir-se el termini 2006-2009 per recuperar de les administracions aquests lliuraments, va formalitzar, l'11 de

febrer de 2005, el préstec a llarg termini amb el Royal Bank of Scotland pels 194,90 M€ amb la qual cosa va cancel·lar les operacions de tresoreria així com el saldo dels lliuraments avançats. Això explica el saldo nul a 31 de desembre de 2005 dels lliuraments en execució d'operacions.

El concepte bancs i institucions de crèdit, és a dir, els comptes de tresoreria, concentra la pràctica totalitat del saldo. L'increment, significatiu respecte al saldo de 2004, és puntual i s'explica pels fets ja remarcats en l'epígraf 2.3.2 en relació amb les aportacions de l'AGE.

2.3.4. Ajustaments per periodificació d'actiu

El total de 4,98 M€ d'ajustaments per periodificació de l'actiu correspon a la comptabilització d'Ingressos diferits que financen diferents tipologies de despesa a les quals l'ATM, d'acord amb el seu règim financer, ha de fer front amb ingressos procedents del contracte programa amb l'Administració General de l'Estat i les administracions consorciades. El desglossament dels diferents conceptes de despesa a finançar amb aquests ingressos diferits es recull en l'epígraf 2.3.9 dels ajustaments per periodificació de passiu.

2.3.5. Patrimoni propi

A 31 de desembre de 2005 el patrimoni propi presenta un saldo de 6,69 M€. D'aquest saldo, 0,57 M€ corresponen a la dotació inicial que les diferents administracions públiques van aportar a l'hora de constituir el consorci. L'esmentada aportació inicial, va distribuir-se tal com es manté encara en l'actualitat i segons el detall següent:

Patrimoni propi	Imports	%
Generalitat de Catalunya	291	51
Ajuntament de Barcelona	143	25
Entitat Metropolitana del Transport	137	24
Total	571	100

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons informació extreta del Conveni de 19 de març de 1997 de constitució de l'ATM.

La major part del patrimoni propi, concretament 6,12 M€, correspon al conjunt dels resultats que ha obtingut l'ATM entre l'exercici de la seva creació i el 2004. Donat que en el Balanç l'ATM presenta el resultat de l'exercici de manera separada sense formar part del patrimoni i reserves, el resultat de 2004 presentat per l'ATM, 1,06 M€, correspon a l'increment del patrimoni propi entre 31 de desembre de 2004, 5,62 M€, i els 6,69 M€ de 31 de desembre de 2005. El resultat de 2005 presentat per l'ATM, 1,52 M€, s'integrarà en el patrimoni propi en els comptes de l'exercici 2006.

2.3.6. Subvencions de capital

El moviment de les subvencions de capital durant l'exercici 2005, diferenciant el seu origen ha estat el següent:

Subvencions de capital	Subvencions Administració General de l'Estat	Subvencions Generalitat de Catalunya	Total
Saldo a 31.12.2004	7.854	302	8.156
Subvenció per inversió 2005	27	0	27
Aportació Ministeri Foment	62	0	62
Aplicació a resultat (amort. econòm.)	(595)	(64)	(659)
Saldo a 31.12.2005	7.348	238	7.586

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons informació comptable i de la Memòria de l'ATM.

Les aportacions de l'Administració General de l'Estat detallades en el quadre anterior tenen una doble finalitat. D'una banda, 26.780€ en concepte de subvenció per inversió 2005 procedeixen dels fons del contracte programa i es destinen a finançar inversions de desenvolupament del Sistema d'ajut a l'explotació (SAE) mentre que, d'altra banda, 62.462€, financen la part d'obra activada en l'exercici 2005, del total de l'aportació específica del Ministeri de Foment per a l'execució de les obres del pas sota l'autopista A-2 analitzada en l'epígraf 2.3.1.2.

El saldo de subvencions de capital, en la part provinent de la Generalitat de Catalunya, correspon al finançament de les inversions relatives al Sistema de validació i venda de títols integrats amb control magnètic (màquines venedores, cancel·ladores, sistemes informàtics d'informació i control associats) per les aportacions rebudes fins al 2003. Des de l'exercici 2004 l'ATM ja no imputa cap import de subvenció de capital per aquest concepte sinó que reconeix les aportacions rebudes com a ingrés dins el Compte de pèrdues i guanys (vegeu l'epígraf 2.4.1.2) per un import de 72.121€ ja que la inversió no la duu a terme l'ATM, sinó que l'ATM la finança mitjançant l'atorgament d'ajuts (que han suposat la comptabilització de la corresponent despesa, tal com s'esmenta en l'epígraf 2.4.2.2) als operadors de transport públic que han estat els qui han dut a terme la inversió.

2.3.7. Deutes a llarg termini

El saldo significatiu de 194,90 M€ correspon, d'acord amb l'anàlisi realitzada en els epígrafs 2.3.1.1 i 2.3.3, al préstec a llarg termini formalitzat l'11 de febrer de 2005 amb el Royal Bank of Scotland per un import màxim de 195 M€. L'import de 194,90 M€ correspon, en concret, a l'import de què s'ha disposat a 31 de desembre de 2005.

L'ATM ha d'amortitzar el préstec en quatre pagaments anuals i iguals en el període 2006-2009 cosa a la qual farà front amb els recursos que en les mateixes anualitats i, per igual import, ha de rebre de les diferents administracions públiques, d'acord amb el que estableix el contracte programa 2002-2004. Del total de 194,90 M€ a pagar en quatre anys, la

primera anualitat de 48,72 M€ correspon a l'exercici 2006, per la qual cosa, a 31 de desembre de 2005, calia haver-la diferenciat com a deutes a curt termini, i haver presentat com a deutes a llarg termini sols els 146,18 M€ restants.

El tipus d'interès del préstec és l'euribor més un diferencial. El cost financer del préstec en 2005 ha estat de 3,31 M€ d'interessos, dels quals 0,27 M€ representen interessos meritats encara no vençuts a 31 de desembre de 2005.

En relació amb aquest préstec, el 10 de juny de 2005 l'ATM ha formalitzat amb Société Générale una operació de swap. Les liquidacions acordades són trimestrals, la primera el setembre de 2005 i la darrera el setembre de 2009. Amb aquesta operació l'ATM assumeix el pagament d'un tipus fix de 2,361% anual mentre que Société Générale, el d'un tipus variable de l'euribor a tres mesos. Cal remarcar també que l'import nominal sobre el qual es formalitza i es liquida el swap és decreixent durant la vida de l'operació: 100 M€ durant els exercicis 2005 i 2006, 75 M€ en el 2007, 50 M€ en el 2008 i 25 M€ en el 2009.

D'aquest swap, l'exercici 2005 n'ha resultat un major cost financer per a l'ATM de 0,12 M€, com a conseqüència que, en les dues liquidacions trimestrals (setembre i desembre), el tipus fix del 2,361% ha resultat superior a l'euribor a tres mesos.⁹ El cost financer que en el 2005 ha generat el swap ha estat correctament comptabilitzat juntament amb altres despeses financeres (vegeu l'epígraf 2.4).

2.3.8. Deutes a curt termini

Els deutes a curt termini han experimentat un important decrement entre el saldo a 31 de desembre de 2004 i a 31 de desembre de 2005, i han retornat als nivells de 31 de desembre de 2003. El concepte que fonamentalment explica aquesta evolució és el d'altres creditors no pressupostaris i també l'explica l'evolució a l'alça que va presentar entre 2003 i 2004. Juntament amb aquest concepte, els saldos creditors més significatius són els relacionats amb el contracte programa, o bé amb el STI, que es concentren, respectivament, en els creditors per obligacions reconegudes (siguin de pressupost corrent o tancat) i en els creditors per operadors per integració tarifària. Seguidament s'analitzen els tres conceptes esmentats.¹⁰

---

9. S'ha observat com l'evolució del tipus d'interès amb posterioritat a l'exercici 2005 han permès a l'ATM obtenir liquidacions positives del *swap* a partir ja del primer trimestre de 2006 que han suposat uns ingressos financers, en el conjunt de 2006, de 0,50 M€. Posteriorment, l'evolució, actualitzada fins al setembre de 2007, ha estat encara més favorable ja que durant els tres primers trimestres de 2007, el *swap* ha generat a l'ATM uns ingressos financers de 0,87 M€.

10. Dins els deutes a curt termini també hi havia el concepte Hisenda pública creditora per IVA respecte del qual cal remarcar que a tancament de 2005 ha passat a tenir saldo zero. Aquest fet, conjuntament amb altres temes referents a l'IVA s'analitzen de manera conjunta en l'epígraf 2.5.

2.3.8.1. Creditors per obligacions reconegudes i pagaments ordenats

El detall del compte creditors per obligacions reconegudes o pagaments ordenats a 31 de desembre de 2005, comparat amb el que hi havia a 31 de desembre de 2004 és el següent:

Creditors per obligacions reconegudes i pagaments ordenats	31.12.2004	31.12.2005
TMB	45.929	54.867
FGC	14.829	9.777
RENFE	6.363	3.294
Tramvia Metropolità, SA (TM, SA)	874	-
Operadora del Tramvia Metropolità, SA (OTM, SA)	2.245	3.987
Tramvia Metropolità del Besòs, SA (TM del Besòs, SA)	3.007	4.857
Altres	1.160	499
Total	74.407	77.281

Imports en milers d'euros.

Font: Memòries dels exercicis 2004 i 2005 de l'ATM.

L'increment del saldo global entre els dos exercicis ha estat de 2,87 M€. De totes maneres, el fet de mantenir-se en un import similar al de 31 de desembre 2004, quan per a l'exercici 2004 s'havia produït un important augment respecte de l'exercici 2003, requereix certes explicacions:

- Les anualitats a aportar als principals operadors augmenten significativament. Així, el cas més remarcable ha estat el de TMB, operador per al qual l'anualitat aprovada com a aportació definitiva passa de 137,01 M€ en 2004 a 196,68 M€ en 2005. Per tant, les mensualitats que acostumen a quedar pendents de pagament a tancament de l'exercici, també han augmentat en import.¹¹
- També s'ha observat que a tancament de 2004 estava pendent de pagament a RENFE l'import per compensacions d'integració tarifària corresponents a tres exercicis, mentre que a tancament de 2005, sols les corresponents a un exercici.
- A més, pel que fa als operadors del Trambaix (OTM, SA) i del Trambesòs (TM del Besòs, SA) respecte dels quals a 31 de desembre de 2004 quedaven pendents de pagament dues mensualitats, a 31 de desembre de 2005 n'han quedat pendents tres.

11. En el cas de FGC es produeix un descens del saldo creditor a 31 de desembre de 2005 respecte del de 31 de desembre de 2004 donat que a final de 2004 el nombre de mensualitats pendents eren quatre i a final de 2005, dues.

Respecte d'aquests creditors cal remarcar un altre aspecte que és el que ha donat lloc a la incertesa que es posa de manifest en l'opinió de l'informe d'auditoria externa efectuat per GTACSA (vegeu l'epígraf 2.2):

En la documentació revisada corresponent a les cartes de confirmació de saldos de TM del Besòs, SA s'observa que hi ha determinats imports corresponents a obra certificada (projectes complementaris, modificacions d'obra i revisions de preus) que l'ATM no ha comptabilitzat com a pendents de pagament.

La raó de la no comptabilització obeeix al fet que no estaven conclòses les negociacions entre les diferents administracions per tal d'establir l'import del finançament.

La Sindicatura de Comptes ha fet la tasca d'acotar i diferenciar els imports anomenats "no coberts" analitzant, d'una banda les respostes de confirmació de les adjudicatàries de les obres del Trambesòs i, d'altra banda el detall de certificacions i documentació de seguiment de les obres fet per l'ATM i l'empresa Técnicas y Proyectos, SA (TYPESA), assessors tècnics de l'ATM per al control de seguiment d'aquestes obres. Com a resultat d'això, s'han arribat a quantificar els imports pendents de pagament no comptabilitzats a 31 de desembre de 2005 i s'han estimat en 28,77 M€.

En fer l'anàlisi concreta de les obres del Trambesòs i del seu finançament s'ha observat que realment a 31 de desembre de 2005 no s'havia formalitzat cap acord o conveni que assegurés l'origen concret de recursos per al finançament íntegre dels 28,77 M€ abans esmentats, que corresponen a obres de projectes complementaris de modificacions urbanístiques i de revisió de preus.

El seguiment d'aquesta situació permet presentar, com a fet posterior, l'acord de Govern de 29 d'agost de 2006 mitjançant el qual s'autoritza el Departament de Política Territorial i Obres Públiques (DPTOP) perquè faci front a despeses d'abast pluriennal per a aportacions a l'ATM per al finançament de modificacions d'obres, projectes complementaris, etc, d'aquest sistema tramviari. Entre aquestes despeses es troben les que integren l'import total abans esmentat, exceptuant la revisió de preus que, quan es quantifiqui de manera definitiva i s'acordi entre les parts, requerirà el seu corresponent finançament.

Es considera correcta la no imputació comptable a 31 de desembre de 2005 d'aquests imports pendents de pagar ja que s'estava a l'espera de la resolució de les negociacions entre les diferents administracions públiques per a la determinació i formalització del finançament específic per fer front als imports no coberts. En tot cas, cal una explicació i una quantificació en les notes de la memòria dels comptes anuals del corresponent exercici dels imports certificats i/o facturats pels proveïdors o adjudicatàries d'obres que l'ATM no ha comptabilitzat com a creditors.

2.3.8.2. Operadors per integració tarifària

El saldo creditor que presenta el concepte operadors per integració tarifària es compon del conjunt de saldos deutors o bé creditors, que resulten del procediment operatiu del STI amb els diferents operadors i comercialitzadors. El detall d'aquest saldo a 31 de desembre de 2004 i a 31 de desembre de 2005¹² és el següent:

Operadors i comercialitzadors	31.12.2004	31.12.2005
TMB	7.194	8.667
FGC	561	499
RENFE	(646)	(2.564)
TUSGSAL	664	318
La Hispano Igualadina, SA	242	(213)
Martí Renom, SA (Grup Sarbus)	278	159
OTM, SA (Trambaix)	157	158
TM del Besòs, SA (Trambesòs)	44	39
Soler i Sauret, SA	225	111
Empresa Sagalés, SA	98	37
Mohn, SL	212	250
Logista, SA	(1.434)	(1.687)
Comercial de Servicios y Quinielas, SL	(891)	(756)
La Caixa – Servicaixa	(231)	(281)
Altres operadors i comercialitzadors	1.745	1.491
Total	8.218	6.228

Imports en milers d'euros.

Font: Informació comptable i liquidació mensual del STI de desembre 2004 i 2005.

Aquests saldos (els d'imports negatiu representen saldos deutors, és a dir, a cobrar) són els resultants de la liquidació mensual de desembre de 2004 i de 2005 de la Cambra de Distribució dels Ingressos de l'ATM i que a tancament de l'exercici han quedat pendents de pagament o de cobrament.

D'acord amb els criteris reglamentats que aplica l'esmentada Cambra i tenint en compte que els ingressos per la venda de títols integrats són titularitat de l'ATM, de la liquidació resulten saldos a cobrar de les empreses comercialitzadores (Logista, SA, Comercial de Servicios y Quinielas o La Caixa - Servicaixa). Pel que fa als operadors s'observa que, en el cas dels operadors d'autobusos que, o no venen títols integrats o ho fan únicament en estacions o en les seves oficines d'atenció a l'usuari (TUSGSAL, Martí Renom, SA,

12. Aquest compte pot presentar variacions més o menys significatives entre el saldo a tancament d'un exercici i el del tancament de l'exercici següent però, l'evolució interanual que presenta té a veure amb fets puntuals de finals de cadascun dels exercicis. Això és així ja que si bé hi ha prefixats uns terminis per pagar als operadors, aquests terminis poden allargar-se o escurçar-se a final de cada exercici. Aquest fet, a més, és molt variable.

Mohn, SL, etc.), s'acostumen a generar liquidacions amb saldos creditors per a l'ATM, conseqüència que les validacions dels viatgers superen les vendes; en el cas dels operadors ferroviaris (FMB –formant part de TMB-, FGC, RENFE) que són els operadors que concentren majors nivells de vendes de títols integrats, poden resultar liquidacions amb saldos deutors o creditors en funció dels volums de venda de títols integrats enfront del volum de validacions de viatgers.

2.3.8.3. *Altres creditors no pressupostaris*

El decrement del saldo d'aquest concepte creditor (162,05 M€) explica la major part del decrement que s'observa entre els saldos de 31 de desembre de 2004 i de 2005 del total dels deutes a curt termini. Aquest decrement s'explica, en la seva pràctica totalitat, per la cancel·lació de les operacions de tresoreria que, a 31 de desembre de 2004, presentaven un saldo disposat de 161,87 M€.

Cal remarcar que, si bé a 31 de desembre de 2005 l'ATM presenta un saldo nul en concepte de l'import de què s'ha disposat per operacions de tresoreria, la cancel·lació de les pòlisses de crèdit a curt termini s'ha anat produint de manera gradual al llarg de l'exercici 2005 i, per tant, ha generat en l'exercici 2005 una despesa financera per uns interessos que han totalitzat 1,01 M€ segons el detall que es presenta seguidament:

Entitat financera	Data formalització	Data venciment o cancel·lació	Saldo disposat 31.12.2005	Límit de pòlissa	Interessos liquidats 2005
BSCH	11.2.2004	24.1.2005	0	34.000	179
BSCH	29.7.2004	30.7.2005	0	11.000	83
BBVA	5.3.2004	5.3.2005	0	25.000	86
BBVA	28.5.2004	28.5.2005	0	30.000	108
BCL (grup BBVA)	5.3.2004	5.3.2005	0	15.000	59
Banesto	19.3.2004	7.3.2005	0	11.000	34
La Caixa	19.3.2004	18.3.2005	0	20.000	36
La Caixa	30.7.2004	29.7.2005	0	10.000	26
Caja Madrid	30.7.2004	30.7.2005	0	6.000	11
BBVA	8.3.2005	8.3.2006	0	50.637	383
BSCH	9.3.2005	9.2.2006	0	40.000	4
La Caixa	18.3.2005	17.3.2006	0	25.000	0
Totals			0		1.009

Import en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons dades extretes de les pòlisses, els controls de seguiment comptable i els extractes bancaris.

La darrera columna del quadre anterior recull els interessos liquidats durant l'exercici però existeixen interessos meritats en 2004, per 0,18 M€, que han estat liquidats en 2005 i que, per tant, no són despesa financera de 2005. Així, el total del cost financier per les disposicions de pòlisses de crèdit del 2005 ha estat de 0,83 M€. Aquest import ha estat

correctament imputat en les despeses financeres del Compte de pèrdues i guanys de 2004.

2.3.9. Ajustaments per periodificació de passiu

El total de 28,49 M€ d'ajustaments per periodificació del passiu correspon a la comptabilització de despeses diferides per 6,89 M€ i d'ingressos avançats per 21,60 M€. En els quadres següents es detallen aquestes partides.

Despeses diferides	31.12.2004	31.12.2005
Compensacions Integració tarifària*	512	1.252
Compensacions Integració tarifària – RENFE*	2.000	3.422
Interessos acreditats no vençuts*	182	271
Despeses del STI pendents de liquidar en l'exercici següent	1.713	1.884
Despesa per regularització d'incrementos salarials	15	27
Altres*	0	37
Total	4.422	6.893

Ingressos avançats	31.12.2004	31.12.2005
Transferències contracte programa 2002-2004	8.364	7.166
Transferències contracte programa 2005-2006	0	4.403
Reserva contracte programa (reintegraments IVA)	0	8.090
Transferències IMSERSO	1.088	1.454
Transferències Generalitat de Catalunya (SVV)	246	174
Transferències Ministeri de Foment	374	312
Totals	10.072	21.599

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons dades extretes de les Memòries 2004 i 2005 de l'ATM.

* Els conceptes de despesa diferida corresponents a compensacions per integració tarifària, a interessos acreditats no vençuts i a altres, sumen 4,98 M€ i corresponen a despeses a finançar amb recursos de contracte programa i, en concret, amb els ingressos diferits esmentats en l'epígraf 2.3.4.

No s'han observat incidències en la fiscalització d'aquestes partides. Cal fer referència però als principals imports d'Ingressos avançats que són els relacionats amb els contractes programa. Així, el concepte transferències contracte programa correspon a transferències rebudes de les administracions públiques en relació a un contracte programa i que estan pendents de ser aplicades. Això és així donat que l'ATM reconeix els ingressos en el Compte de pèrdues i guanys en la mesura que són aplicats. Cal diferenciar entre les transferències relacionades amb el contracte programa del període 2002-2004 i el del període 2005-2006:

- Transferències contracte programa 2002-2004: a 31 de desembre de 2004 l'ATM tenia imputats per aquest concepte 8,36 M€. L'abril de 2005 la Comissió de Seguiment del

contracte programa 2002-2004, en la seva proposta de liquidació (vegeu l'informe de la Sindicatura de Comptes referent a l'exercici 2004 de l'ATM, concretament l'epígraf 2.5.1) quantifica el saldo del compte reserva del contracte programa en 13,71 M€. L'ATM ha comptabilitzat en el 2005 la corresponent regularització i, durant l'exercici, del total de 13,71 M€ pendent d'aplicar, l'ATM ha aplicat 6,54 M€, el que fa que el saldo pendent d'aplicar a 31 de desembre de 2005 sigui 7,17 M€.

- Transferències contracte programa 2005-2006: Entre les despeses que l'ATM tenia previst finançar amb el saldo de 4,40 M€ existent a 31 de desembre de 2005, destaquen per no haver-se dut a terme, o per no haver-se produït per la totalitat de l'import previst, les despeses referents als conceptes següents: despeses per compensacions per integració d'operadors, 1,97 M€, i altres despeses per diferents conceptes, 2,43 M€.
- El concepte reserva contracte programa (reintegraments IVA) també fa referència a recursos disponibles que encara no han estat aplicats. En aquest cas, per imports recuperats d'Hisenda referents a les liquidacions de l'IVA de 2003 i de 2004, així com pels que s'han generat pel fet de passar a deduir-se l'IVA suportat referent a les tarifes tècniques de 2004 i de 2005 que s'han pagat als operadors dels tramvies. L'anàlisi específica es recull en l'epígraf 2.5. Aspectes fiscals referents a l'IVA.

2.3.10. Comptes de control pressupostari i comptes d'ordre

L'ATM presenta a final de l'actiu i del passiu, sense que en formin part, comptes de control pressupostari i comptes d'ordre. En els primers recull obligacions compromeses en exercicis anteriors o en el mateix exercici que encara no han generat imputacions en l'actiu ni en el passiu. Dins els comptes d'ordre es recullen els avals rebuts per l'ATM en concepte de fiança per part de diferents empreses adjudicatàries d'obres, serveis i subministraments.

2.4. COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS

Seguidament es presenta el Compte de pèrdues i guanys de l'exercici 2005. A efectes comparatius es presenta també el de l'exercici 2004.

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA — INFORME 6/2009

Compte de pèrdues i guanys dels exercicis 2004 i 2005

	2005	2004	Variació (a)	Variació % (a)
INGRESSOS D'EXPLOTACIÓ	764.986.678	662.779.368	102.207.040	15,4
Vendes per serveis	340.613.401	316.690.289	23.923.112	7,6
D'organismes autònoms administratius	344	375	(31)	(8,3)
Transferències de l'Administració General de l'Estat	118.965.405	112.190.270	6.775.135	6,0
Transferències de comunitats autònomes	150.554.685	95.186.534	55.368.151	58,2
Transferències d'entitats locals	120.999.892	101.026.107	19.973.785	19,8
Transferències de l'exterior	107.929	60.926	47.003	77,1
Altres ingressos	14.195	95.097	(80.902)	(85,1)
Ingressos per transferència de comunitat autònoma	33.730.827	37.529.770	(3.798.943)	(10,1)
DESPESES D'EXPLOTACIÓ	758.681.442	658.650.933	100.030.509	15,2
Sous i salaris	1.251.370	1.272.212	(20.842)	(1,6)
Indemnitzacions per raó de servei	23.196	33.627	(10.431)	(31,0)
Cotitzacions socials a càrrec de l'entitat	253.372	268.959	(15.587)	(5,8)
Altres despeses socials	44.038	19.461	24.577	126,3
Arrendaments	148.001	138.252	9.749	7,1
Reparacions i conservació	772.424	782.364	(9.940)	(1,3)
Subministraments	26.861	22.084	4.777	21,6
Comunicacions	30.161	79.318	(49.157)	(62,0)
Treballs realitzats per altres empreses	336.808.558	313.940.630	22.867.928	7,3
Primes d'assegurances	11.468	41.341	(29.873)	(72,3)
Material d'oficina	17.973	43.556	(25.583)	(58,7)
Despeses diverses	430.808	498.576	(67.768)	(13,6)
Transferències a operadors públics	276.126.000	201.111.943	75.014.057	37,3
Transferències a entitats locals	44.818.000	43.315.000	1.503.000	3,5
Transferències corrents a empreses privades	64.578.080	58.813.040	5.765.040	9,8
Transferències de capital a empreses privades	34.215.974	38.021.636	(3.805.662)	(10,0)
Tributs estatals	(874.842)	248.934	(1.123.776)	(451,4)
MARGE BRUT	6.305.236	4.128.435	2.176.801	52,7
INGRESSOS FINANCERS	74.547	51.924	22.623	43,6
Ingressos financers	74.547	51.924	22.623	43,6
DESPESES FINANCERES	4.255.159	2.636.634	1.618.525	61,4
Interessos préstecs	4.254.848	2.636.227	1.618.621	61,4
Altres despeses financeres	311	407	(96)	(23,6)
RESULTAT FINANCER	(4.180.612)	(2.584.710)	(1.595.902)	*
AMORTITZACIONS I PROVISIONS	1.134.646	1.260.670	(126.024)	(10,0)
Amortització de l'immobilitzat material	797.483	873.434	(75.951)	(8,7)
Amortització de l'immobilitzat immaterial	337.163	387.236	(50.073)	(12,9)
RESULTAT NET	989.978	283.055	706.923	249,7
Resultats extraordinaris	527.423	762.242	(234.819)	(30,8)
Modificació obligacions pressupostos tancats	0	18.984	(18.984)	(100,0)
RESULTAT DE L'EXERCICI	1.517.401	1.064.281	453.120	42,6

Imports en euros.

Font: Comptes anuals presentats per l'ATM.

(a) El Compte de pèrdues i guanys presentat per l'ATM no recull les columnes de variacions, que la Sindicatura ha afegit per tal de facilitar els seguiments dels comentaris de fiscalització.

* Percentatges superiors a 999%, en valor absolut, o quan el signe de l'import corresponent al període t-1 és negatiu.

Els ingressos d'exploració presenten, entre l'exercici 2004 i el 2005 un increment de 102,21 M€ (+15,4%), mentre que l'increment de les despeses d'exploració ha estat de 100,03 M€ (+15,2%). Això ha generat un increment interanual del marge brut de 2,18 M€.

L'increment dels ingressos d'exploració es concentra en els conceptes de transferències tant de comunitats autònomes¹³ com d'entitats locals, que corresponen a ingressos específicament relacionats amb el contracte programa i en el de vendes per serveis, que recull els ingressos de la venda de títols integrats de transport del STI. A més dels conceptes esmentats, en els epígrafs posteriors també s'analitzen els altres conceptes d'ingrés que presenten imports significatius (transferències de l'Administració General de l'Estat o ingrés per transferència de comunitat autònoma).

L'increment de les despeses d'exploració es concentra en els conceptes de transferències a operadors públics, que recullen les aportacions de l'ATM als principals operadors de transport (TMB i FGC) perquè facin front a les seves despeses segons el que preveu el contracte programa, i en el concepte de treballs realitzats per altres empreses, que inclou les principals despeses per pagaments als operadors pel servei de transport públic de viatgers del STI. A més dels conceptes esmentats, en els epígrafs posteriors també s'analitzen altres conceptes de despesa, pels imports significatius que recullen (transferències a entitats locals i transferències a empreses privades), o bé per altres aspectes que cal remarcar.

En l'exercici 2005 l'increment de despeses financeres respecte de l'exercici anterior està motivat per la formalització del préstec amb el Royal Bank of Scotland i del swap amb la Société Générale, que han suposat, d'acord amb l'anàlisi de l'epígraf 2.3.7, uns interessos per 3,31 M€ i per 0,12 M€, respectivament. Per la seva banda, el descens en la disposició de les pòlisses de crèdit i la cancel·lació d'aquestes operacions de tresoreria, d'acord amb el que s'ha analitzat en l'epígraf 2.3.8.3, ha suposat un descens dels interessos que han acreditat en l'exercici 2005, 0,83 M€, respecte dels acreditats en l'exercici 2004, 2,63 M€.

Cal remarcar que en el Compte de pèrdues i guanys de l'exercici 2005 l'ATM ja ha presentat de manera correcta els ingressos financers: així els presenta juntament amb les despeses financeres, genera un Resultat financer (en anteriors exercicis els presentava dins els ingressos d'exploració, i en conseqüència afectava el Marge brut).

Pel que fa al resultat extraordinari de 2005, 0,53 M€, s'observa que ha disminuït respecte al de l'exercici 2004, 0,78 M€. La major part del resultat extraordinari correspon, en tots dos exercicis, a la part de subvencions de capital de l'Administració General de l'Estat i de la

---

13. El compte transferències de comunitats autònomes que l'ATM recull en el Compte de pèrdues i guanys fa referència, únicament, a la Generalitat de Catalunya.

Generalitat de Catalunya que ha estat traspasada com a ingrés extraordinari en l'exercici (vegeu l'epígraf 2.3.6) 0,76 M€ en l'exercici 2004 i 0,66 M€ en l'exercici 2005. S'ha observat, a més, que en l'exercici 2005 s'han imputat unes despeses extraordinàries per 0,13 M€ corresponents a majors aportacions que les inicialment previstes per diferències sorgides a l'hora de liquidar el contracte programa 2002-2004.

2.4.1. Ingressos d'exploració

Els principals conceptes d'ingressos que seguidament s'analitzen fan referència a les tres principals àrees d'actuació de l'ATM: el STI (2.4.1.1), les obres del Trambaix i del Trambesòs (2.4.1.2) i el contracte programa (2.4.1.3).

2.4.1.1. Vendes per serveis

El total de 340,61 M€ de vendes per serveis correspon als ingressos del STI per un total de 340,43 M€, ja sigui per la venda de títols integrats, 321,00 M€, o bé per la repercussió de despeses de gestió de l'ATM als operadors, 19,43 M€. A més cal remarcar també altres ingressos per la venda de falques informatives per 0,18 M€.¹⁴ Respecte d'aquests conceptes cal fer els comentaris següents:

- Venda de títols integrats: Les vendes de 2005 han suposat una recaptació de 320,73 M€ (la diferència fins als 321,00 M€ correspon a regularitzacions comptables procedents d'exercicis anteriors). Aquesta recaptació suposa un increment del 7,2% respecte de la de 2004. Aquests ingressos provenen d'un total de títols integrats venuts de 38.885.200 en el 2005 i de 38.314.462 el 2004.

Seguidament es presenta el detall de la recaptació de l'exercici 2005 per operadors i/o comercialitzadors i es compara amb la recaptació de 2004.

---

14. Per a la venda de falques publicitàries l'ATM gestiona el Centre d'informació TransMet. Mitjançant TransMet l'ATM proporciona informació en temps real fent ús dels mitjans de comunicació. Juntament amb l'emissió d'informació s'emeten certes falques informativopublicitàries de les empreses operadores del transport que l'ATM adquireix a les diferents emissores radiofòniques i que després, mitjançant convenis entre l'ATM i cadascun dels operadors, l'ATM factura als operadors. En exercicis anteriors es va observar que el diferencial entre els ingressos per venda de falques i les despeses per l'adquisició d'aquestes van suposar a l'ATM, una pèrdua de 85.000 € en l'exercici 2003 i de 70.000 € en l'exercici 2004. En l'exercici 2005 aquesta actuació ha suposat una pèrdua de 191.000 €.

Operador o comercialitzador	Recaptació 2004	Recaptació 2005
FMB	165.260	173.371
RENFE	37.372	43.173
FGC	35.801	37.469
Logista, SA	22.132	22.125
Comercial de Servicios y Quinielas, SL	15.054	19.631
La Caixa – Servicaixa	9.001	10.033
TB	6.062	4.758
TUSGSAL	3.062	3.072
Caixa de Catalunya	1.589	1.362
Trambaix	1.324	2.816
Empresa Sagalés, SA	660	771
La Hispano Igualadina, SA	586	592
Soler i Sauret, SA	347	435
Trambesòs	327	652
Transports Públics, SA	202	218
ATM *	160	21
Asistencia y Servicios, SL	65	5
Transports Municipals d'Egara, SA	54	160
Martí Renom, SA (Grup Sarbus)	36	35
Bus Castellví, SA	25	27
Total recaptació	299.119	320.726

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons dades de l'Informe de vendes de la Cambra del STI de l'ATM.

* L'ATM apareix com a "venedora de títols" donat que ha subministrat títols a entitats amb què ha signat certs convenis en relació amb l'organització de determinats esdeveniments o bé per al foment i aprofitament del transport públic. El 2004 l'esdeveniment que explicava la venda de títols per part de l'ATM va ser, bàsicament, el Fòrum Universal de les Cultures. El 2005, l'esdeveniment ha estat la 5a Conferència Internacional en Economia de la Salut organitzada per la UPF.

- Repercussió de despeses als operadors: El total de despeses de gestió del STI que l'ATM ha repercutit als operadors i que, per tant, ha comptabilitzat com a ingrés durant el 2005 ha estat de 19,43 M€. Aquest import, que incorpora certes regularitzacions del tancament de l'exercici anterior, suposa haver repercutit despeses per un 6,3% del total de la recaptació. D'aquest percentatge, 4,5 punts corresponen a la repercussió de les despeses suportades per l'ATM i que representen despeses directes del STI (adquisició de paper o bobines per a títols, edició de títols, comissions de comercialització, enquestes, comunicació, etc.) mentre que els 1,8 punts restants representen ingressos per finançar les despeses generals de l'ATM.

2.4.1.2. Ingressos per transferència de comunitat autònoma

En l'exercici 2004 el total de 37,53 M€ dels ingressos per transferència de comunitat autònoma corresponia a les aportacions que la Generalitat de Catalunya fa a l'ATM per al finançament específic de les inversions en el Servei de venda i validació, de l'execució de les obres dels projectes constructius del Trambaix i del Trambesòs i l'execució de les

primeres modificacions d'obra del Trambaix. L'exercici 2005 el total d'aquests ingressos ha estat de 33,73 M€ i les inversions a les quals s'apliquen segueixen concentrant-se en l'execució de les obres dels dos sistemes tramviaris segons el detall següent:

Ingressos per transferències de la Generalitat segons destí	2004	2005
Finançament obres del Trambaix	21.414	20.609
Finançament obres del Trambesòs	13.963	13.963
Finançament obres dels primers modificats del Trambaix	1.966	0
Finançament del Sistema de venda i validació	186	72
Ingressos avançats (Reintegraments IVA)*	0	(913)
Total transferències de la Generalitat de Catalunya	37.529	33.731

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons informació i documentació facilitada per l'ATM.

* El 2005, d'acord amb els nous criteris referents a la deducció de l'IVA suportat (segons l'anàlisi de l'epígraf 2.5) els recursos de 13,96 M€ per finançar el Trambesòs inclouen una part de 0,91 M€ corresponent a la part d'IVA finalment deduïble. Davant d'això, l'ATM ha imputat, de manera correcta, un ingrés avançat en la periodificació passiva que, com a contrapartida, ha generat una imputació amb signe negatiu d'aquests ingressos en el Compte de pèrdues i guanys. Per tant, l'ingrés net referent al finançament de les obres del Trambesòs ha estat de 13,05 M€.

L'ingrés de 72.121 € pel finançament de les inversions en el Servei de venda i validació, ja ha estat analitzat en l'epígraf 2.3.6 en analitzar les Subvencions de capital.

La part principal d'aquests ingressos de 2005, 20,61 M€ correspon a la transferència de la Generalitat de Catalunya corresponent a la tercera anualitat aportada a l'ATM per al finançament de part de la inversió del Trambaix.

El segon import en ordre d'importància, 13,96 M€, correspon a la transferència de la Generalitat de Catalunya corresponent a la segona anualitat aportada a l'ATM per al finançament de part de la inversió del Trambesòs.

2.4.1.3. Transferències de l'Administració General de l'Estat, comunitats autònomes i entitats locals

Els ingressos pels conceptes transferències de l'Administració General de l'Estat, comunitats autònomes i Entitats locals fan referència a aquells ingressos a rebre en relació al contracte programa que en el 2005 han estat de 390,42 M€, segons el detall següent que es presenta en comparació amb els corresponents a l'exercici 2004:

Transferències contracte programa	2004	2005
Transferències Administració General de l'Estat	112.190	118.965
Transferències comunitats autònomes	95.187	150.555
Transferències entitats locals	101.026	121.000
Total	308.403	390.520

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons dades dels comptes anuals del 2005 de l'ATM.

Aquests ingressos corresponen als imports que les diferents administracions han previst en els seus pressupostos per a l'exercici 2004 i 2005 com aquells a transferir a l'ATM en concepte de contracte programa, tot i que el corresponent contracte programa no hagi estat signat fins al mes de desembre. El total dels imports previstos per les diferents administracions en els seus respectius pressupostos han estat els següents:

Transferències per a l'ATM en pressupostos administracions	2004	2005
Transferències pressupostàries Administració General de l'Estat	115.637	117.950
Transferències pressupostàries Generalitat de Catalunya	94.331	148.679
Transferències pressupostàries Ajuntament de Barcelona	51.985	66.000
Transferències pressupostàries Entitat Metropolitana del Transport	48.838	53.981
Total	310.791	386.610

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons els pressupostos de les diferents administracions.

La diferència entre el total imputat per l'ATM per aquest concepte d'ingressos en el seu Compte de pèrdues i guanys i el total dels ingressos pressupostats per les diferents administracions públiques correspon a la correcta regularització de les periodificacions d'ingressos avançats i diferits a final de cada exercici, així com a certes imputacions d'ingressos o de despeses extraordinàries relacionats amb el contracte programa. En l'exercici 2005, destaca com a ingrés extraordinari un import de 4,99M€ referent a la regularització resultant de la proposta de liquidació del contracte programa 2002-2004 segons acta de la reunió de la Comissió de Seguiment de 27 d'abril de 2005, d'acord amb el que ja s'ha esmentat en l'epígraf 2.3.9.2.

Aquests ingressos pressupostats a compte del contracte programa han estat els que han finançat les despeses dels diferents operadors i altres despeses de l'ATM relacionades amb el contracte programa, que s'analitzen en l'epígraf 2.4.2.3.

2.4.2. Despeses d'explotació

L'anàlisi de les despeses d'explotació se centra en els conceptes que concentren la major part de la despesa i que fan referència a les tres principals àrees d'actuació de l'ATM: el STI (2.4.2.1), les obres del Trambaix i el Trambesòs (2.4.2.2) i el contracte programa (2.4.2.3). Addicionalment s'analitzen altres despeses que el 2005 presenten imports poc significatius però que requereixen certes observacions pel concepte que recullen o bé per consideracions de tipus legal.

2.4.2.1. Treballs realitzats per altres empreses

En l'exercici 2005 la despesa en concepte de treballs realitzats per altres empreses ha estat de 336,81 M€, import que suposa un increment del 7,3% respecte de l'exercici 2004. D'aquest import, 306,12 M€, (91% del total) correspon a la despesa per Servei de transport que recull els imports que l'ATM liquida mensualment amb els operadors del STI en funció

dels volums de viatgers transportats per cadascun d'ells i tenint en compte la intermodalitat dels trajectes.

Les validacions totals efectuades amb títols integrats durant el 2005 ha estat de 626.067.421, xifra que representa un increment del 2,7% respecte de les validacions de l'exercici 2004.

Els ingressos a distribuir en el 2005 procedents de la recaptació del mateix exercici han estat, d'acord amb l'anàlisi d'ingressos de l'epígraf 2.4.1.1, de 320,73 M€. A aquest import s'hi han afegit regularitzacions i provisions de fons de 2004 distribuïdes el 2005 que han incrementat el total a distribuir fins a 321,00 M€. El total d'aquests ingressos ha de fer front a la despesa per Servei de transport, que ha estat de 306,12 M€, així com a altres despeses de diverses del STI. Així, el total distribuït per la Cambra de Distribució dels ingressos en l'exercici 2005 en relació al Servei de transport ha estat de 306,12 M€ (en 2004 va ser de 286,28 M€) segons el detall següent:

Operador	Distribució 2004	Distribució 2005
FMB	128.672	135.211
TB	55.446	57.092
RENFE	35.464	40.451
FGC	32.755	34.023
TUSGSAL	8.372	8.783
Mohn, SL	3.201	3.599
Rosanbus, SL	2.028	2.276
Martí Renom, SA (Grup Sarbus)	1.980	2.091
Trambaix	1.967	3.791
La Hispano Igualadina, SA	1.636	1.785
Oliveras, SA	1.493	1.646
Empresa Casas, SA	1.352	1.497
Ferrocarriles y Transportes, SA	1.326	1.515
Soler i Sauret, SA	1.275	1.457
Transports Urbans de Sabadell, SCCL	1.137	1.343
Empresa Sagalés, SA	1.046	1.082
Transports Municipals d'Egara, SA	707	946
Trambesòs	547	921
C.R.A. La Hispania, SA	523	637
AUTHOSA- Autobuses Horta, SA	515	520
Empresa Plana, SL	506	489
Cintoi Bus, SL	392	449
La Vallesana, SA (Grup Sarbus)	364	399
Autocares R. Font, SA	353	399
Cingles Bus, SA	333	443
Altres (30 operadors de 2004 i 33 operadors amb imports inferiors a 0,3 M€)	2.892	3.275
Total	286.282	306.120

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons dades extretes de l'Informe "STI, Tancament any 2005".

Formant part dels treballs realitzats per altres empreses en l'exercici 2005 existeixen altres despeses referents al STI diferents de l'anteriorment analitzada. Així, cal destacar les següents:

- Despeses per comissions de comercialització dels títols per 13,68 M€.
- Despeses referents a la taxa de seguretat de RENFE que, per a una correcta homogeneïtzació, s'ha estès a la resta d'operadors del STI sota el nom d'incentiu de seguretat, i que han suposat un total de 10,20 M€.¹⁵

2.4.2.2. Transferències de capital a empreses privades

Del total de 34,22 M€ que el 2005 s'inclou en aquest concepte de despesa, la major part, 33,66 M€, correspon al pagament a TM, SA i TM del Besòs, SA, adjudicatàries de les obres del Trambaix i del Trambesòs. Aquesta despesa correspon a la contrapartida de les anualitats de 20,61 M€ pel Trambaix i de 13,05 M€ pel Trambesòs que, d'acord amb el que s'ha analitzat en l'epígraf 2.4.1.2, l'ATM imputa com a ingrés pel finançament de la Generalitat de Catalunya, a l'esmentat sistema tramviari.¹⁶

Cal remarcar que els acords de Govern de la Generalitat de Catalunya de 31 de juliol de 2000 i de 24 de desembre de 2002, que determinen les aportacions pluriennals que farà la Generalitat de Catalunya per al finançament del Trambaix i del Trambesòs, fan referència als imports a aportar pel DPTOP a l'ATM com a subvenció de capital finalista. Amb tot l'ATM imputa com a ingrés i com a despesa en el Compte de pèrdues i guanys l'esmentada anualitat. Aquesta imputació és correcta ja que l'ATM, tot i haver dut a terme les tasques de planificació, ordenació i adjudicació del Trambaix i del Trambesòs per delegació de competències de la Generalitat de Catalunya i de l'Entitat Metropolitana del Transport (EMT), sols actua com a intermediari en el cobrament procedent del DPTOP i en el pagament a les adjudicatàries.

---

15. La despesa per taxa o incentiu de seguretat representa un component més de despesa de Servei de transport però l'ATM la diferencia per tenir-ne un major control. L'import de la taxa o incentiu, que està incorporat en el preu de venda dels títols del STI, té com a finalitat fer front als costos de serveis d'inspecció, vigilància i control d'accés de viatgers i equipatges en estacions i recintes.

16. En relació amb aquestes transferències al Trambesòs, cal remarcar que els ingressos de l'ATM per l'anualitat que per finançar la transferència li aporta el DPTOP van ser, d'acord amb l'anàlisi de l'epígraf 2.4.1.2, de 13,96 M€, mentre que la despesa per l'aportació de l'ATM a l'empresa adjudicatària del Trambesòs va ser de 13,05 M€. La diferència de 0,91 M€ correspon a l'IVA suportat que, d'acord amb l'anàlisi recollida en l'epígraf 2.5, l'ATM va poder deduir-se i que, per tant, no ha suposat finalment despesa.

Dins les despeses per transferències de capital a empreses privades, s'inclouen també les referents a subvencions atorgades a operadors de serveis d'autobusos per a l'ampliació de flotes, per 0,49 M€, així com les atorgades a operadors perquè ells mateixos duguin a terme inversions en relació al Servei de venda i validació (d'acord amb el que s'ha analitzat en l'epígraf 2.3.6) per 72.121 €.

2.4.2.3. Transferències a operadors públics, entitats locals i empreses privades

Les despeses per aquests conceptes recullen les aportacions que l'ATM ha de fer als diferents operadors per fer front a aquelles necessitats que s'han de finançar mitjançant recursos de contracte programa analitzats en l'epígraf 2.4.1.3. El 2005 aquestes despeses han estat de 385,52 M€, mentre que el 2004 havien estat de 303,24 M€. El detall és el següent:

Transferències contracte programa	2004	2005
Transferències a operadors públics	201.112	276.126
Transferències a entitats locals	43.315	44.818
Transferències a empreses privades	58.813	64.578
Total	303.240	385.522

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons dades dels comptes anuals 2005 de l'ATM.

Els ingressos o recursos de contracte programa que financen aquestes despeses tenen com a finalitats cobrir les necessitats dels operadors, eixugar dèficits d'explotació, amortitzar l'endeutament i finançar les inversions de manteniment.

En relació al quadre anterior cal diferenciar els conceptes següents:

- Transferències a operadors públics: corresponen a la suma de transferències a TMB i a FGC segons el detall següent:

Transferències a operadors públics	2004	2005
TMB	161.270	225.932
FGC	39.842	50.194
Total	201.112	276.126

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons dades extretes de les Memòries de l'ATM.

- Transferències a entitats locals: corresponen a les transferències a l'EMT, com a entitat aglutinadora dels serveis de transport públic interurbà de superfície en l'àmbit geogràfic dels divuit municipis que la conformen.

- Transferències corrents a empreses privades: Del total de 64,58 M€, les compensacions als operadors integrats, amb 21,16 M€, representen, com en exercicis anteriors, una part significativa de la despesa total. Cal destacar també altres conceptes que conformen la resta del saldo que són els següents:
  - a) Tarifa tècnica¹⁷ del Trambaix i del Trambesòs, per un total de 39,03 M€. En concret el total de la tarifa tècnica de 2005 per al Trambaix ha suposat despesa per un import de 18,38 M€ i, per al Trambesòs, per un import de 20,65 M€.
  - b) Altres despeses per un total de 4,39 M€ la major part de les quals, 4,09 M€, fan referència al dos conceptes que s'analitzen a continuació:
    - Expropiacions: L'import de despesa comptabilitzada per aquest concepte ha estat d'1,70 M€. L'ATM va començar a imputar aquest tipus de despesa en l'exercici 2004 donat que fins al setembre de 2003, amb les aportacions generals que l'ATM feia a l'adjudicatària de les obres, també es feia front al cost de les expropiacions.
    - Conveni per increments de cost d'obres del Trambaix: Per aquests increments la despesa imputada com a transferències corrents a empreses privades ha estat de 2,39 M€. Així, s'ha observat que els primers complementaris i projectes modificats referents al Trambaix que es van originar entre el gener de 2002 i el desembre de 2003 han suposat un augment del cost de les obres de 5,08 M€.¹⁸

El 12 de juny de 2003 l'ATM va signar amb l'empresa adjudicatària un conveni i, posteriorment, el 30 de desembre de 2003, una addenda a aquest conveni, en què es pactava una previsió del pagament dels 5,08 M€ en tres anualitats, a raó de 1,69 M€ per any a pagar el 2004, 2005 i 2006. Finalment les previsions de pagament de les anualitats han estat corregides i regularitzades amb interessos per l'ajornament en el pagament des de la data real de cada certificació d'obres amb la qual cosa el pagament de l'anualitat de 2004 va ser de 2,30 M€¹⁹ i el de l'anualitat de 2005, de 2,39 M€.

---

17. La tarifa tècnica és l'import que l'ATM ha de pagar als operadors dels sistemes tramviaris des de la posada en marxa del servei de transport de viatgers, fins al termini de la concessió d'aquest servei (anys 2028 i 2029). Els serveis es van posar en marxa l'abril de 2004 en el cas del Trambaix i el maig de 2004 en el cas del Trambesòs. D'acord amb l'anàlisi del Capítol 4 d'aquest informe, la tarifa tècnica ha de cobrir les despeses d'explotació dels operadors, amb un marge industrial i, a més, ha de fer front a aquella part d'inversió del projecte constructiu per a la qual no ha estat aprovat el finançament específic de la Generalitat.

18. Aquest increment de cost de les obres del Trambaix per 5,08 M€ provenen del Complementari-1, de gener de 2002, que incrementa el cost en 10,47 M€, dels Modificats 1 a 3, de gener de 2002 i juliol i desembre de 2003, que el redueixen en 0,58 M€, i de la regularització per menys cost d'expropiacions de setembre de 2003, també el redueixen en 4,81 M€.

19. Com es va remarcar en l'informe corresponent a l'exercici 2004, l'anualitat d'aquell exercici, 2,30 M€, es va imputar en part, 1,97 M€, com a despesa per transferència de capital a empreses privades i la resta, 0,33 M€, .../...

Cal unificar criteris a l'hora de comptabilitzar aquestes despeses i imputar-les d'acord amb el concepte a què fan referència. Així, tant l'annualitat de 2005 de 2,39 M€ pel major cost d'obres del Trambaix, com les expropiacions per 1,70 M€, calia haver-les classificat com a despesa per transferències de capital i no per transferències corrents, ja que corresponen a diferents components que incrementen el cost global de les obres dels sistemes tramviaris. Pel que fa a la Tarifa tècnica del Trambaix i del Trambesòs, també caldria reclassificar com a despesa per transferències de capital aquella part que té com a finalitat fer front a la component d'inversió del projecte constructiu no finançada específicament amb subvencions de la Generalitat. Així, en el 2005, la tarifa tècnica del Trambaix, 13,38 M€ i la del Trambesòs, 20,65 M€, inclouen 3,41 M€ i 3,50 M€, respectivament, destinats a fer front a la component d'inversió esmentada; per tant, calia haver imputat com a despesa per Transferències de capital el total de 6,91 M€.

2.4.2.4. *Altres despeses d'explotació*

De l'anàlisi de la resta de despeses d'explotació, cal fer referència a altres despeses que no presenten imports massa significatius però que pel concepte que recullen, l'evolució que presenten o per certs aspectes de tipus legal, requereixen ser analitzades.

- Despeses de personal: El total de les despeses de personal per a l'exercici 2005, en comparació amb els de l'exercici 2004, és el següent:

Despeses de personal	2004	2005
Sous i salaris (a)	1.272	1.251
Indemnitzacions per raó de servei (b)	34	23
Cotitzacions socials a càrrec de l'entitat	269	253
Altres despeses socials (c)	19	44
Total	1.594	1.571

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons comptes anuals de l'ATM.

Notes:

- La plantilla a 31 de desembre de 2004 era de 28 persones i a 31 de desembre de 2005 de 31 persones, una de les quals estava adscrita a l'ATM procedent de TMB. D'acord amb el conveni ATM-TMB, la despesa que aquesta persona representa per a l'ATM no és dins les despeses per sous i salaris de les despeses de personal sinó com a treballs realitzats per altres empreses per 56.979 €.
- Les indemnitzacions per raó de servei són despeses per dietes i locomoció (avió, taxi, lloguer de cotxe).
- Les altres despeses socials són despeses per formació i cursos de perfeccionament.

com a despesa per transferències corrents a empreses privades, fet que va donar lloc que la Sindicatura recomanés unificar la imputació en un mateix compte.

De l'anàlisi de les despeses de personal s'observa un decrement en termes absoluts de la despesa per sous i salaris de 2005 respecte de la de 2004. Això ha estat així, bàsicament, perquè si bé, segons la nota 1 a peu del quadre anterior, a final de 2005 hi havia en plantilla tres persones més que a final de 2004, la plantilla mitjana de 2004, 29,83 treballadors ha estat superior a la de 2005, 28,75 treballadors. La causa d'això ha estat que entre gener i agost de 2004 la plantilla era de trenta-dues persones i les baixes no es van produir fins a setembre i novembre, mentre que al llarg de 2005 s'ha mantingut amb vint-i-nou persones fins a setembre i octubre, mesos en què s'han produït les altes fins a les trenta-una persones.

D'altra banda, de l'anàlisi detallada de l'evolució dels sous i salaris en el 2005 respecte a l'exercici 2004, s'observa que s'ha superat el límit màxim establert en la Llei de pressupostos de la Generalitat de Catalunya i s'ha arribat a un 4,3%, percentatge que correspon a l'IPC interanual de Catalunya. Això ha estat així segons els acords als quals van arribar en exercicis anteriors els representants de l'ATM i els delegats de personal de l'esmentada entitat, en què van acordar ajustar l'increment interanual a l'IPC de Catalunya. L'increment contravé el límit màxim d'augment de la massa salarial establert en la Llei de pressupostos de la Generalitat per al 2005.

- Arrendaments: La despesa total de 2005 de 0,15M€, concretament de 148.001€, correspon a la despesa pel lloguer de la seu social de l'ATM al carrer Muntaner, 315-321, per 126.418€ i a la del lloguer del local d'oficines de l'entresòl del carrer Muntaner 339, per 21.583€.
- Tributs estatals: Aquest concepte de despesa correspon a la part de l'IVA suportat que finalment l'ATM no ha pogut deduir-se a resultes de la regularització de final d'exercici pel càlcul de la prorrata definitiva. S'observa com en el tancament de l'exercici 2005 aquesta despesa presenta un import amb signe negatiu de 0,89M€. Això ho origina el fet que l'ATM, des del setembre de 2005, d'acord amb l'anàlisi de l'epígraf 2.5, ja no queda subjecta a la regla de prorrata. Per això, a final de l'exercici, la regularització referent a la prorrata aplicada fins a l'agost genera l'esmentat ingrés (o despesa amb signe negatiu).

2.4.3. Despeses per amortitzacions i provisions

Les despeses de l'exercici 2005 en concepte d'amortitzacions de l'immobilitzat material i de l'immobilitzat immaterial presenten una evolució raonable respecte a la despesa de 2004, tenint en compte, tant l'evolució d'altes i baixes de cadascun dels conceptes de l'immobilitzat, com l'evolució dels elements que han passat a estar totalment amortitzats.

2.5. ASPECTES FISCALS REFERENTS A L'IVA

La legislació espanyola de l'IVA, en comparació amb la normativa comunitària era més restrictiva ja que incorporava una limitació addicional quant a la deducció de determinades quotes d'IVA suportat.²⁰ Això va portar que la Comissió Europea interposés, l'any 2003, un recurs contra l'Estat espanyol davant el Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE).

A mitjans 2005, davant de la proximitat de la sentència del TJUE (que es va produir el 6 d'octubre de 2005) l'ATM, suposant que la sentència aniria en la mateixa direcció que les conclusions de l'advocat general²¹ i, per tal d'evitar una possible limitació dels efectes temporals en l'aplicació de la sentència que pogués representar la prescripció de les liquidacions d'IVA d'exercicis anteriors, va impugnar les liquidacions d'IVA dels exercicis 2003 i 2004. Amb aquesta impugnació, presentada l'1 de juliol de 2005, va sol·licitar la rectificació de les autoliquidacions i la corresponent devolució d'ingressos indeguts. La devolució sol·licitada era de 2,88 M€, en concret, d'1,22 M€ per l'IVA de 2003, i d'1,66 M€ per l'IVA de 2004.

L'Agència Tributària, el 16 de desembre de 2005, va acordar estimar les sol·licituds de rectificació i va reconèixer el dret a la devolució per un total de 2,94 M€, corresponents al total de 2,88 M€, juntament amb interessos de demora de 0,06 M€. L'ATM va cobrar el total de 2,94 M€ el 27 de desembre de 2005.

Pel que fa a l'IVA de l'exercici 2005, l'ATM, donat que la sentència és del mes d'octubre, incorpora en la liquidació de final d'any, certes regularitzacions i imputacions segons el que es detalla seguidament:

- a) En les declaracions mensuals d'IVA de gener a agost de 2005 l'ATM havia aplicat la regla de prorrata i, el desembre, va regularitzar el percentatge de prorrata provisional

---

20. La normativa espanyola, la Llei 37/1992, del 28 de desembre, de l'impost sobre el valor afegit, un cop modificada per la Llei 66/1997, del 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i d'ordre social, va suposar que a partir de l'1 de gener de 1998, la percepció de subvencions per finançar l'adquisició de determinats béns i serveis limitessin el dret a deduir l'IVA suportat. La limitació era per la part del preu del bé o servei que hagués estat finançada mitjançant subvenció. Aquesta normativa contravenia la Sisena Directiva (Directiva 77/388/CEE, del 17 de maig de 1977, Sisena Directiva del Consell en matèria d'harmonització de les legislacions dels estats membres relatives als impostos sobre volum de negocis).

21. El març de 2005 l'advocat general va presentar les conclusions relatives al recurs de la Comissió Europea contra l'Estat espanyol. Aquestes assenyalaven que, en cap cas, no pot ser d'aplicació la regla de prorrata als subjectes passius que sols realitzin operacions amb dret a deducció i que, per tant, la normativa espanyola s'extralimitava imposant als subjectes passius una limitació al marge de les previsions de la Sisena Directiva quant a l'import deduïble en l'adquisició de béns o serveis finançats, totalment o parcialment, amb subvencions.

aplicat en els vuit primers mesos, que suposa un ingrés pel total de 0,89 M€ d'IVA que no s'havia deduït.

- b) Les declaracions mensuals entre setembre i desembre, en què l'ATM ja no resta subjecta a la regla de prorata arran de l'esmentada sentència, generen un import a cobrar de 0,10 M€.
- c) Les tarifes tècniques que l'ATM paga als operadors del Trambaix i del Trambesòs es financen amb recursos procedents del contracte programa que estigui vigent en cada moment. Per aquest motiu l'ATM seguia el criteri de no deduir-se cap import d'IVA suportat referent a aquestes despeses. Tampoc en la impugnació de la liquidació de l'IVA de 2004 s'havia inclòs aquest IVA suportat, de manera que, en la liquidació de l'IVA de 2005 es dedueix l'IVA suportat de les tarifes tècniques del mateix 2005, però també de 2004, segons els imports següents: IVA tarifes tècniques 2004, 2,60 M€; IVA tarifes tècniques 2005, 2,55 M€. En relació amb aquest darrer import cal afegir 0,91 M€ corresponent a l'IVA de la part de la tarifa de 2005 del Trambesòs que, referent al pagament d'infraestructures, correspon a la facturació que per aquest concepte es va fer el novembre de 2005 i que, en ser ja posterior a la data de la sentència del TJUE, l'ATM va tractar en la declaració mensual com a un IVA deduïble més i no com una regularització de declaracions anteriors.

De les anteriors explicacions en resulten diferents imports inclosos en diversos apartats del Balanç i del Compte de pèrdues i guanys de l'ATM. Així:

- El saldo de 7,05 M€ en el concepte hisenda pública deutora per IVA detallat en l'epígraf 2.3.2, prové de la suma de tots els imports esmentats en els apartats a, b i c, és a dir: 0,89 M€, 0,10 M€, 2,60 M€, 2,55 M€ i 0,91 M€. El cobrament del total dels 7,05 M€ s'ha produït el maig de 2006.
- El saldo de 8,09 M€ com a ingressos avançats detallats en l'epígraf 2.3.9.2 en concepte de reserva contracte programa (reinteguments IVA), prové de la suma dels 2,94 M€ pel cobrament de la regularització de les autoliquidacions d'IVA dels exercicis 2003 i 2004 i dels 5,15 M€ (=2,60 M€+2,55 M€) de la regularització d'IVA suportat de les tarifes tècniques pagades als operadors dels dos sistemes tramviaris. La part específica d'IVA del Trambesòs per la facturació de novembre de 2005, 0,91 M€, ha estat imputada també com a ingrés avançat però, de manera correcta, s'ha inclòs dins el concepte transferències contracte programa 2005-2006.
- Els 0,89 M€ de despesa amb signe negatiu de l'epígraf 2.4.2.4, es correspon, totalment amb l'explicació de l'anterior apartat a).

En els comentaris recollits en aquest epígraf s'ha destacat que l'Agència Tributària ha pagat 2,94 M€, com a devolució d'ingressos indeguts per les rectificacions de les liquidacions de l'IVA de l'ATM dels exercicis 2003 i 2004, així com 7,05 M€ de la liquidació de l'exercici 2005.

De totes maneres cal recordar que d'acord amb la normativa vigent, resten oberts a inspecció els darrers quatre exercicis. En relació amb això cal tenir en compte els criteris interpretatius que, en relació al tractament de les transferències tant rebudes com atorgades, pot tenir la Direcció General de Tributs del Ministeri d'Economia i Hisenda.

2.6. FETS POSTERIORIS: PROPOSTA DE LIQUIDACIÓ DEL CONTRACTE PROGRAMA 2005-2006

A continuació s'analitza, com a principal fet posterior, la proposta de liquidació de la Comissió de Seguiment del contracte programa 2005-2006 de juliol de 2007. Prèviament però, es fa una breu referència a les principals dades del contracte programa.

2.6.1. Contracte programa 2005-2006: principals dades

El contracte programa per al període 2005-2006 es va signar el 22 de desembre de 2005. En aquest contracte programa es preveuen les necessitats dels diferents operadors del sistema (per reequilibrar el compte d'explotació, per finançar determinades inversions, per amortitzar el deute, per compensar l'adhesió al STI, etc.) segons el resum següent:

Operador o tipologia de transport	2005	2006	Total
TMB (FMB i TB)	498.586	524.395	1.022.981
FGC	126.267	129.938	256.205
Servei d'autobusos EMT (gestió indirecta)	78.881	87.730	166.611
Servei d'autobusos DGPT (gestió indirecta)	44.806	47.064	91.870
Trambaix	48.649	49.647	98.296
Trambesòs	35.978	38.477	74.455
RENFE	2.000	3.000	5.000
ATM (despeses de funcionament i inversió)	6.210	5.786	11.996
Total necessitats	841.377	886.037	1.727.414

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons dades extretes del contracte programa 2005-2006.

Nota: Aquests imports tenen en compte l'impacte de la regla de prorata de l'IVA fins al tercer trimestre de l'any 2005, arran de la sentència de 6 d'octubre de 2005 del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees.

En el contracte programa es preveu també el finançament de les anteriors necessitats segons el detall d'ingressos tarifaris obtinguts pels operadors i procedents dels usuaris i el detall d'aportacions de les diferents administracions públiques que seguidament es presenta:

Origen dels recursos	Total 2005-2006
Ingressos tarifaris:	752.101
TMB (FMB i TB)	522.537
FGC	103.273
Autobusos EMT	62.559
Autobusos DGPT	52.995
Trambaix	8.559
Trambesòs	2.178
Aportacions de les administracions: (a)	975.313
Administració General de l'Estat (b)	270.887
Generalitat de Catalunya	432.243
Ajuntament de Barcelona	138.440
Entitat Metropolitana del Transport	133.743
Total recursos	1.727.414

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons dades extretes del contracte programa 2005-2006.

Notes:

- (a) Les aportacions de les administracions inclouen l'import del saldo del compte de "Reserva contracte programa 2002-2004" que, com a excedent de l'anterior contracte programa s'ha incorporat com a més recursos en el contracte programa 2005-2006 per un import de 13,71 M€ (a la data de formalització d'aquest contracte programa la quantificació més actualitzada era la referent a la Comissió de Seguiment, ja que encara no s'havia dut a terme el control financer de la IGAE que finalment va quantificar el saldo en 16,35 M€).
- (b) En el contracte programa 2005-2006 s'estableixen unes consignacions pressupostàries de l'AGE de 254,83 M€, a les quals s'incorporen 1,88 M€ com a part corresponent a l'AGE del saldo del compte de reserva de l'anterior contracte programa 2002-2004. La resta fins als 270,89 M€, és a dir, 14,18 M€ es preveu com a insuficiència provisional de la consignació de l'AGE que, en funció de l'informe de control financer de la IGAE, l'AGE abonarà per meitats amb càrrec als pressupostos dels exercicis 2007 i 2008.

El contracte programa 2005-2006 incorpora dins les previsions l'anualitat de 2006 corresponent al pagament diferit en el període 2006-2009 de l'import de les insuficiències quantificades en l'anterior contracte programa 2002-2004, en 194,90 M€.

2.6.2. Proposta de liquidació del contracte programa 2005-2006: Acta de la Comissió de Seguiment

Per al seguiment del contracte programa 2005-2006, el mateix contracte programa preveu la constitució de la Comissió de Seguiment composta de forma paritària per vuit vocals, quatre en representació de l'AGE, i quatre en representació de les administracions consorciades. Per part de l'AGE els representants són del Ministeri d'Economia i Hisenda, del Ministeri de Foment i de la Delegació del Govern a Catalunya, mentre que les administracions consorciades estan representades per l'ATM. A més, poden assistir a les reunions de la Comissió de Seguiment, amb veu però sense vot, representants dels operadors públics TMB i FGC.

Entre les funcions de la Comissió destaca la d'interpretar el contracte programa quan sigui necessari així com la de realitzar la proposta de liquidació i trametre-la a la IGAE.

L'Acta de la reunió de la Comissió de Seguiment del 18 de juliol de 2007, que recull la proposta de liquidació del contracte programa 2005-2006 es pot sintetitzar en els tres quadres resum següents.

- El primer quadre és un resum comparatiu entre les previsions del contracte programa i els imports de la proposta de liquidació pel que fa a les necessitats del període 2005-2006 segons els diferents operadors de transport:

Operador o tipologia de transport	Previsions CP 2005-2006	Proposta de liquidació	Diferències
TMB (FMB i TB)	1.022.981	1.023.662	681
FGC	256.205	249.742	(6.463)
Servei d'autobusos EMT (gestió indirecta)	166.611	171.955	5.344
Servei d'autobusos DGPT (gestió indirecta)	91.870	92.412	542
Trambaix	98.296	95.107	(3.189)
Trambesòs	74.455	69.111	(5.344)
RENFE	5.000	6.500	1.500
ATM (despeses de funcionament i inversió)	11.996	8.646	(3.350)
Total necessitats	1.727.414	1.717.135	(10.279)

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons dades de la proposta de liquidació recollida en l'Acta de la Comissió de Seguiment del contracte programa 2005-2006 del 18 de juliol de 2007.

- El segon quadre recull el resum comparatiu entre les previsions del contracte- programa i els imports de la proposta de liquidació pel que fa als orígens dels recursos del període 2005-2006:

Origen dels recursos	Previsions CP 2005-2006	Proposta de liquidació	Diferències
Ingressos tarifaris:	752.101	770.120	18.019
TMB (FMB i TB)	522.537	532.744	10.207
FGC	103.273	102.601	(672)
Autobusos EMT	62.559	67.582	5.023
Autobusos DGPT	52.995	54.036	1.041
Trambaix	8.559	10.351	1.792
Trambesòs	2.178	2.806	628
Aportacions de les administracions:	975.313	947.015	(28.298)
Administració General de l'Estat	270.887	271.274	387
Generalitat de Catalunya	432.243	414.641	(17.602)
Ajuntament de Barcelona	138.440	132.803	(5.637)
Entitat Metropolitana del Transport	133.743	128.297	(5.446)
Total recursos	1.727.414	1.717.135	(10.279)

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons dades de la proposta de liquidació recollida en l'Acta de la Comissió de Seguiment del contracte programa 2005-2006, del 18 de juliol de 2007.

- El tercer quadre recull el resum comparatiu entre els imports de la proposta de liquidació i les aportacions realment realitzades:

Aportacions de les administracions	Proposta de liquidació	Aportacions realitzades	Diferències
Administració General de l'Estat	271.274	261.089	(10.185)
Generalitat de Catalunya	414.641	433.094	18.453
Ajuntament de Barcelona	132.803	138.985	6.182
Entitat Metropolitana del Transport	128.297	134.942	6.645
Totals	947.015	968.110	21.095

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons dades de la proposta de liquidació recollida en l'Acta de la Comissió de Seguiment del contracte programa 2005-2006, del 18 de juliol de 2007.

A resultes de la informació anterior, la proposta de liquidació conclou que s'ha produït en el conjunt del sistema un excés d'aportacions de les administracions de 21,10 M€. En la proposta també s'especifica que de l'esmentat excés, la major part, 17,50 M€ és conseqüència de l'aplicació de la Sentència del TJUE referent a l'aplicació de la prorrata de l'IVA.

3. FISCALITZACIÓ DE LA LIQUIDACIÓ PRESSUPOSTÀRIA

D'acord amb el que estableix l'article 7.1 del Reglament de règim interior de l'ATM i l'article 15.5 dels seus Estatuts, el Consell d'Administració ha d'aprovar el pressupost de l'exercici dins de l'últim trimestre de l'exercici anterior i ha de publicar-ne un resum per capítols en el DOGC.

El Consell d'Administració de l'ATM ha aprovat el pressupost del consorci per al 2005 el 24 de gener de 2005 i ha estat publicat en el DOGC núm. 4315, del 3 de febrer de 2005. Això suposa un incompliment dels terminis establerts en els esmentats articles del Reglament de règim interior de l'ATM i dels seus Estatuts.

El pressupost publicat presenta un total de 946,18 M€ tant en l'estat de despeses com en el d'ingressos.

A continuació es mostra la liquidació del pressupost de l'exercici 2005 presentada per l'ATM.

Liquidació del pressupost 2005

	Consignació inicial (A)	Modificacions (B)	Consignació definitiva (C=A+B)	Drets liquidats (D)	Drets recaptats (E)	Pendent de cobrament (F=D-E)	Estat d'execució	
							(G=C-D)	(H=D×100/C)
3. Taxes i altres ingressos	329.986.705	28.058.284	358.044.989	366.665.605	366.579.735	85.870	(8.620.616)	102,4%
4. Transferències corrents	386.610.000	400.000	387.010.000	387.118.248	371.350.717	15.767.531	(108.248)	100,0%
5. Ingressos patrimonials	10.000	0	10.000	74.547	74.547	0	(64.547)	745,5%
7. Transferències de capital	34.572.205	0	34.572.205	34.572.205	34.572.205	0	0	100,0%
8. Romanent de tres. fin. IRC	0	13.126.778	13.126.778	0	0	0	13.126.778	0,0%
9. Passius financers	195.000.000	0	195.000.000	194.895.000	194.895.000	0	105.000	99,9%
Total ingressos	946.178.910	41.585.062	987.763.972	983.325.605	967.472.204	15.853.401	4.438.367	99,5%
	Consignació inicial (A)	Modificacions (B)	Consignació definitiva (C=A+B)	Obligacions reconegudes (D)	Obligacions pagades (E)	Pendent de pagament (F=D-E)	Estat d'execució	
							(G=C-D)	(H=D×100/C)
1. Personal	1.700.500	0	1.700.500	1.544.319	1.515.001	29.318	156.181	90,8%
2. Compra béns i serveis	329.722.341	12.913.235	342.635.576	338.106.849	337.595.074	511.775	4.528.727	98,7%
3. Despeses financeres	5.168.938	(990.662)	4.178.276	4.166.217	4.166.217	0	12.059	99,7%
4. Transferències corrents	378.514.767	26.590.205	405.104.972	396.603.034	320.028.069	76.574.965	8.501.938	97,9%
6. Inversions	500.159	778.750	1.278.909	265.188	246.533	18.655	1.013.721	20,7%
7. Transferències capital	35.572.205	2.293.534	37.865.739	34.215.974	34.073.293	142.681	3.649.765	90,4%
8. Actius financers	195.000.000	0	195.000.000	194.891.782	194.891.782	0	108.218	99,9%
Total despeses	946.178.910	41.585.062	987.763.972	969.793.363	892.515.969	77.277.394	17.970.609	98,2%

Imports en euros.

Font: Liquidació presentada per l'ATM.

De la liquidació pressupostària es desprèn un resultat pressupostari positiu de 13,53 M€, com a conseqüència dels majors Drets liquidats que obligacions reconegudes. L'ATM presenta, a més, el resultat pressupostari ajustat, també positiu, per 2,28 M€, conseqüència dels ajustaments següents:

	Imports
Resultat pressupostari	13.532
Despeses finançades amb romanents líquids de tresoreria	3.737
Desviacions positives de finançament	(14.987)
Resultat pressupostari ajustat	2.282

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons dades extretes dels comptes anuals de 2005 de l'ATM.

Respecte dels dos ajustaments anteriorment detallats cal fer els comentaris següents:

- L'ajustament positiu de 3,74 M€ correspon a aquelles despeses per obligacions reconegudes el 2005 però finançades amb drets ja reconeguts en exercicis anteriors. Per això, la despesa que han finançat, finalment en el 2005, suposa en aquest exercici aquest ajustament positiu.
- L'ajustament negatiu de 14,99 M€ correspon a ingressos per drets liquidats en el 2005, principalment per aportacions de diferents administracions en relació a les quals encara no s'ha reconegut la corresponent obligació. Així, en ser recursos amb finançament afectat, no suposen realment superàvit i, d'aquí que representin un ajustament negatiu.

Per a la fiscalització de la liquidació pressupostària s'han conciliat els imports liquidats (drets liquidats i obligacions reconegudes) amb el dels ingressos i despeses del Compte de pèrdues i guanys, o bé amb la variació de determinats comptes del Balanç. També s'han conciliat les columnes del Pendent de cobrament i del Pendent de pagament amb els corresponents comptes d'actiu i de passiu del Balanç. El resultat d'aquesta comprovació ha estat satisfactori.

A més la fiscalització de la liquidació del pressupost inclou també l'anàlisi de les modificacions del pressupost inicial que generen les consignacions definitives, i l'anàlisi de les principals desviacions entre els imports liquidats i les consignacions del pressupost definitiu. Aquests dos aspectes són els que es tracten en els dos epígrafs següents.

3.1. MODIFICACIONS PRESSUPOSTÀRIES

Com a resultat de la fiscalització dels set expedients de modificació del pressupost de l'exercici 2005 s'ha elaborat el quadre següent que permet una anàlisi més entenedora de cadascuna de les set modificacions (M1 a M7).

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA — INFORME 6/2009

Estat d'ingressos	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7	Totals
Capítol 3	-	11.003.878	-	-	-	-	17.054.406	28.058.284
Capítol 4	-	-	-	-	-	400.000	-	400.000
Capítol 5	-	-	-	-	-	-	-	-
Capítol 7	-	-	-	-	-	-	-	-
Capítol 8	12.910.033	-	-	-	216.745	-	-	13.126.778
Capítol 9	-	-	-	-	-	-	-	-
Totals	12.910.033	11.003.878	-	-	216.745	400.000	17.054.406	41.585.062

Estat de despeses	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7	Totals
Capítol 1	-	-	-	-	-	-	-	-
Capítol 2	1.919.175	11.003.878	141.090	(19.000)	-	-	(131.908)	12.913.235
Capítol 3	-	-	(990.662)	-	-	-	-	(990.662)
Capítol 4	8.364.354	-	822.792	-	216.745	-	17.186.314	26.590.205
Capítol 6	732.970	-	26.780	19.000	-	-	-	778.750
Capítol 7	1.893.534	-	-	-	-	400.000	-	2.293.534
Capítol 8	-	-	-	-	-	-	-	-
Totals	12.910.033	11.003.878	-	-	216.745	400.000	17.054.405	41.585.062

Imports en euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons dades extretes dels expedients de modificacions pressupostàries.

Seguidament s'analitza cadascuna de les modificacions:

- M1- Incorporació de romanents: Amb aquesta modificació s'han incorporat al pressupost del 2005 romanents existents a final de l'exercici 2004 per un import de 12,91 M€. Aquesta incorporació de romanents, algun d'ells afectat i d'altres a destinar a despeses generals suposa alhora un increment en els crèdits pressupostats de l'Estat de despesa, principalment en partides del capítol 4, com Liquidació contracte programa 2002-2004, 8,36 M€, i en partides del capítol 2, com Estudis i treballs tècnics tramvies, 1,14 M€.
- M2- Ampliació de crèdit: La partida dins el capítol 3 d'Ingressos que recull la venda de títols que genera el STI i que serveix per finançar les despeses dels operadors va ser pressupostada inicialment per 310 M€. Al final de l'exercici 2005 l'ATM, en disposar de tota la informació provinent del STI, va decidir incrementar aquesta partida del capítol 3 de l'Estat d'ingressos en 11,00 M€. La previsió d'obtenció de majors ingressos donà lloc a un increment de les despeses relacionades amb el STI, concretament en la partida serveis de transport del capítol 2 de despeses.
- M3- Transferència de crèdit: Aquesta modificació afecta únicament l'Estat de despeses i fa referència a transferències de crèdits excedentaris de partides dels capítols 3 i 4 per un total de 2,21 M€, a altres partides en situació deficitària dels capítols 2, 4 i 6. Com a partida excedentària destaca, dins el capítol 3, la referent als Interessos de pòlisses de crèdit, que amb aquesta modificació es redueix en 0,99 M€. Com a partides deficitàries destaquen les del capítol 4 per Aportacions als principals operadors (TMB i FGC) que amb aquesta modificació incrementen el crèdit previst en un total d'1,08 M€.

- M4- Transferència de crèdit: Aquesta modificació, pels mateixos motius que els esmenats per a la M3, sols afecta l'Estat de despeses. En aquest cas però, la transferència de crèdits, per un total de 97.200€, procedeix en la seva totalitat de partides excedentàries del capítol 2 que, excepte per un import de 19.000€, que té com a destí inversions en maquinària del capítol 6, tenen com a destí partides deficitàries del mateix capítol 2.
- M5- Crèdit extraordinari finançat amb aplicació del romanent de tresoreria: Correspon a l'import de 0,22 M€ que, d'acord amb el conveni signat el febrer de 2005, l'ATM ha de pagar a Infraestructures Ferroviàries de Catalunya (IFERCAT) en concepte del finançament de 0,22 M€ aportat pel Banc Europeu d'Inversions (BEI) a l'ATM en l'exercici 2000 en relació a la realització d'estudis de viabilitat de la línia L9 del metro de Barcelona i tenint en compte que el reemborsament al BEI l'ha fet IFERCAT per compte de l'ATM. Com que aquesta partida no estava prevista en el pressupost inicial, es finançarà amb aplicació del romanent de tresoreria i suposarà una nova despesa en el capítol 4.
- M6- Suplement de crèdit: Aquesta modificació té com a origen la signatura el 20 d'octubre de 2005 del Conveni de col·laboració amb l'Instituto de Mayores y Servicios Sociales (IMSERSO) per al desenvolupament d'un programa d'accessibilitat en línies regulars d'autobusos interurbans de Catalunya, per al qual l'IMSERSO es compromet a aportar 0,40 M€. Això ha representat un increment de 0,40 M€, tant en el capítol 4 d'Ingressos, en concepte de Transferències corrents IMSERSO, com en el capítol 7 de Despeses per Transferències de capital per renovació/adaptació de flotes.
- M7- Adequació de les partides pressupostàries a la proposta de liquidació del contracte programa 2002-2004: Aquesta modificació pressupostària és conseqüència de la proposta de liquidació de la Comissió de Seguiment de l'abril de 2005, respecte del contracte programa 2002-2004. L'adequació a la proposta de la Comissió ha suposat una modificació que ha incrementat el capítol 3 d'Ingressos en 17,05 M€, en concepte de reintegraments de pressupostos tancats. Aquesta generació d'ingressos ha permès, juntament amb la disminució de certes partides de despesa excedentària dels capítols 2 i 4, adequar també les partides de despesa del capítol 4, incrementant-les en 17,54 M€, per fer front a les necessitats de la proposta de liquidació de despeses del contracte programa 2002-2004.

De l'anàlisi de les modificacions cal concloure de manera satisfactòria quant al compliment de la legalitat. Cal remarcar, però, d'acord amb el Reglament de règim intern de l'ATM, l'aprovació de les modificacions de crèdit són competència del Consell d'Administració i del Comitè Executiu. Malgrat això, fins a l'exercici 2005, les Bases d'execució del pressupost delegaven aquesta facultat íntegrament, llevat d'alguna excepció puntual, al director general del consorci. Per aquest motiu la Sindicatura de Comptes recomanava establir en les Bases d'execució del pressupost limitacions quantitatives a la competència per a la realització de modificacions de crèdit al pressupost per part del director general.

L'ATM ha introduït finalment les esmentades limitacions en les Bases d'execució del pressupost corresponents a l'exercici 2005. Així, la Base 5 estableix que les modificacions de crèdit han de ser aprovades en funció de l'import, pels següents òrgans:

- a) El Consell d'Administració quan l'import sobrepassi els 3.005.060,52 €.
- b) El Comitè Executiu, per imports superiors a 300.506,05 €.
- c) El director general quan l'import no sobrepassi els 300.506,05 €.

De l'anàlisi realitzada es pot concloure que les modificacions pressupostàries de l'exercici han estat aprovades per l'òrgan corresponent segons les limitacions quantitatives detallades.

3.2. GRAU D'EXECUCIÓ I ANÀLISI DE LES DESVIACIONS PRESSUPOSTÀRIES

El grau d'execució del pressupost de 2005 respecte de les consignacions definitives ha estat del 99,5% pel que fa als drets liquidats i, del 98,2% respecte de les obligacions reconegudes.

El resultat pressupostari, amb un superàvit de 13,54 M€, resulta d'uns drets liquidats de 983,33 M€ enfront de les obligacions reconegudes, de 969,79 M€. L'esmentat superàvit també és conseqüència de les desviacions pressupostàries (recollides en la liquidació en la columna d'estat d'execució) que s'han generat entre el liquidat i les Consignacions definitives. Així, els drets liquidats han estat inferiors a les consignacions definitives d'ingressos per 4,44 M€, mentre que les obligacions reconegudes han estat inferiors a les consignacions definitives de despeses per 17,97 M€.

En aquest epígraf s'analitzen les principals desviacions pressupostàries, tant pel que fa a ingressos com pel que fa a despeses.

3.2.1. Desviacions en ingressos

La desviació global pels menors ingressos liquidats que pressupostats de 4,44 M€ és deguda, fonamentalment, a la desviació en el capítol 8 de Romanents de tresoreria i incorporació de romanents de crèdit (IRC), parcialment compensada per la desviació de signe contrari en el capítol 3, Taxes i altres ingressos.

- Pel que fa a la desviació de 13,13 M€ del capítol 8 cal remarcar que tant la incorporació de romanents de crèdit com l'aplicació del romanent de tresoreria representen modificacions pressupostàries relatives a la incorporació al pressupost de l'exercici d'uns recursos per drets que ja han estat reconeguts en exercicis anteriors i que, per tant, no han de ser reconeguts novament com a drets de l'exercici corrent. Aquests recursos ja reconeguts en exercicis anteriors financen despeses de l'exercici 2005 que, com s'ha

esmentat anteriorment, donen lloc a un ajustament positiu entre el resultat pressupostari i el Resultat pressupostari ajustat.

- En el capítol 3, Taxes i altres ingressos, la desviació de 8,62 M€ de majors drets liquidats que consignacions definitives es produeix, en la seva major part, en la partida reintegraments d'exercicis tancats. D'acord amb els comentaris de l'epígraf 3.1 referents a la modificació pressupostària M7 aquesta partida va ser prevista en el pressupost definitiu per 17,05 M€. Finalment s'hi van liquidar drets per 26,03 M€ es va generar una desviació de 8,98 M€. Aquesta desviació es produeix ja que en la modificació M7, que datava d'abril de 2005, no s'havia previst la regularització ni el reintegrament dels diversos aspectes relacionats amb l'IVA analitzats en l'epígraf 2.5 que es van produir posteriorment. Així, els 8,98 M€, corresponen als imports i conceptes següents, analitzats en aquell epígraf.
  - Reintegrament de les autoliquidacions d'IVA dels exercicis 2003 i 2004 (impugnades per l'ATM el juliol de 2005), ingressos de demora inclosos: 2,94 M€.
  - Regularització de les declaracions de l'IVA del període de gener a agost del 2005 en què encara s'havia aplicat la regla de prorata: 0,89 M€.
  - Regularització de l'IVA referent a les tarifes tècniques del Trambaix i del Trambesòs, tant de 2004 com de 2005: 5,15 M€.

3.2.2. Desviacions en despeses

La desviació global per les menors despeses liquidades que pressupostades de 17,97 M€ presenta com a components més significatius la desviació en el capítol 4 Transferències corrents, la desviació en el capítol 2 Compra de béns i serveis, així com la del capítol 7 Transferències de capital. Els motius que expliquen les principals desviacions dels tres capítols indicats són els següents.

- Capítol 4, Transferències corrents: la desviació de 8,50 M€ que presenta aquest capítol té com a principal component la desviació, de 7,17 M€ de la partida liquidació contracte programa 2002-2004. Les previsions en aquesta partida eren, després de les modificacions M1 i M7, per un crèdit definitiu de 25,91 M€. Les obligacions reconegudes han estat de 18,74 M€, el que ha suposat la desviació de 7,17 M€. L'explicació d'aquesta desviació és que la proposta de liquidació d'abril de 2005 de la Comissió de Seguiment per al contracte programa 2002-2004, va valorar el compte reserva resultant en 13,71 M€. L'ATM va preveure que la totalitat d'aquest import s'incorporaria com a recursos i s'aplicaria com a despeses en l'exercici 2005. En el contracte programa 2005-2006, que data del 22 de desembre de 2005, s'especifica que, del total de 13,71 M€, s'aplicarien 6,54 M€ en l'exercici 2005 i 7,17 M€ en el 2006. Per això finalment,

aquest darrer import no ha estat reconegut en la liquidació pressupostària de 2005 i ha generat l'esmentada desviació.

- Capítol 2, Compra de béns i serveis: la desviació de 4,53 M€ de menors despeses liquidades que pressupostades es concentra, per un total de 3,37 M€, en els dos conceptes següents:
  - Servei de transport: la desviació en aquesta despesa, per 1,84 M€, prové d'unes obligacions reconegudes de 321,96 M€ enfront d'uns crèdits definitius de 323,80 M€. De la mateixa manera que en exercicis anteriors, aquesta desviació correspon bàsicament, 1,14 M€, a la part d'aquests crèdits procedents de la incorporació del romanent pressupostari de l'exercici anterior i que finalment no han generat obligacions reconegudes.
  - Despeses generals del STI: aquesta despesa presenta una desviació d'1,53 M€ ja que s'havia previst per un crèdit definitiu de 15,65 M€ i s'ha liquidat per unes obligacions reconegudes de 14,12 M€. Cal remarcar que l'import pressupostat per aquestes despeses correspon al 4,5% de l'ingrés esperat per venda de bitllets.²² A la pràctica, la liquidació d'aquestes despeses es calcula en funció de la distribució real de viatges, criteri que en no coincidir amb el de la venda de bitllets explica en gran mesura la diferència respecte de les previsions. A més, les despeses generals del STI són finalment inferiors al 4,5% esmentat, percentatge que va fixar-se en el 2001 (primer exercici de la integració) i que ha resultat en els diversos exercicis força ajustat a la realitat, tot i que amb certes desviacions.
- Capítol 7, Transferències de capital: La desviació de 3,65 M€ que presenta aquest capítol té dos components principals:
  - Les previsions en concepte de transferències de capital per renovació de flotes eren d'uns crèdits definitius d'1,57 M€ respecte dels quals sols s'han reconegut obligacions per 0,45 M€. Aquests crèdits eren per destinar a subvencions de l'ATM a les línies d'autobusos interurbans per a la renovació dels vehicles. Malgrat que del que s'ha esmentat en resulta una desviació d'1,12 M€, la major part, 0,87 M€, tot i no haver arribat a la fase de reconeixement d'obligació, es troba en la de disposició de crèdit ja que, si bé l'ATM ha atorgat les subvencions, els beneficiaris, o bé encara no han dut a terme la inversió, o bé encara no l'han justificada.

---

22. Les anomenades despeses generals del STI es determinen com el 6% dels ingressos per venda de bitllets. L'1,5% té com a destí el finançament del pressupost de despeses específiques de l'ATM mentre que amb el 4,5% restant l'ATM fa front a les despeses generals concretes del STI (cost d'elaboració de bitllets, comissions per la seva venda, etc.).

A més dels crèdits definitius d'1,57 M€, també s'ha incorporat al pressupost de 2005 un import de 0,83 M€ de sobrants d'exercicis anteriors de l'IMSERSO, que tampoc han estat aplicats en l'exercici 2005, fet que ha generat una desviació pel total incorporat.

- Les aportacions fixes al Trambesòs per fer front a part del cost de la inversió i que són finançades pel DPTOP amb anualitats que aporta a l'ATM, van ser previstes per un total de 13,96 M€. D'acord amb l'anàlisi de l'epígraf 2.4.2.2, aquesta previsió incorporava una part de cost per IVA suportat no deduïble. Finalment, segons l'anàlisi de l'epígraf 2.5, l'ATM va poder deduir-se aquest IVA i, per tant, la despesa va ser finalment de 13,05 M€. La diferència entre aquests dos imports, 0,91 M€, és la desviació entre crèdits definitius i obligacions reconegudes que presenta la partida de capítol 7 referent a aquestes aportacions.

4. FISCALITZACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

4.1. LEGISLACIÓ APLICABLE

D'acord amb el que ja s'ha esmentat en l'epígraf 1.2.5, l'article 5 del Reglament de règim interior de l'ATM estableix que els contractes i convenis del consorci es regeixen per la Llei de contractes de les administracions públiques i disposicions complementàries. Així, la normativa que regeix l'ATM en matèria contractual és el Reial decret legislatiu 2/2000, del 16 de juny, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de contractes de les administracions públiques (TRLCAP) i el Reial decret 1098/2001, del 12 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament general de la Llei de contractes de les administracions públiques (RGLCAP).

4.2. ANÀLISI DELS PROCEDIMENTS DE CONTRACTACIÓ APLICATS PER L'ATM

Per tal de verificar que els procediments aplicats per l'ATM per a la contractació estan d'acord amb la normativa aplicable, s'ha seleccionat una mostra representativa d'expedients de contractació.

4.2.1. Llistats d'expedients contractuals i de convenis. Selecció de les mostres

Per poder dur a terme la selecció dels expedients l'ATM ha facilitat els llistats del Registre d'expedients de contractació i del Registre de convenis de 2005 que recullen els contractes adjudicats i els convenis formalitzats durant el 2005. En el quadre següent hi ha les principals dades que s'han obtingut d'aquests llistats:

Contractes	Nombre d'expedients	Total import adjudicat	
Contractes (a)	23	1.732	
- Adjudicats per procediment negociat	17	812	
- Adjudicats per procediment obert	6	920	
Contractes menors (b)	191	1.106	
Total contractes adjudicats	214	2.838	
<hr/>			
Convenis (c)	Nombre d'expedients	Total import formalitzat (c)	
		Despesa	Ingrés
Total convenis	41	3.239	356

Imports adjudicats i formalitzats en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons dades del Registre de contractes i del Registre de convenis de l'ATM.

Notes:

- Cal remarcar, que dels vint-i-tres expedients de contractes adjudicats per procediment negociat o obert, onze són contractes de consultoria i assistència, deu són contractes de serveis i dos, contractes de subministrament.
- Els contractes menors es defineixen en funció de la quantia i són aquells inferiors a 12.020 € en el cas de contractes de consultoria i assistència i en el de contractes de serveis i, inferiors a 30.051 € en el cas de contractes d'obra.
- Els convenis presenten tipologies diverses (convenis marc, convenis d'adhesió al STI, convenis de col·laboració, etc.) i no en tots els casos generen imports a cobrar o pagar entre les parts. En els casos que se'n generen, poden suposar per a l'ATM imports a pagar però també a cobrar. Per aquest motiu s'han recollit separatament els totals de despesa o d'ingrés que determinen el conjunt de convenis.

La mostra seleccionada s'ha fet a partir dels criteris següents:

- Selecció de la mostra de contractes: per tal d'obtenir una mostra suficientment representativa del total de l'import de contractes adjudicats en l'exercici 2005 s'han seleccionat els expedients amb imports més significatius així com altres expedients escollits a l'atzar. Com a resultat d'aquesta selecció, la mostra, amb un total de vint-i-quatre expedients, està formada per deu expedients corresponents a contractes menors i catorze expedients corresponents a contractes adjudicats pels procediments negociat o obert. D'aquests darrers catorze expedients seleccionats, sis són de consultoria i assistència, set de serveis i un de subministraments. Pel que fa als procediments d'adjudicació, sis dels expedients seleccionats han seguit el procediment obert, mentre que els vuit restants han estat adjudicats pel procediment negociat. Els vint-i-quatre expedients de contractació que componen la mostra seleccionada totalitzen un import adjudicat d'1,61 M€, dels quals 0,12 M€ corresponen a contractes menors i la resta, 1,49 M€, als contractes adjudicats pels procediments negociat o obert. La mostra seleccionada representa un 56,7% del total adjudicat en el 2005.
- Selecció de la mostra de convenis: Els criteris de selecció de la mostra dels convenis formalitzats no s'han centrat a obtenir una cobertura sobre els imports de despesa o d'ingrés, sinó, fonamentalment, a escollir de manera diversificada segons la seva tipologia i el concepte a què fan referència, tenint en compte el que s'ha esmentat en la nota 3 del quadre anterior.

La mostra seleccionada la formen un total de tretze convenis, que representa un 31,7% del nombre d'expedients de convenis formalitzats l'exercici 2005.

4.2.2. Expedients de contractació

El detall de la mostra seleccionada dels expedients de contractació adjudicats el 2005 és el següent:

#	Adjudicatari	Import adjudicat	Concepte
1	Instituto DYM, SA	480.000	Enquesta mobilitat quotidiana 2006 (EMQ 2006)
2	Técnica y Proyectos, SA	187.294	Assistència tècnica a l'ATM en el procés de seguiment, inspecció i control d'activitats d'execució d'obres i instal·lacions, del pla de manteniment i de l'obtenció dels paràmetres de qualitat del servei d'exploració, i assessorament extern per al seguiment econòmic del sistema tramviari
3	Hewlett-Packard Española, SL	162.401	Servei d'administració dels clústers per a la integració tarifària, Sistema d'informació geogràfica i gestió documental i Sistema d'ajut a l'exploració - SIG-SAE (2006)
4	Oracle Ibérica, SRL	122.996	Manteniment del servei d'administració remota per a les bases de dades Oracle del sistema de gestió de la integració tarifària, el Sistema d'informació geogràfica i gestió documental i Sistema d'ajut a l'exploració SIG-SAE (any 2006)
5	Ingeniería de Infraestructuras, SA	116.986	Estudi de viabilitat de la remodelació del metro del Vallès (FGC): llaç ferroviari i nova línia
6	UTE Indra Sistemas, SA / GMV Sistemas, SA	67.266	Manteniment preventiu i correctiu de la xarxa ràdio del SAE
7	UTE Indra Sistemas, SA / GMV Sistemas, SA	59.050	Manteniment del SAE Gener - Setembre 2005
8	MCRIT, SL	47.606	Inventari d'infraestructures viàries en el marc del Pla Director de Mobilitat
9	Gabinet per a l'administració urbana i el desenvolupament institucional, SL	45.000	Elaboració i desenvolupament del programa de participació ciutadana del Pla Director de Mobilitat de la Regió Metropolitana de Barcelona (RMB)
10	SENER, Ingeniería y sistemas, SA	43.200	Estudi dels intercanviadors modals a la Regió Metropolitana de Barcelona dins el Pla Director de Mobilitat
11	Oracle Ibérica, SRL	43.107	Manteniment i actualització de les llicències Oracle per al Sistema de gestió de la integració tarifària, el Sistema d'informació geogràfica i gestió Documental i el Sistema d'ajut a l'exploració SIG-SAE (any 2006)
12	Mullerat, SL	42.920	Assessoria jurídica finançament BEI del contracte ATM-CAF 10 trens L1 del sistema de FMB
13	CCRTV Interactiva, SA	41.618	Connexió de l'ATM en el servei de teletext de TVC 05-06

#	Adjudicatari	Import adjudicat	Concepte
14	UTE Indra Sistemas, SA / GMV Sistemas, SA	31.065	Adquisició de l'equipament del SAE a bord de quatre autobusos de La Hispano Igualadina SA
15	Corporación Travel Partners, SA	12.000	Despeses bitllets avió, trens, etc. any 2005
16	Ascom Monetel, SA	12.000	Modificacions del pupitre d'Ascom per adaptació SAE
17	UTE Indra Sistemas, SA/GMV Sistemas, SA	11.600	Mòdul de comunicació pel SAE
18	BGS Software y Control industrial, SL	11.233	Gestió d'actualització trajecte / horaris SAE
19	Pareja & Associats Advocats, SL	12.020	Assessorament a l'ATM en dret administratiu
20	CINESI, SL	12.020	Proposta de millora del transport públic a la carretera del Baix Maresme
21	Acceso Group, SL	11.888	Dossier de premsa diari electrònic, any 2005
22	SENER, Ingeniería y sistemas, SA	12.000	Estudi costos socials i ambientals DGPT a la RMB
23	Institut d'estudis regionals i metropolitans de Barcelona	12.000	Assessorament EMQ 2006
24	J&A Garrigues, SL	11.948	Implicacions del dictamen sobre l'IVA i les subvencions
	Total mostra	1.609.218	

Imports en euros IVA inclòs.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons llistat del Registre de contractació facilitat per l'ATM i segons documentació analitzada per a la fiscalització.

D'aquests vint-i-quatre expedients, els deu darrers, del número 15 al 24, han estat tractats per l'entitat com a contractes menors. De la resta de catorze expedients, sis expedients els corresponents als números 1, 2, 5, 8, 9 i 10 han estat adjudicats mitjançant procediment obert i els vuit restants els dels números 3, 4, 6, 7, 11, 12, 13 i 14 han estat adjudicats mitjançant procediment negociat.

La mostra dels expedients de contractació, a banda de representar el 56,7% sobre el total de l'import adjudicat el 2005, cobreix el 10,7% de l'import total adjudicat com a contractes menors i el 86,1% de l'import adjudicat de la resta de contractes. A més també cobreix el 100% dels contractes adjudicats per procediment obert i el 70,3% dels adjudicats per procediment negociat.

Respecte dels expedients de contractació seleccionats, l'anàlisi s'ha centrat a verificar que els procediments aplicats per l'ATM per a l'adjudicació, la formalització i el seguiment de l'execució dels contractes en termes econòmics i de termini han estat correctes i d'acord amb la normativa aplicable.

4.2.2.1. Contractes adjudicats pel procediment obert i pel procediment negociat

De l'anàlisi dels catorze expedients que integren la mostra cal assenyalar el següent:

a) Respecte del procediment d'adjudicació

S'ha analitzat la justificació de l'elecció del procediment negociat. Del resultat cal assenyalar el següent:

- Els expedients 3, 4 i 11 corresponen a contractes d'administració, de manteniment i d'actualització de sistemes informàtics fonamentals de l'ATM referents al STI, al Sistema d'informació geogràfica (SIG) i al SAE. Així com Oracle havia estat el proveïdor de la base de dades i Hewlett-Packard el dels clústers d'aquests sistemes, l'adjudicació ha seguit el procediment negociat sense publicitat per raons tècniques d'acord amb el que estableix l'article 210 b) del TRLCAP.
- Els expedients 6 i 7 corresponen al manteniment del SAE, sistema que va proveir UTE Indra Sistemas, SA – GMV Sistemas, SA i que per raons tècniques s'han adjudicat a la mateixa societat.
- L'expedient 13 també s'ha adjudicat mitjançant procediment negociat sense publicitat per raons tècniques justificant que el servei d'informació objecte del contracte només pot ser proveït per Televisió de Catalunya.
- L'objecte de l'expedient 14 està relacionat amb el subministrament d'equipament del SAE i, tal com s'ha descrit anteriorment, el fet que originàriament aquest sistema fos proveït per UTE Indra Sistemas, SA – GMV Sistemas, SA justifica que s'adjudiqués a la mateixa empresa adduint raons tècniques.

Es considera correcta la utilització del procediment negociat sense publicitat en els set expedients analitzats anteriorment.

- L'expedient 12 correspon a l'adjudicació de serveis d'assessorament jurídic relacionats amb el finançament per part del BEI en relació a l'operació de rènting per al subministrament i manteniment de deu unitats de trens de la línia L1 del sistema de FMB. De la mateixa manera que es va comentar en l'informe corresponent a l'exercici 2003, el BEI exigeix a l'ATM treballar amb l'assessorament de l'esmentada empresa. Així, l'ATM no ha tingut poder decisor en aquesta adjudicació.

b) Respecte del Plec de clàusules administratives particulars

D'acord amb allò que estableix l'article 67 del RGLCAP, s'han detectat les incidències següents:

- Per als expedients adjudicats mitjançant el procediment obert:
  - En cap cas es recullen els criteris objectius -entre ells el preu- per valorar que una proposta no es podrà dur a terme o per considerar-la temerària o desproporcionada.
  - Pel que fa a l'ús de criteris objectius a l'hora de valorar les propostes en els concursos cal indicar que es fixen certs criteris generals (equip humà, proposta tècnica i oferta econòmica) amb una valoració genèrica en termes percentuals. Malgrat això, aquests criteris generals depenen de certs paràmetres o subcriteris (estructura de l'equip, temps de dedicació, metodologia i millores tècniques, etc.) i enlloc es defineix la puntuació i ponderació amb què es valoraran.
- En el cas dels expedients que han estat adjudicats mitjançant procediment negociat, cap dels seus plecs de clàusules administratives particulars recull els aspectes econòmics i tècnics que s'haurien d'haver negociat.

c) Respecte del retorn de garanties

El retorn de les garanties constituïdes per l'adjudicació dels diferents contractes analitzats no es realitza d'acord amb el que estableix el TRLCAP en l'article 47.²³ Així, del total de catorze expedients seleccionats (sense considerar l'expedient 12) sols en tres casos s'ha retornat la garantia dins el termini d'un any des de la fi del termini d'execució del contracte; en dos casos no s'ha retornat ja que s'ha prorrogat el contracte, en sis casos s'hauria d'haver retornat i no s'ha fet, i en dos casos s'ha retornat però superant el termini d'un any en tres mesos i en sis mesos.

d) Respecte del compliment dels contractes i la recepció dels béns o serveis contractats

L'ATM, en cap dels catorze expedients analitzats, no ha comunicat al contractista la liquidació del contracte ni ha realitzat l'acte formal de recepció i conformitat de l'objecte. Aquests tràmits procedimentals establerts en l'article 110 del TRLCAP no els du a terme l'ATM, que els substitueix per l'autorització del pagament de factures i de retorn de garanties per part de la unitat a què li ha estat prestat el servei objecte del contracte.

e) Respecte de la publicitat

Del total dels catorze expedients seleccionats, sols dos, els expedients números 1 i 2 requerien publicar l'anunci de licitació en el Butlletí Oficial de l'Estat (BOE) i en el Diari

---

23. L'article 47 del TRLCAP quan es refereix a la devolució o cancel·lació de les garanties constituïdes preveu casuística variada. En general, però, estableix que la devolució es produirà un cop aprovada la liquidació del contracte o bé, quan hagi transcorregut un any des de la finalització del contracte sense que s'hagi formalitzat la recepció i la liquidació.

Oficial de la Unió Europea (DOUE). S'ha observat que en el cas de l'expedient número 2 no s'ha publicat tot i que l'import base de licitació, 0,25 M€, superava el límit establert en el TRLCAP. A més, aquest expedient número 2 és l'únic dels catorze seleccionats que no inclou la justificació de l'elecció del procediment i forma utilitzats en l'adjudicació tal com requereix l'article 75 del TRLCAP.

f) Altres aspectes específics

Com a altres aspectes més específics resultants de l'anàlisi de la mostra cal destacar els dos següents:

- L'expedient 2 no recull la notificació de l'adjudicació als participants en la licitació; per tant contravé el que estableix l'article 93 del TRLCAP.
- L'expedient 4 presenta una diferència entre l'import adjudicat i contractat i l'import del crèdit pressupostari autoritzat i disposat, de 116€. Tot i tractar-se d'una diferència molt poc significativa, el fet que el sistema permeti contractar despeses per import superior a l'autoritzat suposa una debilitat en el sistema de control intern.

g) Altres aspectes formals

- De la mateixa manera que la Sindicatura va remarcar en l'Informe 4/2006, corresponent a l'exercici 2003, en l'exercici 2005 l'ATM tampoc no ha registrat de manera sistemàtica la totalitat de les entrades de documents per mitjà d'un segell de registre oficial d'entrada. Per això, si bé els documents rebuts porten la seva pròpia data, en certs casos no es disposa d'informació suficient per valorar aspectes relacionats amb dates de recepció de propostes, dates d'entrega i recepció de serveis o informes, dates d'arribada de factures, etc. Aquest fet pot afectar posteriorment el compliment de certs terminis màxims a comptar des de la data de recepció, o bé no permet fer una comparació amb altres dates de la lògica cronològica de l'expedient.
- D'acord amb l'article 118 del TRLCAP i amb l'article 114 del Reial decret 1098/2001, del 12 d'octubre, que aprova el Reglament general del TRLCAP, així com amb l'article 3 del Decret 376/1996, del 2 de desembre, de reestructuració de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de Catalunya (JCCAC), l'ATM ha d'informar la JCCAC dels contractes que ha adjudicat, dins el termini de dos mesos a comptar des de la formalització del contracte. Cal remarcar que, mitjançant la revisió de l'aplicació de la JCCAC, s'ha pogut verificar que l'ATM ha informat de tots els expedients, encara que no ha estat possible verificar en quina data n'ha informat, si bé de determinats codis de les pàgines de consulta de l'aplicació de la JCCAC, se'n desprèn que no ho ha fet dins el termini esmentat de dos mesos.

4.2.2.2. Contractes menors

Com s'ha dit, els expedients numerats del 15 al 24 són els que l'ATM ha tramitat com a contractes menors. De l'anàlisi específica d'aquests expedients cal remarcar el següent:

- L'expedient 15 presenta, en el llistat de contractes menors facilitat per l'ATM, un import de 12.000€, que és la despesa indicada inicialment pel responsable de la unitat proponent. El certificat d'existència de crèdit i l'autorització de la despesa per part de l'òrgan de contractació és de 12.115€. En aprovar finalment 12.115€, s'està superant el límit de 12.020€ que la legislació fixa com a límit quantitatiu per a la consideració de contracte menor. S'ha observat també que en la mateixa data d'adjudicació d'aquest expedient, s'ha adjudicat un altre contracte menor al mateix adjudicatari, en concepte d'allotjament en hotels, any 2005, per 3.480€.

També s'ha observat que aquests serveis es renoven cada any al mateix adjudicatari, gairebé de manera automàtica, per un import que s'aproxima al límit dels contractes menors, sense que s'hagi plantejat mai la possibilitat de fer un contracte de serveis de durada superior a l'any, tal com preveu l'article 198 del TRLCAP, fet que suposaria l'aplicació del procediment d'adjudicació obert o bé del procediment negociat previst en l'article 210 h del TRLCAP, en el cas que no se superés un total de 30.051€.

- L'expedient 19 no inclou certificat d'existència de crèdit. Si bé el contracte s'acorda per un preu per hora dels serveis que es prestaran, no s'ha observat una previsió o pressupost d'hores dels serveis per tal de fixar un import total dels serveis a prestar; malgrat això, s'han adjudicat per un import de 12.020€. S'ha observat que l'adjudicació d'aquests serveis jurídics, que en aquest expedient es refereixen a assessorament en dret administratiu, es produeix la mateixa data que al mateix adjudicatari se li adjudiquen altres serveis, en aquest cas en concepte de dictamen jurídic pel Trambaix, per 11.600€. Aquests fets poden representar un cas de fraccionament, pràctica que contravé l'article 68 del TRLCAP.
- L'expedient 21, de la mateixa manera que s'ha remarcat per a l'expedient 15, és una adjudicació de serveis que es renova cada any al mateix adjudicatari, gairebé de manera automàtica, per un import que s'aproxima al límit dels contractes menors, sense que s'hagi plantejat mai la possibilitat de fer un contracte de serveis de durada superior a l'any, tal com preveu l'article 198 del TRLCAP, fet que suposaria l'aplicació del procediment d'adjudicació obert o bé del procediment negociat, previst en l'article 210h) del TRLCAP, en el cas de no superar un total de 30.051€.

Respecte a l'expedient 21 s'ha observat també que l'adjudicatari ha estat prestant el servei durant el mes de gener de 2005 sense que l'ATM hagués aprovat la despesa. Aquest fet és conseqüència de la renovació en la prestació del servei que es produeix de facto a primers de cada any i que no dona temps a formalitzar el document intern d'aprovació de la despesa amb la nova tarifa fins que ha començat el nou any.

Pel que fa als mecanismes de control intern, s'ha observat que el document model de l'ATM de tramitació interna per als expedients de contractes menors inclou tres grans apartats: la proposta de contractació per part de la unitat que en justifica la necessitat, el certificat d'existència de crèdit de la unitat d'Administració i la resolució d'aprovació i autorització per part de l'òrgan de contractació. En relació amb aquest document, s'ha observat el següent:

- Per a cap dels deu expedients seleccionats, no s'indica en el document la data en què l'òrgan de contractació aprova i autoritza la despesa i l'adjudicació.
- No hi ha un tractament uniforme quant a la inclusió o no de l'IVA en els imports de cadascuna de les tres parts del document. Així, si bé el model deixa clar que l'import de la despesa proposada inclou IVA, no ho especifica per l'import de crèdit existent i per l'import de despesa aprovada i autoritzada.

4.2.3. Expedients de convenis

El detall de la mostra seleccionada dels expedients de convenis formalitzats el 2005 és el següent:

#	Concepte	Import	
		Despesa	Ingrés o aportacions d'altres (a)
1	Conveni d'acord sobre el pagament a favor d'IFERCAT del finançament del BEI per a la realització d'estudis de viabilitat de la L9 (vegeu l'epígraf 3.1 modificació M5).	216.745	(b)
2	Conveni entre l'ATM, el DPTOP i set ajuntaments (Terrassa, Matadepera, Viladecavalls, St. Quirze del Vallès, Ullastrell, Rellinars i Vacarisses) per actuacions d'anàlisi i de millora dels serveis de transport públic en l'àmbit territorial d'aquests municipis.	5.000	40.000
3	Conveni entre l'ATM i l'Associació per a la Promoció del Transport Públic (APTP) per finançar la publicació "Mobilitat sostenible" i la web "Info PTP".	4.000	-
4	Conveni entre l'ATM, l'Ajuntament de Barcelona i l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, per a l'elaboració de l'"Enquesta de mobilitat en dia feiner" de l'any 2005.	70.932	40.000
5	Conveni ATM - UAB de beca de pràctiques del màster en tecnologies de la informació geogràfica, curs 2005-2006.	2.350	-
6	Conveni entre l'ATM i la Unitat de Negoci de Serveis de Rodalies de RENFE Operadora per a realitzar "Estudi de mobilitat i matriu origen-destí a la xarxa de Rodalies de Barcelona"	62.640	93.960
7	Conveni DPTOP – ATM - Ministeri de Treball i Afers Socials (IMSERSO), per desenvolupar el programa de renovació de flotes amb mesures d'accessibilitat en les línies regulars d'autobusos interurbans.		400.000 (c)
8	Conveni DPTOP – ATM - Institut Estadística de Catalunya (Idescat) per a la realització de l'Enquesta de mobilitat quotidiana 2006.	40.000 (d)	-

#	Concepte	Import	
		Despesa	Ingrés o aportacions d'altres (a)
9	Conveni entre l'ATM i la UPC de revisió i ressenya de la planificació vigent en el marc del Pla Director de Mobilitat de la Regió Metropolitana de Barcelona (RMB).	25.000	-
10	Conveni ATM - Institut Estudis Territorials (IET) per establir les previsions de context territorial i socioeconòmic en l'àmbit de la RMB per elaborar el Pla Director de Mobilitat.	40.000	-
11	Conveni ATM - Centre d'Innovació del Transport (CENIT-UPC) per fer la caracterització i l'anàlisi de la xarxa ferroviària de la RMB per elaborar el Pla Director de Mobilitat.	40.000	-
12	Acord-Marc entre l'ATM i la UPC per al desenvolupament de la recerca en el camp del transport i la mobilitat urbana. Annex 1r: Model prospectiu de generació de viatges (creixement de població) i d'atracció de viatges (llocs de treball) per facilitar l'actualització del Pla director d'infraestructures 2006-2015.	14.650	-
13	Conveni entre l'ATM i Tramvia Metropolità, SA per al pagament de costos addicionals d'execució d'obres així com de modificacions i complementaris al projecte inicial per un total de 47.048.000€, autoritzat per acord de Govern de 14 de juny de 2005.	2.274.000 (e)	-

Imports en euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons llistat del Registre de convenis facilitat per l'ATM i segons documentació analitzada per a la fiscalització.

Notes:

- En l'anàlisi dels convenis s'ha detectat l'existència d'aquests imports d'ingrés o aportacions d'altres que, per a cap dels expedients seleccionats en aquesta mostra, no han estat recollits en el llistat de Registre de convenis de l'ATM.
- IFERCAT havia reemborsat al BEI prèviament, per compte de l'ATM, els 216.745 €.
- El conveni estableix que l'IMSERSO es compromet a contribuir al programa amb l'aportació d'un total de 800.000€ dels quals, la meitat correspondran a actuacions en l'àmbit territorial de l'ATM i l'altra meitat, a actuacions en la resta del territori de Catalunya. A més, el Conveni també preveu que el DPTOP, per la seva banda, aportarà 3,2M€ i l'ATM, 1,2M€.
- El Conveni especifica que els acords que recull, de coordinació institucional i d'assistència i assessorament tècnic, no suposen cap contraprestació econòmica entre el DPTOP, l'ATM i l'Idescat i, malgrat això, el Registre de convenis 2005 recull una despesa en relació amb aquest conveni, de 40.000€.
- D'acord amb l'anàlisi específica referida al Trambaix, l'import de 2.274.000€ que l'ATM recull com a import d'aquest conveni en el llistat Registre convenis 2005 correspon tan sols a l'annualitat de l'exercici 2007 del total de 47.048.000€ que en el conveni s'estableix com a import global que es pagarà en deu anualitats entre 2006 i 2015.

Cal remarcar que ha estat necessària una tasca inicial per organitzar i depurar les dades del Registre de convenis 2005. En l'esmentat registre l'ATM recull també ítems referents a altres tipologies d'acords o pactes que, a parer de la Sindicatura, no s'haurien d'incloure (acords de confidencialitat, contracte programa 2005-2006) o alguns convenis que s'han formalitzat en l'exercici següent, és a dir, convenis que correspondria recollir en el registre de 2006. A més, en la mostra de convenis seleccionada un cop depurat l'esmentat registre, s'han detectat errades significatives quant als imports de la despesa i d'ingressos, segons el que s'ha esmentat en les notes 1, 4 i 5 del quadre anterior.

La fiscalització dels convenis s'ha centrat en si, d'acord amb el que estableix l'article 3 del TRLCAP,²⁴ queden exclosos o no de l'àmbit d'aplicació del TRLCAP.

De l'anàlisi realitzada cal concloure que els convenis de la mostra han estat degudament formalitzats. Així:

- Els convenis de l'1 al 9 i el 13 queden exclosos de l'àmbit d'aplicació del TRLCAP pel seu objecte.
- Els convenis 10, 11 i 12 queden exclosos pel seu import.

D'altra banda cal fer referència al conveni 3. En aquest cas, s'ha articulat com a conveni allò que, a la pràctica, és una subvenció a una ONG per ajudar-la en el finançament de despeses relacionades amb la divulgació i informació (revista i pàgina web). El fet que la concessió de la subvenció s'articuli en forma de conveni està permès en l'article 94.5 de la Llei de finances públiques. No obstant això, també assenyala que tindrà caràcter excepcional i que seran exigibles els mateixos requisits establerts en el capítol 9 de la Llei, sobre les subvencions i les transferències de la Generalitat de Catalunya.

5. FISCALITZACIÓ D'ALTRES ACTUACIONS

Les actuacions de l'ATM en relació a les inversions i l'explotació dels sistemes tramviaris del Trambaix i del Trambesòs i a la contractació, formalitzada com a rènting, del subministrament i manteniment d'unitats de tren per a diverses línies de metro de Barcelona, són fets d'unes magnituds que requereixen una anàlisi específica, ja que incideixen i incidiran en l'activitat i en l'estructura economicofinancera del consorci.

5.1. TRAMBAIX

En l'informe 4/2006 de la Sindicatura de Comptes, referent a l'exercici 2003, concretament en l'epígraf 5.1, es van incloure les anàlisis i els comentaris pertinents corresponents a les fases de licitació i adjudicació del contracte inicial (formalitzat el novembre del 2000) així com de les posteriors modificacions, projectes complementaris i revisions de preus, aprovats pel Consell d'Administració de l'ATM fins a l'abril de 2005. D'acord amb el detall recollit en aquell informe, fins l'abril de 2005, les variacions (modificacions, obres com-

---

24. L'article 3 del TRLCAP ha estat objecte de modificació, concretament quant al tema d'inclusió-exclusió dels convenis en l'àmbit d'aplicació del TRLCAP, mitjançant l'article 34.3 del Real decret llei 5/2005, de l'11 de març, de reformes urgents per a la millora de la productivitat i de la contractació pública. Amb aquesta modificació, l'exclusió o no dels convenis de l'àmbit d'aplicació del TRLCAP no se centra en les parts que els formalitzen sinó en si la matèria de què tracten seria objecte de les tipologies de contractes previstes en el TRLCAP. La modificació preveu però l'exclusió per a casos d'imports inferiors a determinats límits.

plementàries, revisions de preus, etc.) han incrementat el projecte previst en el contracte signat el novembre de 2000, des dels 217,33 M€ inicials, fins a un import de 279,04 M€. L'increment, per tant, ha estat de 61,71 M€, és a dir, del 28,4%.

Les variacions des de l'abril de 2005 fins al febrer de 2006, han suposat un nou increment de 13,51 M€ cosa que dona lloc a un cost total previst de 292,54 M€ que, respecte del previst el novembre de 2000 representa un increment del 34,6%. Aquestes noves variacions, de la mateixa manera que es va indicar per a les variacions detallades en l'informe 4/2006, si bé han estat degudament aprovades i adjudicades, no han estat degudament formalitzades (manca d'expedients contractuals, de formalització mitjançant signatura de contracte i de reajustament de la fiança segons estableix la normativa de contractació).

A continuació s'analitzen les variacions que componen el total de 13,50 M€. A més es fa una actualització i un resum de les fonts de finançament del cost de les obres del Trambaix. També es fa una breu valoració de la part d'aquestes obres que ja ha estat certificada per l'adjudicatari fins al 31 de desembre de 2005. Posteriorment s'analitzen els conceptes i imports inclosos en la tarifa tècnica a què ha de fer front l'ATM des del 2004.

5.1.1. Cost de les obres, fonts de finançament i obra certificada

A continuació es presenta un quadre resum que sintetitza les variacions netes del cost de les obres del Trambaix des del 2000 fins a l'abril de 2005 i que recull de manera més detallada les corresponents a les aprovades amb posterioritat a l'abril de 2005.

Concepte	Contingut	Data	Import	Import acumulat
Signatura del contracte	Redacció i execució del projecte constructiu i subministrament i instal·lació del material mòbil i equips electromecànics.	C. Adm. adjudica abril 2000; signatura contracte, novembre 2000	217.326	
Variacions 2001-2002	Modificació del Projecte constructiu (2001), Complementari 1 i Modificat 1 (2002)	Maig 2001 - Gener 2002	28.358	245.684
Variacions 2003	Modificat 2, Menors expropiacions, Revisió de preus i Modificat 3	Juliol 2003 - Desembre 2003	(3.217)	242.467
Variacions 2004	Complementari 2, Complementari 3 i Modificat 4	Juliol 2004 - Octubre 2004	11.626	254.093
Variacions 2005 (fins abril)	Major cost per demores no imputables a l'adjudicatària i revisió de preus	Abril 2005	24.944	279.037
Modificat 4.1	Canvis en l'obra de la zona del Pont Reixat (Sant Just Desvern) que redueix el cost del Modificat-4	Maig 2005	(25)	279.012
Complementari-4	Urbanització del tram de l'antiga N-340 comprès entre la Rambla de Modolell i el terme municipal d'Esplugues.	Febrer 2006	2.059	281.071
Modificat-5	Tram comprès entre les parades P31 (Torreblanca) i P32 (Consell comarcal) a Sant Just Desvern.	Febrer 2006	11.471	292.542

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons documentació del Trambaix analitzada per a la fiscalització.

Les tres darreres variacions, aprovades entre el maig de 2005 i el febrer de 2006, suposen un increment net de 13,50M€ que té com a orígens de fons per al seu finançament els següents:

- Recursos provinents de la Generalitat de Catalunya per a finançar la major part de l'increment. Així, l'Acord de Govern de 29 d'agost de 2006, va autoritzar el DPTOP perquè fes despeses pluriennals per un total de 13,00M€, entre 2007 i 2015, amb un cost financer de 3,13M€.
- Recursos provinents de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat per 0,50M€ a fi de cofinançar determinades obres hidràuliques i de reposició de serveis que han estat incloses dins del Projecte Modificat 5. Aquestes obres són a la zona de pas del Trambaix prop de la Riera de Pahissa. Això, d'acord amb el conveni formalitzat entre l'ajuntament i l'ATM el 27 de juliol de 2006.

L'Acord de Govern i el Conveni amb l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat, van donar lloc finalment al Conveni ATM-TM, SA de 5 de setembre de 2006 que recull el conjunt de les tres variacions de maig de 2005 a febrer de 2006 així com les dues fonts de finançament esmentades (DPTOP i Ajuntament).

Les diferents fonts de finançament del cost inicialment previst l'exercici 2000 i de les anteriors variacions (produïdes entre 2000 i abril de 2005) van ser detallades en l'informe 4/2006 referent a l'exercici 2003. A continuació es presenta un quadre resum de les diferents fonts de recursos que financen el total dels 292,54 M€ de cost formalment aprovat pel Trambaix a la data d'aquesta fiscalització i també el cost del finançament:

Origen dels recursos	Cost d'obres que finança	Cost del finançament
Acords de Govern (juliol 2000, juny 2005 i agost 2006) autoritzant aportacions pluriennals del DPTOP a l'ATM des del 2003, 2006 o 2007, fins al 2015	204,79	84,33
Fons de contracte programa a destinar a la Tarifa tècnica del Trambaix	72,21	*
Fons del pressupost ordinari de l'ATM	6,59	-
Fons de contracte programa per tres anualitats (2004 a 2006)	5,08	1,60
Cofinançament del Ministeri de Foment	3,37	-
Cofinançament de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat	0,50	-
Totals	292,54	85,93

Imports en milions d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons documentació analitzada per a la fiscalització.

* La part de Tarifa tècnica que està previst destinar a finançar 72,21 M€ de les obres, tenint en compte que s'ajorna en pagaments anuals per fer des del 2004 fins al 2028, genera un cost financer que queda incorporat en els altres conceptes diversos que s'inclouen en les previsions que recull l'esmentada tarifa.

Pel que fa a l'execució de les obres i la seva recepció cal indicar que el contracte, en la clàusula setena, determina que l'ATM ha d'emetre acta de conformitat de les obres executades però estableix que això no implica la transmissió o lliurament d'aquestes obres. L'esmentada clàusula estableix que la transmissió sols tindrà lloc en acabar el termini d'explotació (25 anys) o qualsevol de les seves pròrrogues, moment en què, tal com també

estableix la clàusula novena, revertirà a l'ATM, o a l'Administració competent que el Consell d'Administració de l'ATM designi, la propietat de les obres, el material mòbil i les instal·lacions afectades. Per aquest motiu l'ATM no recull en el seu actiu el cost de les obres, ni el de les instal·lacions, ni el del material mòbil, que es mantenen com a actius de TM, SA fins que es produeixi la reversió.

S'ha fet un seguiment de les certificacions d'obra emeses per l'adjudicatari, des de les primeres, que daten de juliol de 2001, fins a les de finals de 2005. En el següent quadre es detallen els imports d'obra certificada fins a desembre de 2005 diferenciant, d'una banda els referents a obres del projecte constructiu i dels seus posteriors modificats i, d'altra banda, els referents als complementaris. També es diferencien els imports referents a obra civil dels referents a sistemes i material mòbil.

Imports certificats fins 2005	Obra civil	Sistemes i material mòbil	Totals
Projecte inicial i Modificats 1 a 4	123,79	85,87	209,66
Complementari 1	10,07	0,24	10,31
Complementari 2	2,28	-	2,28
Complementari 3	1,05	0,52	1,57
Totals	137,19	86,63	223,82

Imports en milions d'euros

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons documentació analitzada per a la fiscalització.

Nota: El Modificat 5 i el Projecte complementari 4 no s'inclouen en aquest detall ja que daten de febrer de 2006.

Si els imports certificats d'aquest resum es comparen amb el del cost total previst, que a finals de l'exercici 2005 s'ha incrementat fins 265,07 M€ (deixant de banda les dues revisions de preus: la de setembre de 2003 de 6,59 M€ i la d'abril de 2005 de 7,35 M€) el percentatge de grau d'obra certificada ha arribat fins al 84,4%.

5.1.2. Entrada en funcionament del servei de transport: Tarifa tècnica, conceptes i imports

Des de l'exercici 2004, amb l'entrada en funcionament del servei de transport de viatgers del Trambaix el 3 d'abril de 2004, l'ATM ha de fer front a la tarifa tècnica fins al termini de la concessió del servei, que finalitza el 2028.

D'acord amb el que preveu el contracte amb l'empresa adjudicatària, el Consell d'Administració de l'ATM va acordar establir una contraprestació econòmica a pagar a l'operador del Trambaix que consistia en la quantitat mensual fixa que comprenia les despeses d'explotació i el benefici industrial, així com el cànon d'amortització.²⁵

25. En principi el cànon d'amortització inclòs en la tarifa tècnica és la part d'aquesta destinada a finançar la part d'inversió no coberta amb les aportacions del DPTOP. A la pràctica, els imports a vint-i-cinc anys previstos per al cànon incorporen altres conceptes com les despeses financeres, de gestió i assegurances del període de construcció i de posada en marxa, que s'hi inclouen com a dotacions pluriennals al fons de reversió.

Així, la tarifa tècnica que l'ATM paga a l'empresa operadora en mensualitats fixes es pressuposta segons l'estimació de despeses de l'operadora més el benefici industrial (aspectes recollits en el Projecte d'explotació) i segons els ingressos tarifaris estimats en funció d'un nivell de demanda prevista. La tarifa tècnica provisional per a l'exercici 2005 va resultar de 19,82 M€. Finalment, en la darrera mensualitat de l'exercici, la tarifa tècnica a pagar es corregeix amb les dades reals de despeses i d'ingressos, resultant per al 2005 una tarifa tècnica a pagar al Trambaix de 18,38 M€. Les dades estimades i les reals per a l'exercici 2005 són les següents:

	Imports estimats previstos	Imports reals	Imports regularitzats
Despeses (a)	20,94	20,96	(0,02)
Benefici industrial	0,91	0,91	-
Total despeses	21,85	21,87	(0,02)
Ingressos tarifaris	3,55	4,82	1,27
(Despeses STI a càrrec ATM)	(0,23)	(0,25)	(0,02)
Total ingressos	3,32	4,57	1,25
Total despeses – ingressos	18,53	17,30	(1,23)
IVA 7%	1,29	1,21	(0,08)
Penalitzacions i altres (b)	-	(0,13)	(0,13)
Tarifa tècnica any 2005	19,82	18,38	(1,44)

Imports en milions d'euros

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons documentació analitzada per a la fiscalització

Notes:

- (a) La regularització de despeses previstes respecte a les reals es produeix amb la liquidació de final d'exercici i recull 20.788€ per actualitzar el càlcul per la variació en l'indicador de regularitat i qualitat del servei.
- (b) El concepte "Penalitzacions i altres" inclou, bàsicament, el conjunt de penalitzacions de l'indicador de qualitat que s'ha anat generant al llarg de l'exercici 2005 per un total de 0,16 M€.

El principal import regularitzat correspon als ingressos tarifaris que s'havien previst amb estimació d'un nombre total de viatges de 8.223.000 i una tarifa mitjana ponderada de 0,4312€. Això donava lloc a una previsió d'ingressos tarifaris de 3,55 M€. Finalment, el nombre de viatges ha estat de 10.218.119 i els ingressos tarifaris reals, de 4,54 M€.²⁶

Com ja s'ha dit, la tarifa tècnica inclou la part corresponent a cànon d'amortització, dins el qual es recull l'amortització de la inversió que no ha estat específicament finançada amb fons del DPTOP. D'acord amb l'anàlisi de l'epígraf 5.1.1, aquesta part de la inversió del Trambaix és de 72,21 M€. El pagament d'aquest import, així com els dels interessos pel seu ajornament, està previst fer-los, des del 2004, durant els vint-i-cinc anys de la concessió. La part corresponent a 2005, és de 3,41 M€.

26. La diferència entre els 4,54 M€ i els 4,82 M€ del quadre resum prové dels ingressos per viatges amb títols socials, que en realitat han suposat ingressos per a l'operador que no havien estat previstos en els imports estimats.

5.2. TRAMBESÒS

En l'informe 4/2006 de la Sindicatura de Comptes referent a l'exercici 2003 de l'ATM, concretament en l'epígraf 5.2, s'hi van incloure les anàlisis i els comentaris corresponents a les fases de licitació i adjudicació del contracte inicial (formalitzat el gener de 2003) així com de les posteriors modificacions i projectes complementaris, aprovats pel Consell d'Administració de l'ATM fins al maig de 2005. D'acord amb el detall recollit en aquell informe, fins al maig de 2005, les variacions per modificacions i obres complementàries, havien incrementat el projecte previst en el contracte signat el gener de 2003, des dels 205,00 M€ inicials, fins a un import de 224,54 M€. L'increment, per tant, era de 19,54 M€, és a dir, del 9,5%.²⁷

Les variacions posteriors al maig de 2005, actualitzades fins a l'octubre de 2006, han suposat un nou increment de 7,59 M€ fet que dona lloc a un cost total previst de 232,13 M€ que, respecte del previst el gener de 2003 representa un increment del 13,2%. Aquestes noves variacions, de la mateixa manera que es va indicar per a les variacions detallades en l'informe 4/2006, si bé han estat degudament aprovades i adjudicades, no han estat degudament formalitzades (manca d'expedients contractuals, de formalització mitjançant signatura de contracte i de reajustament de la fiança segons s'estableix en la normativa de contractació).

A continuació s'analitzen les variacions que componen el total de 7,59 M€ i es fa referència també a les previsions actualitzades per revisions de preus. A més es fa una actualització i un resum de les fonts de finançament del cost de les obres del Trambesòs. També es fa una breu valoració de la part d'aquestes obres que ja ha estat certificada per l'adjudicatari fins al 31 de desembre de 2005. Posteriorment s'analitzen els conceptes i imports inclosos en la tarifa tècnica a què ha de fer front l'ATM des del 2005.

5.2.1. Cost de les obres, fonts de finançament i obra certificada

A continuació es presenta un quadre resum que sintetitza les variacions netes del cost de les obres del Trambesòs des del 2003 fins al maig de 2005 i que recull de manera més detallada les corresponents a les aprovades amb posterioritat al maig de 2005.

---

27. El detall de l'epígraf 5.2 de l'informe 4/2006, referit a l'exercici 2003, recollia un increment acumulat de 31,43 M€ i un increment percentual del 15,3%. La diferència d'11,89 M€ respecte als 19,54 M€ (i de 5,8% respecte al 9,5%) es correspon, fonamentalment, amb el fet que en aquell informe es recollia una previsió de revisió de preus estimada en 11,87 M€ que finalment ha quedat pendent de ser formalitzada. A més, el Modificat 3.2 es recollia en aquell informe com a projecte pendent encara de la fase d'informació pública i, per tant, l'import de 6,64 M€, era encara provisional. L'import definitiu del Modificat 3.2 ha estat finalment de 6,62 M€.

Concepte	Contingut	Data	Import	Import acumulat
Signatura del contracte	Redacció i execució del projecte constructiu i subministrament i instal·lació del material mòbil i equips electromecànics	C. Adm. ATM adjudica juliol 2002. Signat contracte, gener 2003	205.000	
Variacions 2002-2003	Conveni urbanització zona cotxeres (a) i Conveni coordinació zona Fòrum	Desembre 2002 (a) - Juliol 2003	720	205.720
Variacions 2004 (b)	Modificat 1, Complementari 1 (intercanviador) i Complementari 2 (senyalització)	Desembre 2004	(3.607)	202.113
Variacions 2005 (fins a maig)	Modificat 2, Modificat 3.1 i Modificat 3.2 (d)	Gener 2005 - Maig 2005 (c)	22.426	224.539
Complementari 3	Desviament i reposició dels serveis afectats per implantar la infraestructura de tramvia i urbanitzar la via pública de la zona dels carrers Cristòfol de Moura, Alfons el Magnànim i Perpinyà (mateixa zona on REGESA Aparcaments, SA ha de construir un aparcament municipal subterrani)	Juliol 2005	1.722	226.261
Complementari 4	Actuacions per a limitar l'accessibilitat a les parades del tram semicobert de la Gran Via	Abril 2006	4.040	230.301
Modificat 4	Variacions en el projecte constructiu del tram de la Rambla de la Mina	Octubre 2006	1.827	232.128

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons documentació del Trambesòs analitzada per a la fiscalització.

Notes:

- (a) El Conveni d'urbanització de la zona de cotxeres va ser anterior a la signatura del contracte però s'afegeix posteriorment com a major cost del conjunt del Trambesòs ja que el contracte de gener de 2003 no l'inclou.
- (b) El Modificat 1 va suposar una reducció de cost de la inversió de 4,46 M€ en relació al tram de la zona de Rambla de la Mina (que posteriorment ha estat objecte del Modificat 4) i al tancament de la zona de l'Estació del Nord.
- (c) Com ja s'ha esmentat anteriorment el Modificat 3.2 havia estat inicialment aprovat, el maig de 2005, per 6,64 M€ mentre que l'aprovació definitiva, de 6,62 M€ va ser el novembre de 2005.
- (d) En l'informe 4/2006 es va actualitzar el cost de les previsions fins a maig de 2005 incorporant també una revisió de preus. En aquest quadre no s'incorpora aquesta revisió de preus que encara està pendent de negociacions per a determinar-ne l'import.

Les tres darreres variacions, aprovades entre el juliol de 2005 i l'octubre de 2006, suposen un increment de 7,59 M€ que té com a orígens de fons per al seu finançament els següents:

- El Complementari 3, d'1,72 M€ i el Complementari 4, de 4,04 M€, es financen conjuntament amb les variacions que s'havien produït, amb posterioritat al Modificat 1, des del desembre de 2004. És a dir, es financen conjuntament amb els Complementaris 1 i 2 i els Modificats 2, 3.1 i 3.2, que totalitzaven variacions per 23,28 M€. Així, l'increment total de 29,04 M€ es finança segons els orígens de recursos següents:
  - Recursos provinents de la Generalitat de Catalunya per finançar la major part de l'increment. Així, l'Acord de Govern de 29 d'agost de 2006, va autoritzar el DPTOP a realitzar despeses pluriennals durant quinze anys, entre els exercicis 2007 i 2021, per 28,89 M€, amb un cost financer de 12,50 M€.

- Recursos aportats per l'empresa REGESA Aparcaments, SA. El cost del Complementari 3 es produeix pel fet que implantar la infraestructura del tramvia i urbanitzar la via pública en la mateixa zona on aquesta empresa ha de construir un aparcament municipal subterrani, suposa un desviament i reposició de serveis afectats que genera un sobrecost d'1,72 M€. D'aquest cost, REGESA Aparcaments, SA, d'acord amb el conveni signat amb l'ATM el 12 de maig de 2006, es compromet a aportar 0,15 M€.
- El Modificat 4, aprovat definitivament pel Consell d'Administració de l'ATM en la sessió del 9 d'octubre de 2006, serà finançat, segons el que s'ha aprovat en la mateixa sessió, a càrrec dels pressupostos ordinaris de l'ATM.

Les diferents fonts de finançament del cost previst fins al Modificat 1 van detallar-se en l'Informe 4/2006, referent a l'exercici 2003. Això permet presentar el següent quadre resum de les diferents fonts de recursos que financen el total dels 232,13 M€ de cost formalment aprovat pel Trambesòs a la data d'aquesta fiscalització:

Origen dels recursos	Cost d'obres que finança	Cost del finançament
Acords de Govern (desembre 2002 i agost 2006) autoritzant aportacions pluriennals del DPTOP a l'ATM des del 2004 o 2007, fins al 2021	161,69	114,60
Fons de contracte programa a destinar a la Tarifa tècnica del Trambesòs	67,74	*
Fons del pressupost ordinari de l'ATM	1,83	-
Fons de contracte programa (romanents) a destinar al major cost per obres de la zona de cotxeres i de la zona del Fòrum	0,72	-
Cofinançament de REGESA Aparcaments, SA en el Complementari 3	0,15	-
Totals	232,13	114,60

Imports en milions d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons documentació analitzada per a la fiscalització

* La part de la Tarifa tècnica que està previst destinar a finançar 67,74 M€ de les obres, tenint en compte que s'ajorna en pagaments anuals a fer des del 2004 fins al 2029, genera un cost financer que queda incorporat en els altres conceptes diversos que s'inclouen en les previsions que recull l'esmentada tarifa. D'altra banda, el total de 67,74 M€ correspon als 72,20 M€ del contracte inicial un cop minorats amb els 4,46 M€ del Modificat 1.

Pel que fa a l'execució de les obres i la seva recepció cal indicar que el contracte, en la clàusula sisena determina que l'ATM emetrà Acta de conformitat de les obres executades però estableix que això no implica la transmissió o lliurament d'aquestes obres. S'estableix que la transmissió sols tindrà lloc en acabar el termini d'explotació (vint-i-cinc anys) o qualsevol de les seves pròrrogues, moment en què revertirà a l'ATM, o a l'Administració competent que el Consell d'Administració de l'ATM designi, la propietat de les obres, el material mòbil i les instal·lacions afectades. Per aquest motiu l'ATM no recull en el seu actiu el cost de les obres, ni el de les instal·lacions, ni el del material mòbil que es mantenen com a actius de l'empresa adjudicatària fins que es produeixi la reversió.

S'ha fet un seguiment de les certificacions d'obra emeses per l'empresa adjudicatària, des de les primeres, que daten de febrer de 2003, fins a les de finals de 2005. Com a resultat d'aquest seguiment, s'ha elaborat un quadre on es detallen els imports d'obra certificada

fins desembre de 2005. En el quadre es diferencien les obres del projecte constructiu, dels posteriors modificats i dels complementaris. També es diferencia els imports referents a obra civil dels referents a sistemes i material mòbil.

Imports certificats fins a 2005	Obra civil	Sistemes i material mòbil	Totals
Projecte inicial i Modificats 1 a 3	100,93	78,29	179,22
Complementari 1	0,57	-	0,57
Complementari 2	0,28	-	0,28
Complementari 3	-	-	-
Total fins a 2005	101,78	78,29	180,07

Imports en milions d'euros

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons documentació analitzada per a la fiscalització

Nota: El Modificat 4 i el Projecte complementari 4 no s'inclouen en aquest detall ja que daten d'abril i d'octubre de 2006, respectivament.

Si comparem els imports certificats d'aquest resum amb el del cost total previst, que a finals de l'exercici 2005 era de 225,54 M€ (deixant de banda els 0,24 M€ i els 0,48 M€, referents a les obres en la zona de cotxeres i en la zona del Fòrum que es facturen de manera separada a l'obra certificada) s'obté que el grau d'obra certificada ha estat, a finals del 2005, del 79,8%.

5.2.2. Entrada en funcionament del servei de transport: Tarifa tècnica, conceptes i imports

Com ja es va indicar en els informes d'exercicis anteriors, l'entrada en funcionament d'aquest servei de transport de viatgers requeria, segons el contracte, que l'empresa concessionària dels Trambesòs fes donació del 5% del seu capital al sector públic. El Consell d'Administració de l'ATM en la reunió del 13 de maig de 2004, va acordar que s'ajornés la donació als operadors públics fins que desapareguessin els riscos propis de la fase de construcció del sistema en el seu conjunt (línies T4, T5 i T6).²⁸

Des de l'exercici 2004, amb l'entrada en funcionament del servei de transport de viatgers, l'ATM ha de fer front a la tarifa tècnica fins al termini de la concessió del servei, que finalitza el 2029.

L'ATM paga a l'operadora del Trambesòs una tarifa tècnica que consisteix en la quantitat mensual fixa que comprèn les despeses d'explotació i el benefici industrial, així com el cànon d'amortització.

28. Els diferents trams que conformen la línia T4 del Trambesòs van entrar en funcionament entre el maig i el juliol de 2004, els de la T5, entre l'octubre de 2006 i el setembre de 2007, mentre que la T6, el juny de 2008.

Així, la tarifa tècnica que l'ATM paga a l'empresa operadora en mensualitats fixes es pressuposta segons l'estimació de despeses de l'operadora més el benefici industrial (aspectes recollits en el Projecte d'explotació) i segons els ingressos tarifaris estimats en funció d'un nivell de demanda prevista. La tarifa tècnica provisional per a l'exercici 2005 va resultar de 21,17 M€. Finalment, en la darrera mensualitat de l'exercici, es corregeix amb les dades reals de despeses i d'ingressos; per al 2005 resulta una tarifa tècnica a pagar al Trambesòs de 20,65 M€. Les dades estimades i les reals per a l'exercici 2005 han estat les següents:

	Imports estimats previstos	Imports reals	Imports regularitzats
Despeses	19,85	19,86	(0,01)
Benefici industrial	0,73	0,73	-
Total despeses (a)	20,58	20,59	(0,01)
Ingressos tarifaris	0,84	1,24	0,40
(Despeses STI a càrrec ATM)	(0,05)	(0,06)	(0,01)
Total ingressos	0,79	1,18	0,39
Total despeses–ingressos	19,79	19,41	(0,38)
IVA 7%	1,38	1,35	(0,03)
Penalitzacions i altres (b)	-	(0,11)	(0,11)
Tarifa tècnica any 2004	21,17	20,65	(0,52)

Imports en milions d'euros

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons documentació analitzada per a la fiscalització.

Notes:

- (a) La regularització de les despeses previstes respecte a les reals es produeix amb la liquidació de final d'exercici i recull 8.247 €. Aquesta regularització correspon a majors despeses de l'operador que les previstes a causa del servei non stop dut a terme a petició de l'ATM per tres dies de finals de setembre (festes de la Mercè) i un dia de primers d'octubre (Festa del cel).
- (b) El concepte Penalitzacions i altres correspon al conjunt de penalitzacions de l'indicador de qualitat que s'han anat generant al llarg de l'exercici 2005.

Els principal import regularitzat correspon als ingressos tarifaris que s'havien previst. Es va estimar un nombre total de 2.002.000 viatges que, amb una tarifa mitjana ponderada de 0,4205 €, donava lloc a la previsió d'ingressos tarifaris de 0,84 M€. Finalment, el nombre de viatges ha estat de 2.821.585 i els ingressos tarifaris integrats reals d'1,14 M€. ²⁹

Com ja s'ha dit, la tarifa tècnica inclou la part corresponent a cànon d'amortització, dins el qual es recull l'amortització de la inversió que no ha estat específicament finançada amb fons del DPTOP. D'acord amb l'anàlisi de l'epígraf 5.2.1, aquesta part de la inversió del Trambesòs és de 67,74 M€. El pagament d'aquest import, està previst fer-lo, des del 2004, durant els vint-i-cinc anys de la concessió; la part corresponent a 2005, és de 3,50 M€.

29. La diferència entre 1,14 M€ i 1,24 M€ del quadre resum prové dels ingressos per viatges amb títols socials, que en realitat han suposat ingressos per a l'operador que no havien estat previstos en els imports estimats.

5.3. RÈNTING PER AL SUBMINISTRAMENT I MANTENIMENT D'UNITATS DE TREN

En els informes de la Sindicatura de Comptes corresponents als exercicis 2003 i 2004 es feia referència al fet que l'ATM va adjudicar, el desembre de 2002, cinquanta unitats de tren, destinats a la línia L9, a ALSTOM Transporte, SA (ALSTOM) i trenta-nou unitats per a les línies 1, 3 i 5 de FMB, a Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles, SA (CAF), empresa a la qual, el desembre de 2004, es van adjudicar deu noves unitats.

Seguidament es fa una anàlisi de seguiment dels contractes de subministrament i finançament del total de les noranta-nou unitats de tren. El seguiment es fa de manera diferenciada per a cadascun dels contractes formalitzats. Així, primer es fa el seguiment en relació als trenta-nou trens adjudicats a CAF i als cinquanta trens adjudicats a ALSTOM, que ja van ser objecte de fiscalització en l'informe de l'exercici 2003 i, posteriorment, al contracte dels deu trens adjudicats a CAF, fiscalitzat en l'informe de l'exercici 2004.

5.3.1. Subministrament i finançament de trenta-nou trens adjudicats a CAF

El Contracte marc i d'arrendament relacionat amb els trenta-nou trens el signen el 8 d'agost de 2003 l'ATM, CAF i Alquiler de Trenes AIE, empresa en què participa en un 95% la Kutxa i en un 5% CAF. L'objecte del contracte és l'arrendament a l'ATM dels trenta-nou trens per a la xarxa de ferrocarril metropolità de Barcelona que l'AIE adquirirà a CAF. Seguidament es fa un seguiment d'aquest objecte i dels aspectes fonamentals del contracte marc:

- L'AIE es va comprometre a entregar a l'ATM les trenta-nou unitats de trens segons un calendari que preveu una primera entrega d'una unitat el maig de 2005 fins a la darrera, de l'abril de 2007. El calendari estableix entregues mensuals d'una o dues unitats que suposen que durant el 2005 s'entregui deu unitats, durant el 2006, vint-i-dues unitats, i entre gener i abril de 2007, les restants set unitats.

S'ha disposat del total de les trenta-nou actes de lliurament³⁰ i s'ha verificat que s'han complert les dates de lliurament segons el que preveia el calendari d'entregues del contracte.

---

30. En totes les trenta-nou actes es remarca que el lliurament del tren es produeix sobre la via del Metro de Barcelona i que ha superat la totalitat del protocol de proves acordat, que la Direcció General de Ports i Transports del DPTOP autoritza la circulació amb viatgers i que en el moment de l'entrega neix el dret d'opció de compra a favor de l'ATM. Les actes les signa una persona representant de CAF (com a companyia constructora i subministradora), una persona representant de l'AIE (com a empresa adquirent i nova propietària dels trens i alhora com a arrendadora), una persona representant de l'ATM (com a empresa arrendatària que rep en cessió el dret d'ús dels trens), així com una persona representant de FMB (com a assessoria tècnica de l'ATM per a la verificació del compliment del protocol de proves).

- L'arrendament es va preveure amb un total de divuit quotes anuals que l'ATM havia de pagar a l'AIE cada 15 de desembre; la primera el 2006, la darrera el 2023. El cost total es va establir inicialment en 296,53 M€, dels quals, 217,29 M€ corresponien al principal³¹ i 79,24 M€ a interessos.

Posteriorment s'ha observat que aquesta previsió inicial (inclosa com a annex en el contracte d'agost de 2003) i que es basava en un tipus d'interès³² del 4,41%, va ser recalculada i acceptada per les parts a un tipus del 5,89%, el novembre de 2003. Aquesta nova previsió presenta un cost total de 323,98 M€, amb un principal de 217,87 M€ i uns interessos totals de 106,11 M€. S'ha verificat que les factures de les anualitats de 2006 i 2007 coincideixen amb els imports de les dues primeres quotes que recull la previsió de novembre de 2003.

- Es va establir que l'ATM podia cedir a FMB tots els drets i obligacions relatius a l'exploració i operació dels trens, incloses les relatives al manteniment. S'ha verificat la formalització del conveni regulador de la cessió signat per l'ATM, Alquiler de Trenes AIE i FMB el 25 de juliol de 2006. Els principals aspectes que recull són els que s'especifiquen en el tres punts següents:
  - ATM cedirà els trens a FMB lliures de qualsevol càrrega i la cessió serà efectiva, per a cada tren, des del mateix moment que l'ATM i l'AIE subscriuguin l'acta de lliurament.
  - FMB assumeix al seu càrrec els costos derivats de les obligacions de manteniment dels trens.
  - ATM, d'acord amb allò que estableix el contracte marc, en cap cas no cedeix la seva obligació de pagament de les quotes d'arrendament a l'AIE. Amb tot, s'estableix que FMB abonarà a l'ATM, en contraprestació per la cessió de l'exploració dels trens, una quantitat anual equivalent a la que ATM lliuri a l'AIE, més l'IVA.

Com a conseqüència d'aquest darrer punt, l'ATM i FMB signen, en la mateixa data que la del conveni esmentat, el 25 de juliol de 2006, un altre conveni, per regular els

---

31. La determinació de l'import principal es compon de: 1) El valor de referència de 5,50 M€ per cada tren, el que totalitza per al conjunt dels trenta-nou trens, un import de 214,50 M€, que correspon a l'import que l'AIE paga a l'empresa subministradora; 2) Les despeses financeres i d'administració de l'operació suportades per l'AIE des de la signatura del contracte d'arrendament fins a l'entrega de la darrera unitat de tren.

32. El tipus d'interès de l'arrendament resulta de fixar unes quotes que permeten a l'AIE assolir l'acabament del contracte amb la totalitat del seu deute financer amortitzat, així com fer front a diverses despeses (comissions, despeses de formalització, etc.). El càlcul d'aquest tipus d'interès intern de l'operació d'arrendament té però, com a principal component, el cost del deute de l'AIE el qual és, en part, a tipus fix i, en part a tipus variable (indexat a l'euríbor). La part variable ha estat objecte d'operacions de swap per tal que el cost financer de l'operació d'arrendament amb l'ATM sigui a un tipus fix.

aspectes economicoadministratius que sorgeixen com a conseqüència de la cessió dels trens. En aquest conveni es detalla que l'ATM facturarà a FMB l'import equivalent a la quota d'arrendament dels trens que hagi de satisfer a l'AIE però que, ateses les subvencions de l'ATM meritades per FMB, FMB satisfarà la factura (sense IVA) i compensarà aquest import amb la subvenció que l'ATM hagi d'abonar-li en concepte de rènting de trens.³³ A més FMB ha d'abonar a l'ATM l'import de l'IVA. S'ha verificat el cobrament per part de l'ATM de l'IVA corresponent a les factures de les anualitats de 2006 i 2007.

5.3.2. Subministrament i finançament de cinquanta trens adjudicats a ALSTOM

El contracte marc i d'arrendament relacionat amb els cinquanta trens el van signar el 23 de juliol de 2004 l'ATM, ALSTOM i Arrendadora Ferroviària, SA empresa participada en un 40,8% per l'ICF, en un 29,1% per Cajamadrid, en un 25,1% per la Caixa i en un 5% per Société Générale). L'objecte del contracte és l'arrendament d'Arrendadora Ferroviària, SA a l'ATM dels cinquanta trens per a la futura línia L9, que l'Arrendadora adquirirà a ALSTOM. Els aspectes fonamentals d'aquest contracte marc quant al calendari de recepcions de trens i quant a l'import i dates de les quotes d'arrendament són les següents:

- Arrendadora Ferroviària, SA es va comprometre a entregar a l'ATM les cinquanta unitats de trens segons un calendari que preveu una primera entrega d'una unitat l'abril de 2006 fins a la darrera, del juny de 2008. El calendari estableix entregues mensuals, en general d'una o dues unitats. Això suposa que durant el 2006 entregarà quinze unitats, durant el 2007, vint-i-dues unitats i, entre gener i juny de 2008, les restants tretze unitats.

S'ha observat que la primera acta de lliurament s'endarrereix fins al setembre de 2006. L'endarreriment té a veure amb els fets que donen lloc a la signatura de l'Addenda de 5 de setembre de 2006, del contracte marc i d'arrendament. Els fets i l'addenda, que s'analitzen més endavant, han donat lloc a la modificació de diversos aspectes del contracte, entre els quals, el calendari de lliuraments.

- L'arrendament es va preveure amb el finançament de manera diferenciada dels tres blocs de trens a subministrar però, en termes globals, amb una primera quota amb venciment el 15 de juliol de 2007 i, posteriorment cada 15 de juliol, des del 2008 fins al 2024, amb tres quotes corresponents a cadascun dels blocs esmentats. El cost total del

---

33. Quan en el conveni entre l'ATM i FMB regulador d'aspectes economicoadministratius es fa referència a la subvenció per rènting de trens que merita FMB, cal entendre que aquest no és més que un nou concepte que, des del 2006, sorgeix en el contracte programa com a necessitat de l'operador FMB i que l'ATM incorpora al conjunt de necessitats objecte de finançament dels diferents operadors que, fonamentalment, fan referència al dèficit d'exploació i a les inversions no autofinançades.

model es va establir inicialment en 488,32 M€, dels quals, 290,88 M€ són principal i 197,44 M€ interessos.

S'ha observat que les quotes i el cost total també han sofert modificacions com a conseqüència de l'addenda de setembre de 2006.

Els fets que han portat a la formalització de l'Addenda de 5 de setembre de 2006 i els aspectes principals d'aquesta addenda que modifica el contracte marc són els següents:

- La DGPT va requerir l'ATM, mitjançant escrit de 31 de maig de 2005 que, en els cinquanta trens objecte d'arrendament, s'introduïssin les modificacions tècniques necessàries per tal que poguessin circular per les vies convencionals del metro de Barcelona i no sols per les vies automàtiques de la línia L9, per tal de fer front a fets com que els trens han d'accedir a cotxeres per trams d'infraestructura compartida amb les altres línies de metro i que la línia L9 encara està en execució i no existeix cap tram de la línia on es puguin dur a terme les proves dels trens.
- L'ATM va sol·licitar, el 13 de juny de 2005, a ALSTOM, que incorporés les corresponents modificacions en el Projecte tècnic i, a l'empresa arrendadora, que articulés els mecanismes necessaris per gestionar les modificacions. El 29 de juliol de 2005, les tres parts van subscriure un document de bases de les modificacions per després desenvolupar-les i concretar-les amb la formalització de l'addenda.
- L'ATM va comunicar a l'empresa arrendadora, mitjançant carta de 20 de març de 2006, que l'evolució de les obres de la línia L9 encara no permetia fer les proves. També li sol·licitava autorització per cedir temporalment els trens a TMB per poder iniciar-ne l'explotació en línies convencionals.³⁴
- L'Addenda de 5 de setembre de 2006 que modifica el contracte marc i d'arrendament, té com a objecte introduir les variacions tècniques en els trens que s'han de subministrar per tal que puguin circular no sols per la línia L9 sinó també per les línies convencionals, no automatitzades, del metro de Barcelona. En relació amb això, les principals novetats són les següents:
  - Un nou calendari que estableix les entregues entre el 2006 i 2008, amb un total d'entregues de set unitats el 2006, vint-i-quatre unitats el 2007 i dinou unitats el 2008.

S'ha observat que durant el 2006 el nombre total d'unitats lliurades ha estat de quatre, durant el 2007, vint-i-tres unitats i durant el primer trimestre de 2008, set unitats més, el que totalitza trenta-quatre trens. Respecte dels setze trens restants,

---

34. En el contracte marc i d'arrendament es va preveure que l'ATM podria cedir tots aquells drets i obligacions relatius a l'explotació i a l'operació dels trens, incloent-hi les relatives al manteniment, a favor de l'entitat pública o privada a la qual s'encomani l'operació i explotació de la línia L9.

s'ha comprovat que ATM i ALSTOM³⁵ han signat un acord el 27 de setembre de 2007 en què, davant l'endarreriment de la posada en servei de la línia L9, es considera convenient modificar les dates de lliurament dels darrers setze trens i es fixen entre març 2009 i juny de 2010. En aquest acord es preveu també que el cost de manteniment, d'emmagatzematge i altres costos industrials per a ALSTOM conseqüència de diferir el lliurament dels darrers setze trens suposarà que facturi un import fix de 3 M€ (en concepte de costos fixos) i una altre de variable, amb un límit màxim de 5 M€ (en funció del major preu dels aprovisionaments de materials i elements).

- Pel que fa al cost de l'arrendament, les modificacions tècniques en els trens representen un major cost de 8,32 M€ (arrodonint, 0,17 M€ per cadascun dels cinquanta trens).³⁶ Malgrat això, les divuit quotes del calendari de pagaments que recull l'addenda totalitzen 472,96 M€, 287,55 M€ de principal i 185,41 M€ d'interessos, imports inferiors als previstos en el calendari del Contracte marc el juliol de 2004 (total de 488,32 M€, 290,88 M€ de principal i 197,44 M€ d'interessos). Aquest descens dels imports tot i haver augmentat el cost dels trens s'explica, principalment, perquè els imports previstos en el contracte marc incloïen 24 M€ per fer front a part de la revisió de preus que finalment en l'addenda ha estat quantificada en 11 M€.

S'ha verificat la factura de la primera quota d'arrendament, que vencia el 15 de juliol de 2007 i que segons el calendari de pagaments resultant de l'addenda havia de ser de 6 M€. L'import de la factura ha estat de 5,40 M€ i la diferència té a veure amb les correccions previstes i acordades per les parts en el contracte marc que es traslladen a l'ATM en el moment de la signatura de cada acta de lliurament, referents a revisions de preus de materials, ajustaments d'interessos i costos de les fonts de finançament segons disposicions reals, etc.

El contracte marc i d'arrendament, a més dels aspectes referents al calendari de lliuraments i dels costos d'arrendament, establí que l'ATM podia cedir els drets i obligacions relatius a l'explotació i operació dels trens, incloent-hi les relatives al manteniment, a favor de l'entitat pública o privada a la qual s'encomani l'operació i explotació de la línia L9. Respecte d'aquest tema s'ha verificat la formalització del conveni regulador de cessió signat per l'ATM, Arrendadora Ferroviària, SA i FMB el 21 de setembre de 2006. En aquest conveni s'especifica, fonamentalment, que l'ATM, donat que les obres de construcció de la

---

35. La clàusula 13.8 del contracte marc i d'arrendament estableix que l'ATM renuncia a fer cap reclamació a l'empresa arrendadora i, que l'ATM, per exigir qualsevol responsabilitat, penalització per endarreriments en els lliuraments dels trens o per defectes tècnics, ho ha de fer directament al fabricant.

36. El valor de referència per cada tren era, en el moment de l'adjudicació, de 5,93 M€ per unitat, el que suposava, per al total de cinquanta trens, 296,61 M€. Les modificacions tècniques de l'addenda van incrementar en 0,17 M€ l'esmentat valor de referència unitari fins als 6,10 M€ i, per al conjunt dels cinquanta trens, 304,93 M€. Aquests valors de referència del cost dels trens són imports a partir dels quals, juntament amb la quantificació d'altres variables (costos de l'empresa arrendadora o de la fabricant que els repercuteix a l'arrendadora, referents a explotació, finançament, gestió i administració, o altres com la previsió de revisió de preus, etc.) s'apliquen en un model financer que permet quantificar la previsió de les quotes d'arrendament.

línia L9 no permeten encara que aquesta línia estigui operativa, cedeix temporalment a FMB l'ús dels trens fabricats per ALSTOM que successivament li siguin lliurats per explotar-los en les línies convencionals de la xarxa del metro de Barcelona.

Com a conseqüència d'aquest darrer punt, l'ATM i FMB signen, en la mateixa data que la del conveni esmentat, el 21 de setembre de 2006, un altre conveni, per regular els aspectes economicoadministratius. En aquest conveni es detalla que l'ATM facturarà a FMB l'import equivalent a la quota d'arrendament dels trens que hagi de satisfer a l'empresa arrendadora però que, ateses les subvencions de l'ATM meritades per FMB, FMB satisfarà la factura (sense IVA) compensant aquest import amb la subvenció que l'ATM hagi d'abonar-li en concepte de rënting de trens. Així, el que sí que ha d'abonar FMB a l'ATM per l'esmentada factura és l'import de l'IVA. S'ha verificat el cobrament per part de l'ATM de l'IVA corresponent a la factura de la primera anualitat, la de 2007.

5.3.3. Subministrament i finançament de deu trens adjudicats a CAF

El contracte marc i d'arrendament relacionat amb els deu trens el signen el 18 d'abril de 2005 l'ATM, CAF i Trenes en Arrendamiento AIE. Aquesta AIE va canviar de naturalesa jurídica el 27 de juliol de 2005, i va passar a ser una societat anònima amb el nom d'Arrendadora de Equipamientos Ferroviarios, SA (AEFSA). Els accionistes de la nova societat són, Cajamadrid (85%) i CAF (15%).

L'objecte del contracte és l'arrendament de l'empresa arrendadora a l'ATM dels deu trens per a la línia L1 del ferrocarril metropolità de Barcelona, que l'empresa arrendadora adquirirà a CAF.³⁷ Els aspectes fonamentals d'aquest contracte marc són els següents:

- L'arrendadora es compromet a lliurar a l'ATM les deu unitats de tren entre el 31 de maig de 2007 i el 21 de desembre de 2007 (a raó d'una o dues unitats per mes, exceptuant el mes d'agost).

S'ha disposat del total de les deu actes de lliurament³⁸ i s'ha verificat que s'han complert les dates de lliurament segons el que preveu el calendari d'entregues del contracte.

---

37. El 29 de juliol de 2005 Banesto i CAF van signar el contracte de subministrament dels deu trens (i tres lots de recanvis) en el qual també van participar AEFSA i l'ATM en condició d'empresa arrendatària i subarrendatària. Així, finalment és Banesto qui adquireix els deu trens a CAF i els arrenda durant dos anys a AEFSA (que després els hi adquirirà exercint l'opció de compra) i aquesta els subarrenda a l'ATM. Cal remarcar que aquest fet compleix específicament el que preveu la clàusula 7.6 del contracte marc.

38. En totes les deu actes s'indica que CAF lliura el tren sobre la via del metro de Barcelona i que el propietari passa a ser Banesto, que l'arrenda a AEFSA i aquesta, a la vegada, a l'ATM. També s'indica que el tren ha superat la totalitat del protocol de proves acordat entre les parts, que se n'ha autoritzat la circulació amb viatgers per part de la DGPT del DPTOP i que en el moment de l'entrega neix el dret d'opció de compra a favor de l'ATM.

- Es preveuen un total de divuit quotes anuals que l'ATM ha de pagar a l'empresa arrendadora cada 15 de desembre; la primera el 2007, la darrera el 2024. L'estimació prevista en l'acord signat el juliol de 2005 que modificava l'estimació inicial del contracte marc,³⁹ suposa unes quotes d'arrendament per un total de 104,31 M€, 77,08 M€ de principal i 27,23 M€ d'interessos.

S'ha verificat la factura de la primera quota d'arrendament que vencia el 15 de desembre de 2007, i que el seu import, 4,28 M€, coincideix amb l'import de la quota prevista en el calendari de pagaments resultant de l'acord de juliol de 2005.

- L'ATM pot cedir a FMB tots els drets i obligacions relatius a l'explotació i operació dels trens, incloses les relatives al manteniment. La cessió a qualsevol altre operador requeriria la prèvia conformitat de l'Arrendadora. L'ATM respondrà solidàriament i subsidiàriament davant l'empresa arrendadora (o davant qui sigui propietari dels trens) de l'explotació i ús de l'operador.

S'ha verificat, la formalització del conveni regulador de la cessió signat per l'ATM, l'empresa arrendadora i FMB el 2 de juliol de 2007. Els principals aspectes que recull són els següents:

- ATM cedeix l'explotació i l'operació dels trens (i els lots de recanvis) a FMB. La cessió serà efectiva des del mateix moment que se subscriuguin les successives actes de lliurament.
- ATM, d'acord amb el que estableix el contracte marc, en cap cas cedeix la seva obligació de pagament de les quotes d'arrendament a l'empresa arrendadora.

Com a conseqüència d'aquest darrer punt, l'ATM i FMB signen, en la mateixa data que la del conveni esmentat, el 2 de juliol de 2007, un altre conveni, per regular els aspectes economicoadministratius de la cessió de l'explotació i l'operació. En aquest conveni es detalla que l'ATM facturarà a FMB l'import equivalent a la quota d'arrendament dels trens que hagi de satisfer a l'empresa arrendadora però que, ateses les subvencions de l'ATM meritades per FMB, FMB satisfarà la factura (sense IVA) i compensarà aquest import amb la subvenció que l'ATM hagi d'abonar-li en concepte de rènting de trens.⁴⁰ Així, el que sí que ha d'abonar FMB a l'ATM per l'esmentada factura és l'import de l'IVA. S'ha verificat el cobrament per part de l'ATM de l'IVA corresponent a la factura de la primera anualitat que correspon al 2007.

---

39. L'estimació inicial prevista en el contracte marc signat l'abril de 2005 era per un import total de 110,53 M€, 78,66 M€ d'import principal i 31,87 M€ d'interessos.

40. Vegeu nota a peu de pàgina número 33 del final de l'epígraf 5.3.1.

En relació les tres operacions d'arrendament recollides en aquest epígraf 5.3, la Sindicatura entén, tal com ja es va concloure en anteriors informes, que la imputació comptable d'aquestes operacions ha de fer-se atenent a la veritable naturalesa de les operacions. Així, donat el remarcable caire financer de les operacions d'arrendament esmentades, la imputació comptable hauria de diferenciar el cost financer del que és el cost d'arrendament.

6. CONCLUSIONS FINALS: OBSERVACIONS I RECOMANACIONS

Al llarg d'aquest informe s'han assenyalat les observacions i recomanacions que resulten pertinents sobre els aspectes financerocomptables, pressupostaris, de control intern i de legalitat. Les observacions i recomanacions més destacades de cadascun dels esmentats aspectes es presenten en els epígrafs següents.

6.1. EN RELACIÓ A LA FISCALITZACIÓ DELS ESTATS FINANCERS

Com a resultat de la fiscalització dels comptes anuals referents a l'exercici 2005 es pot afirmar que, exceptuant la incertesa que es genera pel fet que al tancament de l'exercici encara no s'havien concretat les aportacions que hauria de rebre l'ATM de la Generalitat de Catalunya per finançar els imports no coberts referents a les obres del Trambesòs, el Balanç i el Compte de pèrdues i guanys de l'ATM reflecteixen raonablement el patrimoni, la situació financera i el resultat de l'esmentat exercici i comprenen la informació necessària i suficient per a la seva interpretació i comprensió adequades, de conformitat amb els principis i normes comptables generalment acceptats.

Respecte d'aquesta incertesa cal remarcar que, a l'espera de la concreció del finançament necessari, l'ATM no ha comptabilitzat com a imports a pagar els imports no coberts a 31 de desembre de 2005 relatius a les inversions del Trambesòs.

En l'epígraf 2.3.8.1 s'ha quantificat de manera detallada els imports referents a obra certificada per l'empresa adjudicatària del Trambesòs així com la revisió de preu, que no han estat comptabilitzats per l'ATM per no tenir formalitzat cap acord o conveni que assegurés l'origen concret de recursos per al finançament. A 31 de desembre de 2005 el total d'aquesta quantificació és de 28,77 M€.

Es considera correcta la no imputació comptable a 31 de desembre de 2005 d'aquest import pendent de pagar ja que s'estava a l'espera de la resolució de les negociacions entre les diferents administracions públiques per a la determinació i formalització del finançament específic per fer front als imports no coberts. *En tot cas, cal una explicació i*

una quantificació en les notes de la memòria dels comptes anuals del corresponent exercici dels imports certificats i/o facturats pels proveïdors o adjudicataris d'obres que l'ATM no ha comptabilitzat com a creditors.

Com a fets posteriors cal dir que l'Acord de Govern de 29 d'agost de 2006 assegura a l'ATM recursos per fer front a l'increment del cost previst de les obres en els modificats i obres complementàries aprovats des del desembre de 2004 i durant tot l'exercici 2005 (també l'increment aprovat l'abril de 2006). Amb això, aquest Acord de Govern cobreix els imports no coberts a 31 de desembre de 2005, amb excepció de l'import corresponent a la revisió de preus que quan sigui definitivament quantificada requerirà l'aprovació específica del seu finançament.

A continuació es destaquen altres aspectes, de caire comptable o legal que, per la seva menor rellevància quantitativa i/o qualitativa, no afecten l'opinió de la Sindicatura en relació als comptes anuals de l'ATM. Malgrat això, s'ha considerat convenient posar-los de manifest i, en els casos que calgui, fer-ne les corresponents observacions i, si escau, recomanacions.

1. Règim comptable

L'article 7 del Reglament de règim interior de l'ATM estableix que el consorci se sotmet al règim de comptabilitat pública, i no especifica res més respecte d'això. Els Estatuts de l'ATM no determinen res al respecte. Tot i això l'ATM, des de la seva creació ha aplicat les normes de comptabilitat de l'Administració local.

2. Classificació entre el llarg i el curt termini d'actius i passius relacionats amb els préstecs

A principis de 2005 l'ATM va formalitzar amb el Royal Bank of Scotland un préstec a llarg termini de 195 M€ per fer front al conjunt d'insuficiències del contracte programa 2002-2004 que, per un total de 194,90 M€, les administracions públiques han d'aportar a l'ATM en un termini de quatre anys (entre 2006 i 2009). L'ATM cancel·larà l'endeutament a mesura que les administracions vagin fent efectives les aportacions.

L'ATM ha comptabilitzat en l'Immobilitzat financer de l'actiu, com a Ingressos diferits a llarg termini, el total de 194,90 M€ a cobrar de les administracions públiques. Com a contrapartida ha comptabilitzat en els Deutes a llarg termini del passiu, com a Altres creditors no pressupostaris, el mateix import com a import de què s'ha disposat del préstec a retornar al Royal Bank of Scotland.

La primera anualitat a cobrar de les administracions i a pagar a l'entitat financera, per un import de 48,72 M€, correspon a la de l'exercici 2006. Per això, a 31 de desembre de 2005 calia haver comptabilitzat aquest import de l'anualitat de 2006 de manera dife-

renciada del total dels 194,90 M€ segons el següent: en l'actiu, com un ingrés diferit a curt termini (dins els Deutors o els Ajustaments per periodificació de l'actiu) i no com a Immobilitzat financer i, en el passiu, com a Deutes a curt termini i no com a Deutes a llarg termini. Per tant, l'import a 31 de desembre de 2005 que hauria de constar en l'Immobilitzat financer i en els Deutes a llarg termini, hauria d'haver estat de 146,18 M€ en lloc dels 194,90 M€.

3. Correcció valorativa de les accions sense cotització oficial de l'Immobilitzat financer

D'acord amb l'anàlisi de l'epígraf 2.3.1.1, l'ATM participa des de l'exercici 2003 en el capital social de l'empresa SERMETRA, SL. L'exercici 2005 ha estat l'exercici en què aquesta societat ha iniciat la seva activitat i, dels seus comptes anuals auditats se'n desprèn una pèrdua a 31 de desembre de 2005 de 12.870 €. Donat que la participació en SERMETRA, SL és del 50%, *l'ATM hauria d'haver dotat una provisió de 6.435 € que hauria reduït el valor activat de les accions i augmentat la despesa de l'exercici.*

Cal que l'ATM mantingui els controls adients per quantificar i dotar la corresponent provisió quan sigui necessari

4. Heterogeneïtat en la imputació de certes despeses

Dins les despeses per transferències del Compte de pèrdues i guanys l'ATM diferencia entre les transferències de capital i les transferències corrents. Malgrat això, per a la imputació a un o altre concepte no s'ha seguit un criteri homogeni, de manera que, en relació a les transferències a empreses privades, s'han detectat despeses per un total d'11,00 M€ que han estat imputades com a despesa en el compte Transferències corrents a empreses privades quan, d'acord amb el concepte pel qual s'atorga la transferència, corresponia haver-les imputat a Transferències de capital a empreses privades.

Cal fer una imputació homogènia de les despeses classificant-les segons el concepte a què fan referència.

5. Increment de les despeses de personal

L'increment dels sous i salaris en l'exercici 2005 respecte a l'exercici 2004 ha estat del 4,3%, el que contravé el límit màxim establert en la Llei de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per a l'exercici 2005.

6.2. EN RELACIÓ A LA FISCALITZACIÓ DE LA LIQUIDACIÓ PRESSUPOSTÀRIA

De les anàlisis efectuades per a la fiscalització de la liquidació pressupostària referents a les modificacions pressupostàries, a l'execució del pressupost, la seva liquidació i les desviacions, es pot concloure, en termes generals, de manera satisfactòria.

En relació a la fiscalització del pressupost cal efectuar els següents comentaris de caràcter general:

- El grau d'execució del pressupost de 2005 respecte de les consignacions definitives ha estat del 99,5% pel que fa als Drets liquidats i del 98,2% respecte de les Obligacions reconegudes.
- S'han produït set modificacions pressupostàries que fan variar les consignacions del pressupost inicial en 41,58 M€. D'aquestes modificacions cal destacar-ne tres: l'adequació a la proposta de liquidació del contracte programa 2002-2004, 17,05 M€; la incorporació de romanents existents a final de l'exercici 2004, 12,91 M€ i, l'ampliació de crèdit d'ingressos per venda de títols i de despeses d'operadors de transport, 11,00 M€.
- La desviació pels menors drets liquidats que pressupostats ha estat de 4,44 M€ mentre que la desviació per les menors obligacions reconegudes respecte de les pressupostades ha estat de 17,97 M€ i, per tant, el resultat pressupostari ha estat de 13,53 M€. En concret, el detall de les desviacions és el següent:
  - La desviació en ingressos es concentra en el capítol 8 per la incorporació del romanent de l'exercici anterior que, com a tal, representa recursos ja reconeguts el 2004. Per tant, aquests recursos, tot i la seva correcta incorporació al pressupost de 2005 com a modificació, no han de ser novament reconeguts sinó que, de manera correcta, l'ATM els fa constar com a ajustament entre el Resultat pressupostari i el Resultat pressupostari ajustat. A aquesta desviació en ingressos cal afegir-ne una altra, de signe contrari, en el capítol 3, originada pels majors Drets liquidats que Consignacions definitives en relació als ingressos per la regularització i reintegrament dels diferents aspectes relacionats amb l'IVA.
  - La desviació en despeses presenta com a components més significatius els produïts en el capítol 4, Transferències corrents, en el capítol 2, Compra de béns i serveis i en el capítol 7, Transferències de capital. La desviació del capítol 4 es produeix, fonamentalment, per la diferència d'importos a liquidar del contracte programa 2002-2004 entre les previsions de la proposta de liquidació d'abril de 2005 i els importos que respecte d'això inclou el nou contracte programa 2005-2006, de desembre de 2005. Aquesta desviació i la major part de les desviacions dels capítols 2 i 7 estan originades, d'una manera o altra, per decalatges temporals entre l'import pressupostat i el finalment liquidat. En tots els casos aquests excedents de crèdit s'incorporen al pressupost de l'exercici següent.

6.3. EN RELACIÓ A LA FISCALITZACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Respecte de la fiscalització de la contractació de la mostra d'expedients adjudicats durant l'exercici 2005 cal destacar les següents incidències:

1. Expedients de contractes menors

Per a la tramitació interna dels expedients de contractes menors l'ATM formalitza un document model amb certes mancances ja que no indica la data en què l'òrgan de contractació aprova i autoritza la despesa. A més, no hi ha un tractament uniforme quant a la inclusió o no de l'IVA en els diferents imports que recull el document.

Cal formalitzar de manera més acurada i homogènia el document intern de tramitació dels contractes menors.

2. Fraccionament de l'objecte de certs contractes

En la fiscalització dels contractes menors s'han detectat diversos aspectes dels quals se'n podria desprendre que l'ATM ha fraccionat l'adjudicació de determinats serveis. Això s'ha remarcat en relació als expedients 15, 19 i 21 referents a serveis d'agència de viatges, d'assessorament jurídic i de dossier electrònic de premsa.

Cal evitar el fraccionament en l'adjudicació de contractes que, d'acord amb l'article 68 del TRLCAP, suposi evitar els requisits de publicitat o el procediment o la forma d'adjudicació que correspondria.

3. Plecs de clàusules administratives particulars

D'acord amb el que preveu l'article 67 del RGLCAP, cal remarcar les mancances següents respecte del Plec de clàusules administratives particulars.

- El Plec de clàusules administratives particulars dels expedients adjudicats pel procediment obert recullen uns aspectes a tenir en compte per a valorar els criteris d'adjudicació però, els valors o la puntuació a atorgar són globals i genèrics. *Cal, per tant, una graduació quantificada d'aquests criteris per tal que qualsevol licitador estigui suficientment informat a l'hora d'ajustar la seva proposta.*
- En el Plec de clàusules administratives particulars dels expedients adjudicats pel procediment negociat, *cal incloure els aspectes econòmics i tècnics que han de ser la base de la negociació.*

4. Retorn de garanties

D'un total de tretze expedients dels atorgats per procediment obert o negociat, sols en tres casos s'ha retornat la garantia definitiva dins el termini d'un any que estableix

l'article 47 del TRLCAP; en dos casos no s'ha retornat ja que s'ha prorrogat el contracte, mentre que en sis casos caldria haver-la retornat i no s'ha fet i en dos casos, s'ha retornat però superant el termini d'un any.

Cal reforçar el control de seguiment per a la devolució de les garanties.

5. Informació dels contractes a la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de Catalunya (JCCAC).

D'acord amb el que estableix l'article 118 del TRLCAP i l'article 114 del Reial decret 1098/2001, del 12 d'octubre, que aprova el Reglament general del TRLCAP, així com en l'article 3 del Decret 376/1996, del 2 de desembre, de reestructuració de la JCCAC, l'ATM ha d'informar dels contractes adjudicats a la JCCAC dins el termini de dos mesos a comptar des de la formalització del contracte. L'ATM ha informat de tots els contractes adjudicats a la JCCAC, però no ha estat possible verificar en quina data ho ha fet. De l'anàlisi realitzada es desprèn que no s'ha informat dins el termini esmentat de dos mesos.

6. Manca de registre sistematitzat de la documentació

L'ATM no registra de manera sistematitzada la totalitat de la correspondència i documentació d'entrada i sortida. Aquesta mancança fa que sols certs documents es registrin i això provoca dificultats a l'hora de revisar aspectes de la legislació de contractes referits al compliment de terminis, com per exemple recepcions d'ofertes o comunicació d'adjudicacions.

Cal que l'ATM sistematitzi un control de registre per a la totalitat de la correspondència i documentació d'entrada i sortida.

7. Registre de convenis

Per poder dur a terme la fiscalització dels convenis ha estat necessària una tasca inicial per organitzar i depurar les dades del "Registre de convenis 2005". Això ha estat així ja que l'ATM no sols hi recull els convenis sinó també altres acords i pactes que no hauria d'incloure en aquesta base de dades. A més, de la mostra seleccionada de tretze convenis, s'han detectat dos casos en què l'import del registre no es correspon amb el que consta en el conveni.

Cal millorar els controls d'inclusió i d'imputació en el Registre de convenis.

8. Convenis

Per a un dels expedients de convenis seleccionats s'ha observat que s'ha articulat com a conveni allò que a la pràctica és una subvenció a una ONG per tal d'ajudar-la a

finançar les seves despeses de divulgació i informació (revista i pàgina web). El fet que la concessió de la subvenció s'articuli en forma de conveni està permès en l'article 94.5 de la Llei de finances públiques. No obstant això, també assenyala que tindrà caràcter excepcional i que seran exigibles els mateixos requisits establerts en el capítol 9 de la Llei, sobre les subvencions i les transferències de la Generalitat de Catalunya.

9. Altres aspectes diversos

De la revisió específica dels diferents tràmits previstos en el TRLCAP s'han detectat certs incompliments entre els quals cal destacar els següents:

- En un expedient no consta la notificació de l'adjudicació als participants en la licitació que requereix l'article 93 del TRLCAP.
- Dos dels expedients seleccionats requerien publicar l'anunci de licitació en el BOE i en el DOUE. En un d'aquests casos no s'ha efectuat la corresponent publicació.
- En relació a l'execució dels contractes l'ATM no formalitza documents de liquidació del contracte ni de recepció i conformitat del servei tal com estableix l'article 110.2 del TRLCAP.

Excepte pels diferents aspectes esmentats en els paràgrafs anteriors es pot concloure que els procediments seguits per l'ATM per a l'adjudicació i formalització de contractes i de convenis, així com altres tràmits informatius i documentals han estat, en termes generals, correctes i s'han efectuat d'acord amb les prescripcions del TRLCAP.

6.4. EN RELACIÓ A LA FISCALITZACIÓ D'ALTRES ACTUACIONS

Respecte de la fiscalització de les altres actuacions cal diferenciar entre les observacions referides al Trambaix i al Trambesòs i les que fan referència a l'arrendament per al subministrament i manteniment d'unitats de tren per a diverses línies de metro de Barcelona.

- Respecte de la fiscalització del Trambaix i del Trambesòs cal destacar que, a 31 de desembre de 2005 el cost total previst per al Trambaix era de 265,07 M€⁴¹ i per al Trambesòs, de 225,54 M€.⁴² La part d'obra certificada a aquesta data era de 223,82 M€

---

41. El cost total previst per al Trambaix a 31 de desembre de 2005, quantificat en 265,07 M€, no inclou les revisions de preus de setembre de 2003 i d'abril de 2005 que, per un total de 13,94 M€, es facturen de manera diferenciada de les certificacions d'obra. El major cost d'aquestes revisions de preu suposen incrementar el cost total previst del Trambaix a 31 de desembre de 2005 fins als 279,01 M€.

42. El cost total previst per al Trambesòs a 31 de desembre de 2005, quantificat en 225,54 M€, no inclou les obres, previstes en convenis de desembre de 2002 i de juliol de 2003, referents a la zona de cotxeres i a la zona del Fòrum que per un total de 0,72 M€, es facturen de manera diferenciada de les certificacions d'obra. El

.../...

pel que fa al Trambaix i de 180,07 M€ pel que fa al Trambesòs, el que representa uns percentatges de certificació de l'obra del 84,4% i del 79,8%, respectivament.

Les variacions del cost previst en els contractes inicials del Trambaix i del Trambesòs que es generen amb les modificacions dels projectes i amb els projectes complementaris, com ja es va indicar en l'informe 4/2006, si bé han estat degudament aprovades i adjudicades, no han estat degudament formalitzades (manca d'expedients contractuals, de formalització mitjançant signatura de contracte i de reajustament de la fiança segons estableix la normativa de contractació).

- Respecte de la fiscalització de l'arrendament i subministrament d'unitats de tren per al metro de Barcelona, en els informes corresponents als exercicis 2003 i 2004, es va avançar informació actualitzada dels contractes marc i de les diverses operacions relacionades amb el total de noranta-nou trens adjudicats a CAF i ALSTOM.

Pel que fa al vessant comptable la Sindicatura entén, tal com ja es va indicar en els esmentats informes, que la comptabilització d'aquestes operacions ha de fer-se atenent a la veritable naturalesa de les operacions. Donat el caire financer d'aquestes operacions d'arrendament, la imputació comptable hauria de diferenciar el cost financer del que és el cost d'arrendament.

Del seguiment de la recepció dels trens, del pagament de les primeres quotes i d'altres aspectes, cal destacar el següent:

- a) En relació amb el subministrament dels trenta-nou trens de CAF, el calendari de les entregues, que les preveia entre maig de 2005 i abril de 2007, ha estat complert. A més, de l'import total a pagar entre el 2006 i el 2023 (323,98 M€), s'ha verificat el pagament de les dues primeres quotes, corresponents a 2006 i 2007.
- b) En relació amb el subministrament dels cinquanta trens d'ALSTOM, l'endarreriment de les obres de la línia L9, línia destinatària d'aquests trens, ha suposat la formalització, el setembre de 2006, d'una Addenda per tal d'introduir les modificacions tècniques que permetin circular aquests trens, també per les línies convencionals no automatitzades del metro de Barcelona. Això ha suposat modificar el calendari d'entregues i el cost de l'arrendament (establert en 488,32 M€) d'acord amb el següent:
  - Nou calendari d'entregues que preveu la darrera entrega l'octubre de 2008. El setembre de 2007 s'acorda modificar-lo novament per als setze trens pendents de lliurar, se'n preveu l'entrega entre març de 2009 i juny de 2010. Aquest darrer

---

major cost d'aquests convenis suposa incrementar el cost total previst del Trambesòs a 31 de desembre de 2005 fins als 226,26 M€.

acord preveu també que l'ajornament en el lliurament suposarà que ALSTOM facturi, en concepte de manteniment i emmagatzematge, un sobrecost fix de 3 M€ i un altre de variable d'un màxim de 5 M€ (en funció del major preu dels aprovisionaments de materials i elements).

- Les modificacions tècniques per adaptar els trens a les línies de metro convencionals representen un sobrecost de 8,32 M€. Malgrat això, el nou cost total s'estableix en 472,96 M€ (287,55 M€ de principal i 185,41 M€ d'interessos), imports inferiors a la quantificació inicial (488,32 M€) pel fet que la nova quantificació de l'Addenda preveu unes revisions de preu d'11 M€ mentre que el Contracte marc les preveia per 24 M€.
- c) En relació amb el subministrament de deu trens de CAF, el calendari de les entregues, que les preveia entre el maig i el desembre de 2007, ha estat complert. A més, de l'import total a pagar entre el 2007 i el 2024 (104,31 M€), s'ha verificat el pagament de la primera quota, corresponent a 2007.

Per als tres casos de subministrament (anteriorment apartats a, b i c), s'han revisat els convenis reguladors de la cessió d'ús dels trens de l'ATM a FMB i dels aspectes economicoadministratius de les corresponents cessions. Aquests convenis es van formalitzar el juliol de 2006 (per als trenta-nou trens de CAF), el setembre de 2006 (per als cinquanta trens d'ALSTOM) i el juliol de 2007 (per als deu trens de CAF) i preveuen que l'ATM facturi a FMB la quota d'arrendament que l'ATM pagui a l'AIE (arrendadora dels trens) però que això es compensi amb les subvencions que, d'acord amb el contracte programa vigent, l'ATM hagi d'aportar a FMB. Així, a la pràctica, FMB sols ha de pagar l'IVA de la factura esmentada, el que s'ha verificat per a les anualitats corresponents a 2006 i 2007 en el cas dels trenta-nou trens de CAF, i per a la primera anualitat, la de 2007, en els casos dels cinquanta trens d'ALSTOM i els deu de CAF. Cal indicar que en el cas dels cinquanta trens d'ALSTOM la cessió d'ús a FMB és temporal, fins que la línia L9 sigui operativa.

6.5. SEGUIMENT DE RECOMANACIONS D'INFORMES ANTERIORS

En aquest epígraf es presenta un quadre amb el seguiment de les recomanacions efectuades en l'últim informe elaborat per la Sindicatura corresponent a l'ATM. Aquest informe és el 25/2008, referit a l'exercici 2004.⁴³ Respecte de les recomanacions referents a

---

43. L'informe de fiscalització de la Sindicatura referent a l'exercici 2004 ha estat elaborat en dates molt properes a les d'elaboració de l'informe referent a l'exercici 2005. Per aquest motiu l'ATM no ha pogut dur a terme algunes de les recomanacions fetes en aquell informe.

la contractació, se'n fa el seguiment de les recollides en l'informe corresponent a l'exercici 2003 ja que la fiscalització de l'exercici 2004 no abastava la contractació.

RECOMANACIÓ	SITUACIÓ
Fiscalització dels estats financers	
<p>Incertesa en l'opinió de la fiscalització dels estats financers a 31 de desembre de 2004 per la manca de formalització del contracte programa que faci front a les necessitats del finançament del transport metropolità a partir del 2005.</p> <p>La incertesa és quant a la previsió d'aportacions de les administracions per fer front a les necessitats en termes generals però també, de manera concreta, als imports no coberts i no comptabilitzats relatius a les inversions del Trambaix i del Trambesòs.</p>	<p>El contracte programa 2005-2006 se signa el desembre de 2005, vegeu l'epígraf 2.6, però segueix vigent la incertesa dels comptes anuals de 2005 per la manca de concreció del finançament dels imports no coberts relatius a les inversions del Trambesòs, vegeu l'epígraf 6.1 (Com a fet posterior aquesta incertesa dels comptes anuals de 2005 queda resolta amb l'Acord de govern d'agost de 2006, epígraf 6.1, que assegura finançament als imports no coberts del Trambesòs a 31 de desembre de 2005)</p>
<p>1. Règim comptable</p> <p>L'ATM ha de portar la seva comptabilitat d'acord amb el Pla general de comptabilitat de la Generalitat de Catalunya.</p>	<p>Segueix vigent en 2005 però ha estat resolt en 2006.</p>
<p>2. Compensació de saldos deutors i creditors</p> <p>Els saldos amb comercialitzadors de bitllets i amb operadors de transport integrat, si a final d'exercici són de signe deutor, han de presentar-se en l'actiu i mantenir en el passiu sols els de saldo creditor.</p>	<p>Es considera correcte el criteri seguit per l'entitat.</p>
<p>3. Heterogeneïtat en la presentació d'ingressos i de despeses financeres</p> <p>Cal presentar els Ingressos financers separatament dels d'explotació i, juntament amb les Despeses financeres generar un resultat financer diferenciat del Marge brut o resultat d'explotació.</p>	<p>Ja resolt. Vegeu l'epígraf 2.4.</p>
<p>4. Heterogeneïtat en la imputació de certes despeses</p> <p>No s'ha seguit un criteri homogeni a l'hora d'imputar certes despeses com a Transferències de capital o com a Transferències corrents.</p>	<p>Segueix vigent. Vegeu l'epígraf 6.1.</p>
<p>5. Increment de les despeses de personal</p> <p>L'increment interanual dels sous i salaris contravé el límit màxim que anualment estableix la Llei de pressupostos de la Generalitat.</p>	<p>Segueix vigent. Vegeu l'epígraf 6.1.</p>

RECOMANACIÓ	SITUACIÓ
Fiscalització de la liquidació pressupostària	
<p>1. Règim d'autoritacions de les modificacions de crèdit</p> <p>L'ATM ha d'establir, en les Bases d'execució del pressupost, limitacions quantitatives a les competències que en matèria d'aprovació de modificacions pressupostàries exerceix, gairebé íntegrament, el director general, per delegació del Consell d'Administració i del Comitè Executiu.</p>	Ja resolt. Vegeu l'epígraf 3.1.
Fiscalització de la contractació	
<p>1. Fraccionament de l'objecte de certs contractes</p> <p>S'ha produït un fraccionament (contravenint el que estableix l'article 68 del TRLCAP) mitjançant el qual s'ha eludit l'aplicació del procediment d'adjudicació que corresponia haver aplicat.</p>	Segueix vigent. Vegeu l'epígraf 6.3.
<p>2. Mancances justificatives de l'ús del procediment negociat sense publicitat</p> <p>S'han detectat mancances explicatives o documentals en tres expedients quant a la justificació del procediment d'adjudicació emprat, fet que incompleix el que estableix l'article 75 del TRLCAP.</p>	No s'ha produït en els expedients seleccionats en la mostra fiscalitzada en 2005.
<p>3. Incorreccions en el Plec de clàusules administratives particulars</p> <p>3.1. L'experiència empresarial no pot ser considerada com a criteri d'adjudicació, sols com a un factor per valorar la solvència tècnica.</p> <p>3.2. Els criteris d'adjudicació, per poder ser valorats, han de basar-se en aspectes concrets que permetin una graduació quantificada i objectivable per tal que qualsevol licitador estigui suficientment informat a l'hora d'ajustar la seva proposta.</p>	<p>No s'ha produït en els expedients seleccionats en la mostra fiscalitzada en 2005.</p> <p>Segueix vigent. Vegeu l'epígraf 6.3.</p>
<p>4. Informació dels contractes a la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de Catalunya (JCCAC)</p> <p>D'acord amb la normativa vigent, l'ATM ha d'informar la JCCAC dels contractes adjudicats dins el termini de dos mesos des de la formalització del contracte. L'ATM no n'informa.</p>	Parcialment vigent ja que, si bé l'ATM ha informat la JCCAC dels contractes adjudicats, ho ha fet un cop superat el termini de dos mesos. Vegeu l'epígraf 6.3.
<p>5. Reajustament de la garantia</p> <p>En un expedient complementari d'un contracte previ, no s'ha dut a terme el corresponent increment de fiança que estableix l'article 42 del TRLCAP.</p>	No aplicable aquest fet concret per als expedients seleccionats en la mostra fiscalitzada en 2005. Sí que es destaca però la necessitat general de reforçar els controls en relació amb el retorn les garanties. Vegeu l'epígraf 6.3.
<p>6. Manca de registre sistematitzat de la documentació</p> <p>Cal sistematitzar un control de registre per a la totalitat de la correspondència i documentació d'entrada i sortida.</p>	Segueix vigent. Vegeu l'epígraf 6.3.

RECOMANACIÓ	SITUACIÓ
<p>7. Altres aspectes diversos</p> <p>Cal evitar els incompliments com els detectats en certs expedients en què s'ha superat el termini legal de tres mesos entre l'obertura d'ofertes i la resolució d'adjudicació, en què no s'ha publicat en els corresponents diaris oficials les adjudicacions per import superior al legalment establert per a casos d'adjudicació pel procediment negociat, o en què no s'han formalitzat documents de recepció i conformitat del servei.</p>	<p>No s'han observat aquests fets concrets per als expedients seleccionats en la mostra fiscalitzada en 2005. Sí segueix vigent el referent a la manca de formalització de la recepció i conformitat del servei. Vegeu l'epígraf 6.3.</p>
Fiscalització d'altres actuacions	
<p>1. Variacions en les obres dels tramvies: formalització contractual i formalització del finançament</p> <p>Les variacions en els contractes inicials del Trambaix i del Trambesòs han de ser formalitzades en document contractual. També cal formalitzar, respecte de les variacions del Trambesòs, els acords referents al pagament o ajornament en anualitats i al finançament.</p>	<p>Segueix vigent la mancança de formalitzar les variacions en contractes. Vegeu l'epígraf 6.4. Pel que fa a les mancances en la formalització del pagament i del finançament, es resolen de manera provisional però tornen a sorgir. Vegeu els comentaris sobre imports no coberts en la incertesa recollida en l'epígraf 6.1.</p>
<p>2. Reajustament de les fiances de les obres dels sistemes tramviaris</p> <p>L'increment en el cost de la inversió que representen els modificats i els complementaris han de suposar el corresponent reajustament de les respectives fiances.</p>	<p>Segueix vigent. Vegeu l'epígraf 6.4.</p>
<p>3. Donació al sector públic per part de l'empresa concessionària del servei de transport del Trambesòs, d'un percentatge del seu capital: no s'ha fet la donació prevista en el contracte.</p>	<p>Segueix vigent, tenint en compte que s'ha acordat ajornar la donació segons el que s'ha descrit en l'epígraf 5.2.2.</p>
<p>4. Arrendament i subministrament d'unitats de tren; recomanacions comptables i financeres</p> <p>4.1. L'ATM en rebre els trens els cedirà a l'operador ferroviari, per tant, no serà lògic que assumeixi i comptabilitzi la despesa d'arrendament i el cost financer sense repercutir-los a l'operador.</p> <p>4.2. Malgrat que s'hagin formalitzat com a rènting, la imputació comptable de les operacions haurà de fer-se atenent a la seva veritable naturalesa.</p>	<p>Ja resolt. Vegeu comentaris sobre els convenis de cessió en els epígrafs 5.3.1, 5.3.2, 5.3.3 i en els apartats a, b i c de l'epígraf 6.4.</p> <p>Segueix vigent. Vegeu l'epígraf 6.4.</p>
<p>5. Risc de sobrecost per endarreriment de la posada en funcionament dels trens.</p> <p>Cal tenir present el risc de sobrecost existent ja que l'endarreriment de les obres del metro de Barcelona, si es tenen en compte els calendaris acordats per a la recepció de trens, poden suposar no poder posar-los en funcionament en els terminis previstos.</p>	<p>S'han acotat els primers imports referents a l'endarreriment i a les modificacions tècniques dels trens a destinar a la línia L9 per tal de poder-los utilitzar en la resta de línies del metro de Barcelona. Vegeu els epígrafs 5.3.2 i 6.4 apartat b.</p>

7. TRÀMIT D'AL·LEGACIONS

A l'efecte previst per l'article 6.1 de la Llei 6/1984, de 5 de març, de la Sindicatura de Comptes, modificada per la Llei 15/1991, de 4 de juliol, per la Llei 7/2002, de 25 d'abril, i per la Llei 7/2004, de 16 de juliol, l'informe de fiscalització, en la seva versió de projecte, fou tramès en data 13 de febrer de 2009, al consorci Autoritat del Transport Metropolità (ATM).

La resposta de l'Autoritat del Transport Metropolità, una vegada conegut el projecte d'informe, és la que es reproduïx tot seguit:

ATM Àrea de Barcelona
Autoritat del Transport
Metropolità

Sr. Enric Genescà i Garrigosa
Síndic de Comptes
SINDICATURA DE COMPTES

Senyor,

En resposta al vostre escrit, del passat dia 13 de febrer de 2009, pel qual ens lliureu el projecte d'informe de fiscalització referent a l'Autoritat del Transport Metropolità corresponent a l'exercici 2005 i d'acord amb allò que estableix l'article 6.1 de la Llei 6/1984, de 5 de març, de la Sindicatura de Comptes de Catalunya, modificada per les lleis 15/1991, de 4 de juliol, 7/2002, de 25 d'abril, i 7/2004, de 16 de juliol, us adjuntem l'escrit d'al·legacions i justificacions en relació a les vostres observacions i recomanacions.

Resto a la vostra disposició per a qualsevol aclariment que considereu oportú.

Ben cordialment,

[Signatura, il·legible]

Ramon Seró i Esteve
Director General

Barcelona, 26 de febrer de 2009

Al·legacions al Projecte d'Informe 21/2007-B

Epígraf 6.1:

1) Règim Comptable

Arran de l'entrada en vigor de les normes SEC'95, l'ATM ha estat inclosa dins del sector administracions públiques. Per aquest motiu, a partir de l'exercici 2006 l'ATM, seguint les instruccions de la Intervenció General del Departament d'Economia i Finances, ja porta la seva comptabilitat d'acord amb el Pla general de comptabilitat pública de la Generalitat de Catalunya.

5) Increment de les despeses de personal

L'ATM va sol·licitar, el 3 de gener de 2002 mitjançant escrit a la Secretaria General d'Administració i Funció Pública, quin era el règim jurídic aplicable en matèria de recursos humans en el consorci; en aquest escrit s'informava que el conveni que s'aplicava era el d'oficines i despatxos.

En data 31 de gener de 2002, el Secretari General de la Secretaria General d'Administració i Funció Pública, va respondre que el personal laboral de l'ATM no estava sotmès al V Conveni Col·lectiu Únic d'àmbit de Catalunya del personal laboral i que, en cas que el conveni d'oficines i despatxos no s'adeqüés a les característiques del seu personal, el Director General de l'ATM tenia capacitat per pactar amb els representants legals dels treballadors l'aplicació d'una altra normativa o conveni o l'adhesió a un dels convenis col·lectius vigents en aquells moments, de conformitat amb les regles contingudes en el Títol III de l'Estatut dels Treballadors.

Epígraf 5.3:

Respecte de la fiscalització de l'arrendament i subministrament d'unitats de tren per a diferents línies del metro de Barcelona cal remarcar el següent:

- Punt 1). L'ATM, com a contractant de l'arrendament operatiu, reflecteix en els seus comptes l'impacte d'aquesta operació, i al fer la cessió, regulada per conveni, dels trens a l'operador, repercuteix via facturació el seu cost a l'operador que és qui finalment gaudeix d'aquests bens.
- Punt 2). La NIC 17 considera que una operació és d'arrendament financer quan:
  - a) L'arrendador transfereix els riscos i els avantatges derivats de la propietat de l'actiu arrendat. En aquesta operació els trens són propietat de l'Arrendadora i no transfereix cap dels avantatges i riscos a l'arrendatari (ATM).
  - b) L'arrendatari té una opció de compra notablement inferior al valor raonable en el moment d'exercitar-la. En el cas que estem analitzant l'arrendatari té una opció de compra voluntària a la meitat de la vida útil del bé i pel 50% del seu preu real a l'inici del període d'arrendament, i per tant aquesta condició no es dóna.
  - c) El període d'arrendament cobreix la major part de la vida útil de l'actiu. Aquesta condició no es dóna tampoc en aquest cas, com ja s'ha dit

anteriorment, donat que el període d'arrendament cobreix només la meitat de la vida útil del tren (18 anys d'arrendament respecte una vida útil de 30 anys).

Aquest fet és molt significatiu i transcendent perquè a la pràctica implica que hi ha un risc de valor residual cert i significatiu al final del període d'arrendament, la qual cosa també ha suposat, en el cas analitzat, que les operacions tardessin tant de temps en formalitzar-se una vegada havien estat adjudicades per part de l'ATM.

- d) El valor actual de les rendes és equivalent al valor raonable de l'actiu a l'inici de l'arrendament. En l'operació analitzada sempre es compleix que el Valor actual net de la suma de les quotes d'arrendament fos inferior al 90% del valor actual net dels pagaments de l'arrendador al subministrador (és a dir, al preu del valor arrendat), i per tant aquesta condició tampoc es donaria en l'arrendament analitzat.
- e) Els actius són tan específics que només els pot utilitzar l'arrendatari. Aquesta condició no es compleix perquè el material mòbil arrendat és susceptible de ser utilitzat a les més de 100 xarxes de metro que hi ha repartides per tot el món (tant els 39 trens de la línia L5 com els 50 trens de la línia L9 són totalment polivalents).
- f) L'arrendament transfereix la propietat a l'arrendatari al finalitzar el termini d'arrendament. Aquest fet no es produeix de manera automàtica en el cas analitzat, ja que tan sols es contempla la possibilitat voluntària, i en cap cas obligatòria, d'exercir una opció de compra per un valor residual del 50% del seu preu original.

Pel que respecta al tema del manteniment, cal fer esment que els contractes preveuen que el manteniment es faci per part de l'operador que presta el servei. Aquest criteri s'adopta per qüestions de fiabilitat i de seguretat.

Barcelona, 25 de febrer de 2009

8. RESPOSTA A LES AL·LEGACIONS

Un cop analitzades les al·legacions presentades per l'entitat, Autoritat del Transport Metropolità (ATM), el text inicial del projecte d'informe no ha estat modificat per entendre que les al·legacions trameses són explicacions que confirmen la situació descrita en el projecte d'informe o perquè no es comparteixen els judicis exposats en aquelles.

Sindicatura de Comptes de Catalunya
Av. Litoral, 12-14
08005 Barcelona
Tel. +34 93 270 11 61
Fax +34 93 270 15 70
sindicatura@sindicatura.cat
www.sindicatura.cat

Elaboració del document PDF: maig de 2009

Dipòsit legal de la versió enquadernada
d'aquest informe: B-25215-2009